

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ • ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ • ΣΥΓΚΥΡΙΑ • ΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ

Επιμέλεια

Αλέξανδρος Αποστόλου

Ελενα Μπότση

Νίκος Μυλωνάς

Κώστας Κατώπης

Παναγιώτης Μίχας

Νίκος Ράπτης

Δημήτρης Στασινόπουλος

ΠΟΡΦΥΡΑ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΑΘΗΝΑ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2011

ΜΕ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΩΝ:

ΜΙΧΑΛΗ ΑΝΤΥΓΙΑ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ, ΜΙΧΑΛΗ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ,
ΜΕΛΙΤΤΑΣ ΓΚΟΥΡΤΣΟΠΑΝΝΗ, ΚΩΣΤΑ ΚΑΤΩΠΗ, ΛΙΑΝΑΣ ΚΑΤΩΠΗ, ΑΘΗΝΑΣ ΚΟΪΜΤΣΙΔΟΥ,
ΘΩΜΑ ΚΟΥΤΡΑ, ΑΝΔΡΕΑ ΚΟΥΣΟΥΡΗ, ΣΤΕΛΙΟΥ ΚΥΡΙΑΖΗ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΛΑΛΑΚΟΥ,
ΝΟΤΗ ΜΑΡΚΟΥ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΜΙΧΑ, ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΠΑΝΑΚΟΥ, ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΠΑΡΔΗ,
ΕΛΕΝΑΣ ΜΠΟΤΣΗ, ΝΙΚΟΥ ΜΥΛΩΝΑ, ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ,
ΕΛΕΝΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ, ΝΙΚΟΥ ΡΑΪΤΗ, ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ:

ΜΑΡΙΑΣ ΒΑΣΙΛΑΚΟΥ, SVEN GUIGOLD, ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΕΛΕΑΝΑΣ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ
DANIEL COHN-BENDIT, PASCAL CANFIN, PHILIPPE LAMBERTS, ΧΡΗΣΤΟΥ ΜΑΤΗ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ, SEM OZDEMIR, CLAUDE TOURMES,
ΜΙΧΑΛΗ ΤΡΕΜΟΠΟΥΛΟΥ, JÜRGEN TRITPIN, ΑΓΓΕΛΟΥ ΤΡΩΙΑΝΟΥ, ΝΙΚΟΥ ΧΡΥΣΟΓΕΛΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ, ΕΛΕΝΑ ΜΠΟΤΣΗ, ΝΙΚΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ,
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΤΩΠΗΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΙΧΑΣ, ΝΙΚΟΣ ΡΑΠΤΗΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ • ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ • ΣΥΓΚΥΡΙΑ • ΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ

ΠΟΡΦΥΡΑ
Ε Κ Δ Ο Ο Σ Ε Ι Σ

ΑΘΗΝΑ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2011

ΜΕ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΩΝ:

ΜΙΧΑΛΗ ΑΝΤΥΠΑ,
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ,
ΜΙΧΑΛΗ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ,
ΜΕΛΙΤΤΑΣ ΓΚΟΥΡΤΣΟΓΙΑΝΝΗ,
ΚΩΣΤΑ ΚΑΤΩΠΗ,
ΛΙΑΝΑΣ ΚΑΤΩΠΗ,
ΑΘΗΝΑΣ ΚΟΪΜΤΣΙΔΟΥ,
ΘΩΜΑ ΚΟΥΤΡΑ,
ΑΝΔΡΕΑ ΚΟΥΣΟΥΡΗ,
ΣΤΕΛΙΟΥ ΚΥΡΙΑΖΗ,
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΛΑΛΑΚΟΥ,
ΝΟΤΗ ΜΑΡΚΟΥ,
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΜΙΧΑ,
ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΠΑΝΑΚΟΥ,
ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΠΑΡΔΗ,
ΕΛΕΝΑΣ ΜΠΟΤΣΗ,
ΝΙΚΟΥ ΜΥΛΩΝΑ,
ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ,
ΕΛΕΝΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ,
ΝΙΚΟΥ ΡΑΠΤΗ,
ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ
ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΩΝ:

ΜΑΡΙΑΣ ΒΑΣΙΛΑΚΟΥ
SVEN GUIGOLD
ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΕΛΕΑΝΑΣ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ
DANIEL COHN-BENDIT
PASCAL CANFIN
PHILIPPE LAMBERTS
ΧΡΗΣΤΟΥ ΜΑΤΗ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ
CEM OZDEMIR
CLAUDE TOURMES
ΜΙΧΑΛΗ ΤΡΕΜΟΠΟΥΛΟΥ
JÜRGEN TRITTIN
ΑΓΓΕΛΟΥ ΤΡΩΙΑΝΟΥ
ΝΙΚΟΥ ΧΡΥΣΟΓΕΛΟΥ

Περιεχόμενα

Πρόλογος	7
----------	---

Πολιτικές Αρχές-Κομματική Εκφραση

Κείμενα Think-pi

Να αλλάξουμε την πολιτική: απαντώντας στα διλήμματα της συγκυρίας	11
Ποιοι είμαστε και τι πιστεύουμε για την Πολιτική Οικολογία	23
Ποιος πολιτικός προσανατολισμός για τους Οικολόγους-Πράσινους;	31

Ανθολογία κειμένων

Γιάννης Παρασκευόπουλος	16
Χρήστος Μάτης	20
Μιχάλης Τρεμόπουλος	21
Philippe Lamberts	25
Jürgen Trittin	28

Οικονομία-Δημοσιονομική Κρίση

Κείμενα Think-pi

Οι Πράσινοι και η κρίση	37
-------------------------	----

Ανθολογία κειμένων

Μιχάλης Τρεμόπουλος	38
Daniel Cohn-Bendit	44
Sven Giegold	47
Γιάννης Παρασκευόπουλος	49
Αγγελος Τρωιάνος	51
Newsweek	53
Philippe Lamberts	54
Cem Özdemir	57

THINK Π: ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Philippe Lamberts	59
Pascal Canflin, Sven Giegold, Philippe Lamberts, Claude Tourmes	61
Νίκος Χρυσόγελος	65

Συγκυρία

Κείμενα Think-pi

Οι Οικολόγοι-Πράσινοι μετά τις αυτοδιοικητικές εκλογές	71
Η «τομή» της ήττας των ιδιοκτητών φορτηγών και εμείς οι Πράσινοι	85
Η βελτίωση των σχέσεων με το Τελ Αβίβ είναι καλοδεχούμενη	91
Επιτέλους, μια ελπίδα για την Αθήνα	95

Ανθολογία κειμένων

Ελεάννα Ιωαννίδου	72
Γιώργος Δημητρίου	77
Μαρία Βασιλάκου	96
Daniel Cohn-Bendit	99

Προλογικό Σημείωμα

Η ΟΜΑΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ προβληματισμού «think-p» έχει στόχο να συμβάλει στην ανάπτυξη της συζήτησης και στην επεξεργασία θέσεων στο χώρο της Πολιτικής Οικολογίας.

Στην παρούσα έκδοση έχουν συγκεντρωθεί αρκετά από τα κείμενα που έχουν παραχθεί σε αυτό το πλαίσιο.

Σε ορισμένα από αυτά τα κείμενα παρουσιάζονται επίσης παρένθετα κείμενα σε πλαίσιο, τα οποία **δεν ανήκουν σε μέλη της ομάδας μας**, αλλά τα αξιολογήσαμε ως πολύτιμα για την ανάπτυξη του λόγου της Πολιτικής Οικολογίας.

Η ομάδα «think-p» δεν λειτουργεί στη βάση της ομοφωνίας για το κάθε θέμα που επεξεργάζεται αλλά σκοπεύει στην ανάπτυξη όσο το δυνατό βαθύτερου προβληματισμού.

Επομένως τα κείμενα που παρουσιάζονται εδώ εκφράζουν αποκλειστικά αυτούς που το υπογράφουν. Για να είμαστε ακριβέστεροι, εκφράζουν τις απόψεις που είχαν οι συντάκτες τους τη χρονική περίοδο που παρουσιάστηκε το κάθε κείμενο. Είναι νομίζουμε ευνόητο ότι όλοι μας επεξεργαζόμαστε συνεχώς τις πολιτικές μας απόψεις και σε πολλές περιπτώσεις δεν διστάζουμε να τις αλλάξουμε είτε μπροστά σε νέες πολιτικές εξελίξεις είτε όταν ωριμάζουν στη σκέψη μας νέες ιδέες. Διαφορετική συμπεριφορά θεωρούμε πως θα ήταν μυωπική και αναποτελεσματική, ιδιαίτερα σε μια περίοδο με τόσο πυκνές πολιτικές εξελίξεις. Παρόλα αυτά νομίζουμε ότι είναι ενδιαφέρον να παρουσιασθεί αυτή η πορεία εξέλιξης και ανάπτυξης της πολιτικής σκέψης μιας ομάδας ανθρώπων οι οποίοι επέλεξαν να συζητούν τακτικά μεταξύ τους και να προσπαθούν εντατικά να ξεπεράσουν σχήματα σκέψης του παρελθόντος και προκαταλήψεις.

Θεωρούμε πως ο πολιτικός διάλογος στη χώρα μας συνολικά χρειάζεται νέες καινοτόμες προσεγγίσεις από το χώρο της Πολιτικής Οικολογίας ώστε από τη μία να γίνει κατανοητή η νέα πολιτική κατάσταση που έχει διαμορφωθεί και από την άλλη να γίνουν εφικτές χρήσιμες και ουσιαστικές πολιτικές παρεμβάσεις.

Οι νέες αυτές προσεγγίσεις δίνουν τη δυνατότητα για συγκλίσεις στο χώρο της Πολιτικής Οικολογίας, οι οποίες θα της επιτρέψουν να αποκτήσει καθοριστικό ρόλο στις πολιτικές εξελίξεις, κάτι που θεωρούμε απαραίτητο στο παγκόσμιο, το ευρωπαϊκό και το εθνικό πλαίσιο.

Οι επιμελητές της έκδοσης

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ- ΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ

Να αλλάξουμε την πολιτική: απαντώντας στα διλήμματα της συγκυρίας

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΚΑΤΩΠΗΣ, ΕΛΕΝΑ ΜΠΟΤΣΗ, ΝΙΚΟΣ ΡΑΠΤΗΣ

Μάιος 2011

Μετά από μια σειρά αλληπάλληλων εκλογικών αναμετρήσεων στις οποίες το κόμμα μας αντεπεξήρθε πετυχημένα (2007, Ιούνιος και Οκτώβριος 2009, 2010) αλλά και μετά τον ορυμαγδό των διεθνών και εσωτερικών εξελίξεων που άλλαξαν άρδην την πολιτική ατζέντα, οι Οικολόγοι Πράσινοι (ΟΠ) και ο χώρος της πολιτικής οικολογίας γενικότερα βρίσκονται εμπρός σε μια εντελώς νέα κατάσταση.

Θα λέγαμε πως η χώρα και οι ΟΠ στην κυριολεξία «άλλαξαν πίστα». Οι ΟΠ και ο χώρος της πολιτικής οικολογίας χρειάζεται τώρα να μεταβούν από τη φάση της συγκρότησης της ταυτότητάς τους με ιδεολογικούς κυρίως όρους σε εκείνη της προγραμματικής ολοκλήρωσης και της ουσιώδους παρέμβασης στην κεντρική πολιτική σκηνή.

Ο καιρός των πολιτικών υπεκφυγών και των προγραμματικών μισόλογων τελείωσε για όλους, ειδικά όμως για όσους φιλοδοξούμε να πρεσβεύουμε το γύρισμα της σελίδας στην ελληνική πολιτική. Οι ΟΠ χρειάζεται:

- ▶ να εισβάλλουμε στην κεντρική πολιτική σκηνή,
- ▶ να φανούμε προγραμματικά χρήσιμοι στην κοινωνία και τη χώρα,
- ▶ να διαμορφώσουμε σχέσεις ειλικρίνειας και εμπιστοσύνης με τους πολίτες -και
- ▶ να ξεκαθαρίσουμε τις πολιτικές μας.

Για να συμβούν αυτά, χρειάζεται να εμβαθύνουμε και να διασαφηνίσουμε την κοινή πολιτική μας αφήγηση και να την εμπλουτίσουμε με συμπεφωνημένες προγραμματικές αιχμές και ιεραρχήσεις και με πολιτικές

πρωτοβουλίες μεγάλης κλίμακας. Χρειάζεται με άλλα λόγια να θέσουμε και να απαντήσουμε τα σημαντικά διλήμματα της συγκυρίας, προκειμένου να τροχοδρομηθεί ένα πιο δημοκρατικό, κοινωνικά δίκαιο, παραγωγικό και βιώσιμο μέλλον για το κόμμα και την κοινωνία μας.

1. Φύση της ελληνικής δημοσιονομικής κρίσης

Πρώτο δίλημμα: Είναι η ελληνική δημοσιονομική κρίση η εγχώρια «συνεκδοχή» της διεθνούς οικονομικής κρίσης ή το οργανικό αποτέλεσμα του ελληνικού μεταπολιτευτικού καθεστώτος;

Όσον αφορά την ελληνική δημοσιονομική κρίση, δε θεωρούμε πως η κρίση που βιώνουμε αποτελεί συγκυριακή «ελληνική» εκδοχή της διεθνούς οικονομικής κρίσης -που δήθεν δεν επωάστηκε, δεν αναπτύχθηκε και δεν πυροδοτήθηκε εντέλει με εσωτερικούς κυρίως όρους. Αντίθετα, τη θεωρούμε κυρίως κρίση με ελληνικό πρόσημο, που μάλιστα προέκυψε από τους κοινωνικούς, πολιτικούς, ιδεολογικούς συσχετισμούς δύναμης της μεταπολιτευτικής Ελλάδας και που αποτελεί συστημικό χαρακτηριστικό του εγχώριου status quo.

Θεωρούμε την άποψη που βλέπει στην ελληνική δημοσιονομική κρίση απλά -ή κυρίως- τη συνέπεια της διεθνούς κρίσης καθεστωτική, κοινωνικά συντηρητική και πολιτικά αντιδραστική. Βασικό πολιτικό της αποτέλεσμα είναι:

(i) να δίνει «συγχωροχάρτι» στις κατεστημένες πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις, θεωρώντας την «ελληνική εκδοχή» της κρίσης απλό αποτέλεσμα πολιτικών «πλημμελημάτων» (παραβλέψεων, τεχνικών ανεπαρκειών και κακών εκτιμήσεων) και άρα -που είναι και

(ii) το σημαντικότερο -να νομιμοποιεί τις κατεστημένες δυνάμεις να κατευθύνουν και τα επόμενα βήματα της πολιτικής και οικονομικής ζωής της χώρας μας!

Εμείς αντιθέτως θεωρούμε πως τα ελλείμματα της τελευταίας τριακοπενταετίας, το υπέρογκο χρέος και η κατάρρευση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας αποτελούν την υλική έκφραση των πολιτικών, κοινωνικών, ιδεολογικών συσχετισμών δύναμης στη μεταπολιτευτική Ελλάδα.

Το πολιτικό και κοινωνικό κατεστημένο της μεταπολίτευσης δημιούργησε και εξέθρεψε πολύ σαφείς κοινωνικές δυνάμεις: όλους δηλαδή όσους

αντλούν κυρίως τα εισοδήματά τους από τη φοροκλοπή, τη διαφθορά, τη μαφιακού τύπου «μαύρη» οικονομία και την αργομισθία.

Η λειτουργία της οικονομίας και των επιχειρήσεων, της δικαιοσύνης και της πολιτικής, της ψυχαγωγίας και της ενημέρωσης κ.ο.κ. φέρουν ανεξίτηλη τη σφραγίδα της ηγεμονίας αυτής. Το καθεστώς μεταπολιτευτικό σύστημα μετέτρεψε σε εξόχως πλουτοπαραγωγικές πηγές όχι μόνο μη παραγωγικές, αλλά αντιπαραγωγικές δραστηριότητες, και προσάρμοσε ολόκληρη την κρατική/θεσμική λειτουργία στην εξυπηρέτηση αυτών των δραστηριοτήτων και αυτών των συμφερόντων. Οπως ήταν φυσικό, αυτή η επιλογή υπονόμεισε αρχικά, βύθισε στη συνέχεια, τη δημοκρατική λειτουργία, την κοινωνική ισότητα, την ανταγωνιστικότητα της χώρας.

Ετσι:

- ▶ από τη μια μεριά βρίσκονται όσοι αντλούν τα εισοδήματά τους κυρίως από τις ιδιαίτερες σχέσεις τους με την εξουσία, από τη φοροκλοπή, από τη «μαύρη» οικονομία και από την αργομισθία και
- ▶ από την άλλη βρίσκονται αυτοί που έχουν δηλωμένα εισοδήματα από διαφανή εργασία, δε διαπλέκονται με ιδιοτελή τρόπο με την εξουσία, όσοι γίνονται αντικείμενο εργασιακής εκμετάλλευσης και εξαναγκάζονται να εργαστούν χωρίς ασφάλιση και εργασιακά δικαιώματα, οι άνθρωποι που δεν μπορούν να βρουν εργασία, όσοι έχουν μεγαλύτερη ανάγκη το κοινωνικό κράτος¹.

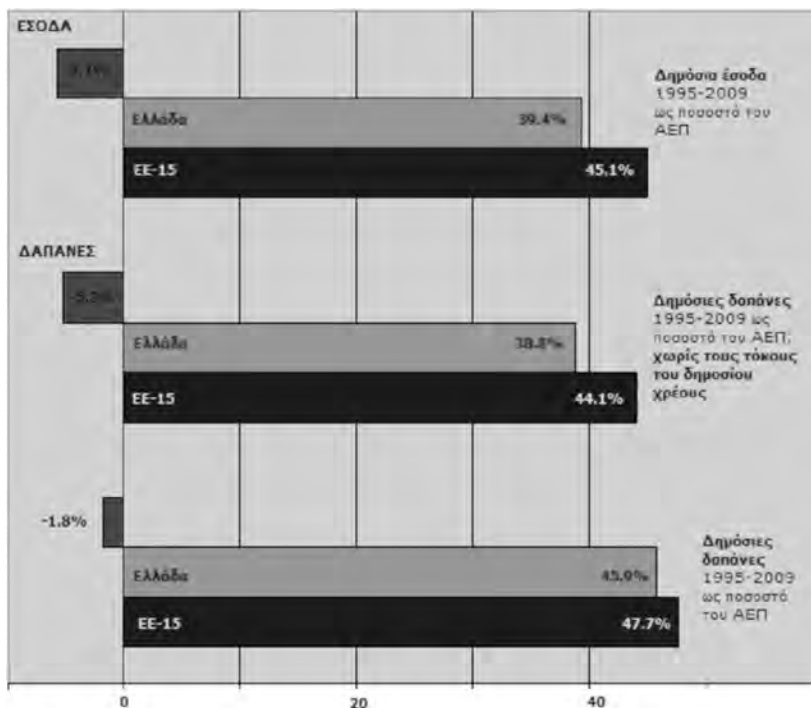
Μεγάλη σημασία έχουν τα έντονα έμφυλα και ηλικιακά χαρακτηριστικά των δύο αυτών μερίδων.

Δεύτερο δίλημμα: Κρίση δαπανών ή εσόδων;

Υποκείμενο στο παραπάνω δίλημμα είναι εκείνο για την κατανομή της ευθύνης για την κρίση ανάμεσα στο «μεγάλο» κράτος (κρίση δαπανών) και την ελλιπή συνεισφορά στα κοινά των «κερδισμένων της μεταπολίτευσης» (κρίση εσόδων).

1 Σημειώνουμε απλά πως στη διάταξη αυτή η λαϊκίστικη («αριστερή») ρητορική έπαιξε κρίσιμο ρόλο: στο DNA της μεταπολίτευσης υπάρχει η βαθιά διαστροφή του ενστερνισμού από ανερχόμενα κοινωνικά και μορφωτικά στρώματα μιας πληβειακής κοσμοαντίληψης που εκθείαζε την ανομία, περιφρονούσε τη θεσμική λειτουργία και ιδεολογικοποιούσε τον πιο ξέφρενο ατομισμό, σε βαθμό να αδιαφορεί βαθιά κάθε έννοια ευθύνης της.

Πρέπει να γίνει απολύτως σαφές πως το ελληνικό «κράτος» (ο δημόσιος τομέας) μπορεί να κατηγορηθεί για πολλά πράγματα και το ότι είναι «μεγάλο» ή «πολυέξοδο» δε συγκαταλέγεται σε αυτά!

Πηγή: Ντόβολος, Μάκης. Πρόβλημα εσόδων και όχι δαπανών το δημοσιονομικό πρόβλημα της Ελλάδας. Περιοδικό «Επίκαιρα», τ.85 (2-8/6/2011)²

Αντίθετα, όλα τα στοιχεία πιστοποιούν πως είναι ένα από τα μικρότερα στις χώρες του ΟΟΣΑ: και ο αριθμός των υπαλλήλων του (μόλις 17% ενός -πολύ ολιγάριθμου, ούτως ή άλλως- εργατικού δυναμικού)³ και η μισθολογική του επιβάρυνση (μόλις 11% του -πολύ υποτιμημένου, λόγω παραοικονομίας, διαφθοράς, μαύρης οικονομίας κ.λπ- ΑΕΠ)⁴!

2 <http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=6955&LID=1>

3 <http://apografi.gov.gr/>

4 Πάνος Κακούρης «Εξοικονόμηση 3 δις από τη μισθοδοσία του δημοσίου επιδιώκει η κυβέρνηση» (Ναυτεμπορική, http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=6766&cat_id=7&catb_id=9&LID=1)

**Απασχόληση στη Γενική Κυβέρνηση και τις Δημόσιες Υπηρεσίες
ως ποσοστό του Εργατικού Δυναμικού (2006)⁵**

Χώρα	1995	2005
Νορβηγία	μ/δ	28,8%
Σουηδία	29,8%	28,3%
Γαλλία	21,6%	21,9%
Φινλανδία	21,0%	21,3%
Ουγγαρία	μ/δ	19,2%
Ην. Βασίλεια	μ/δ	19,1%
Βέλγιο	16,9%	17,1%
Καναδάς	17,9%	15,6%
Ιρλανδία	15,9%	14,7%
Ιταλία	14,2%	14,2%
ΗΠΑ	μ/δ	14,1%
Ελλάδα	μ/δ	14,1%
Αυστραλία	13,9%	13,6%
Πορτογαλία	13,0%	13,4%
Πολωνία	μ/δ	13,4%
Ισπανία	11,5%	13,0%
Τσεχία	12,8%	12,9%
Ολλανδία	13,1%	12,8%
Μεξικό	μ/δ	11,1%
Γερμανία	12,2%	10,4%
Αυστρία	11,8%	10,2%
Σλοβακία	8,9%	9,5%
Τουρκία	9,1%	9,2%
Ελβετία	7,2%	7,1%
Κορέα	5,8%	5,5%
Ιαπωνία	μ/δ	5,3%

Το ελληνικό κράτος μπορεί να είναι: παράλογα διαρθρωμένο, ακατάλληλα στελεχωμένο, υπερβολικά παρεμβατικό (όπου καλλιεργείται η διαφθορά) υπερβολικά επιτρεπτικό (όπου καλείται να συγκρατήσει τη μαύρη οικονομία,

5 Συμπεριλαμβανομένου του έκτακτου προσωπικού. Πηγή: ΟΟΣΑ-Μελέτη για τις μισθολογικές εξελίξεις στο δημόσιο ICAP/ Hay Group/ Υπουργείο Οικονομικών/ Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Φεβρουάριος 2011) σελ. 52

τη φοροκλοπή, τη ληλασία δημοσίων αγαθών και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος), συγκεντρωτικό, πελατειακό, δαιδαλώδες, τεχνοφοβικό, αναξιοκρατικό και εν τέλει αναποτελεσματικό κ.λπ κ.λπ, αλλά όλα αυτά τα ζητήματα είναι εντελώς διαφορετικά από το «κόστος» ή το «μέγεθος» του⁶. Το κράτος χρειάζεται επαναστατικού τύπου αναδιαρθρώσεις, αλλά όχι περαιτέρω μείωση των δαπανών του ή του αριθμού του προσωπικού του.⁷

Η αντιμετώπιση της κρίσης

Τρίτο δίλημμα: Ανατρεπτικές τομές πέραν του μνημονίου ή μνημονιακή/αντιμνημονιακή φιλολογία;

Στο πλαίσιο αυτό, η αντίθεσή μας με το «μνημόνιο» έχει κυρίως να κάνει με το ότι αντανάκλα την έγνοια της ελληνικής κυβέρνησης -και του ελληνικού καθεστώτος γενικότερα- να διατηρηθούν ανέπαφοι οι κοινωνικοί συσχετισμοί δυνάμεων.

Το «υπέρ» ή «κατά» του μνημονίου, μπορεί να θολώνει τις γραμμές, χωρίς να λείει τίποτα

Γιάννης Παρασκευόπουλος⁸

«Ψυχολογικά, φαίνεται να κυριαρχεί η ψυχολογία του ΚΚΕ της δεκαετίας του '90, το «πέντε κόμματα, δύο πολιτικές». Το «υπέρ» ή «κατά» στο «μνημόνιο» φαίνεται να διαχωρίζει τους πάντες και να μένουμε σε αυτό! Μιλώντας εκ μέρους ενός κόμματος που είναι αντίθετο στο «μνημόνιο», δεν καταλαβαίνω για ποιο λόγο πρέπει να θεωρω

-
- 6 Η σημερινή κυβερνητική πολιτική όσον αφορά τη λειτουργία του κράτους μοιάζει λες και καταφτάνει ο ανιματέρ του «εφιάλτη στην κουζίνα» σε ένα εστιατόριο που δεν έχει πελατεία διότι οι μερίδες είναι μικρές, οι πρώτες ύλες που προμηθεύεται είναι κακής ποιότητας και το φαί κακομαγειρεμένο και προκειμένου να... εξυγιανθεί η επιχείρηση διατάσσει... να απολυθούν οι καθαρίστριες και να σβήσει η φωτεινή επογραφή έξω από το κατάστημα!
 - 7 Όπως η «easyJet» σχεδίασε εκ του μηδενός ολόκληρη τη δομή της κλασικής αεροπορικής εταιρείας, ανασχεδιάζοντας εξ αρχής τη λειτουργία της με κριτήριο τις ανάγκες του μέσου επιβάτη, έτσι και το ελληνικό κράτος θα πρέπει να αξιοποιήσει τα χρήματα που παίρνει σήμερα σε μια νέα δομή, προσηλωμένη στην εξυπηρέτηση του πολίτη, μετατρεπόμενο σε ένα είδος... easy-δημοσίου!
 - 8 http://www.ecogreens-gr.org/cms/index.php?option=com_content&view=article&id=414:psparaskeuopoulos&catid=5:ps-members&Itemid=16

αντίπαλό μου κάποιον που νιώθει υποχρεωμένος να υποστηρίξει το «μνημόνιο» επειδή πιστεύει πως έτσι θα περιοριστεί η φοροδιαφυγή και η διαφθορά. Οι ΟΠ αντιπολιτευόμαστε το «μνημόνιο» επειδή είμαστε αντίθετοι στις συνταγές που έχει εφαρμόσει το ΔΝΤ σε δεκάδες χώρες, συνταγές που έχουν αποτύχει σχεδόν παντού (εκτός από όπου υπήρχε ένα σχέδιο διεξόδου, εκτός ΔΝΤ, όπως η Τουρκία). Επιπλέον, οι συνταγές αυτές έχουν μια πολύ επικίνδυνη φιλοσοφία: ότι κατεδαφίζουμε όσο μπορούμε την υπάρχουσα οικονομία, και την κάνουμε όσο πιο ελκυστική γίνεται στις ξένες επενδύσεις, που ως επί το πλείστον αφορούν την εκμετάλλευση φυσικών πόρων! Όπου οι φυσικοί πόροι, περνούν σε ένα καθεστώς σχεδόν λεηλασίας!... Κάπου εδώ κολλάει και η αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας. Ίσως είναι εδώ το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα για το πώς το «υπέρ» ή «κατά» του μνημονίου, μπορεί να θολώνει τις γραμμές, χωρίς να λείει τίποτα»⁹.

Το «μνημόνιο» υπερεκτιμά την ανάγκη περικοπών στις κρατικές δαπάνες και υποτιμά την ανάγκη αύξησης των κρατικών εσόδων. Το γεγονός πως σε αυτό το πλαίσιο η ελληνική κυβέρνηση πετυχαίνει στον πρώτο τομέα και υστερεί εφιαλτικά στην αύξηση των εσόδων απλά επιβεβαιώνει την κοινωνική επιλογή του ελληνικού κατεστημένου.

Τούτου λεχθέντος, η εμμονή με την οποία επαναφέρεται το δίλημμα «υπέρ» ή «κατά» του «μνημονίου» θα ήταν αφελές, σε επίπεδο μαθητικού λευκώματος¹⁰, αν δεν ήταν υστερόβουλο: διότι η αλήθεια είναι πως ούτε το «ναι», ούτε το «όχι» στο μνημόνιο συνιστούν καταρατική πολιτική πρόταση και στη μια και στην άλλη περίπτωση συνυπάρχουν καθεστωτικές συντηρητικές δυνάμεις με ριζοσπαστικά-αναγεννητικά αιτήματα. Πέραν τούτου, για να μεταβληθεί κάθε φλύαρη απόρριψη του «μνημονίου» σε πολιτική πρόταση, χρειάζεται να απαντάει με ευθύνη και ρεαλισμό στο ζήτημα της κάλυψης του κόστους της αποδέσμευσής του, αλλά και στο πώς θα αποκατασταθεί η δημοσιονομική ισορροπία του κράτους.

Με άλλα λόγια, θεωρούμε πως σήμερα το πολιτικό διακύβευμα αφορά την πολιτική πέραν του μνημονίου:

- ✓ τον τρόπο λειτουργίας του κράτους,

⁹ http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=6733&cata_id=7&catb_id=9&LID=1

¹⁰ Μοιάζει από την άποψη αυτή με το ερώτημα ενός μαθητικού λευκώματος: «ποια είναι η αγαπημένη σου εποχή»; Φυσικά και δεν είναι ο χειμώνας, αλλά ατυχώς ο χειμώνας είναι εδώ -και δεν μπορείς να τον αποφύγεις. Όχι υπό την έννοια της νομοτέλειας, αλλά λόγω του κόστους της αποφυγής του (εκτός βέβαια αν επιλέξεις να ταξιδεύεις διαρκώς όπου έχει άνοιξη ή καλοκαίρι!)

- ✓ τη φορολογία,
- ✓ την παραγωγική ανασυγκρότηση της οικονομίας και την ενεργειακή της μετάβαση,
- ✓ τη λειτουργία των θεσμών.

Αφορά κοντολογίς τις νέες κοινωνικές ισορροπίες υπέρ των δημοσίων αγαθών και του περιβάλλοντος, των δηλωμένων εσόδων από μισθωτές και επιχειρηματικές λειτουργίες, των γυναικών, των παιδιών και των νέων, των ανέργων. Υπέρ όλων όσοι συνεισφέρουν στα δημόσια αγαθά εις βάρος όσων τα απομυζούν (όσων τα εισοδήματά τους προέρχονται από δραστηριότητες μαφιακού τύπου, διαπλοκή με την εξουσία, διαφθορά, φοροκλοπή κι αργομισθία).

Τέταρτο δίλημμα: Πολιτική ή τεχνική αντιμετώπιση της κρίσης;

Συνεπείς στην αντίληψή μας πως η ελληνική κρίση χρέους είναι κρίση του μεταπολιτευτικού συστήματος, κρίση καθεστώτος, συμπεραίνουμε πως η αντιμετώπισή της χρειάζεται αλλαγές μεταπολιτευτικού τύπου. Η οικονομική ανάκαμψη (αλλά και η πολιτική, περιβαλλοντική και κοινωνική ανασυγκρότηση της χώρας) περνάει από την πολιτική ανατροπή. Υπ' αυτή την έννοια οι ΟΠ και ο χώρος της πολιτικής οικολογίας οφείλουν να είναι αντικαθεστωτική πολιτική δύναμη.

Πέμπτο δίλημμα: δημοκρατική ανατροπή ή αυταρχικό ππισωγύρισμα;

Όσον αφορά τις απαιτούμενες πολιτικές τομές, η ελληνική κοινωνία χρειάζεται να περάσει από το εξαιρετικά «στενό» παράθυρο της συντεταγμένης, θεσμικής, δημοκρατικής ανατροπής, αποφεύγοντας τόσο την «ομαλότητα χωρίς ανατροπή», όσο και την «ανατροπή χωρίς ομαλότητα».

- ▶ Η πρώτη, η στασιμότητα δηλαδή, το βάλτωμα στη σημερινή κατάσταση, θα βαθύνει τα μετα-δημοκρατικά χαρακτηριστικά της μεταπολίτευσης¹¹ (την εξυπηρέτηση των ισχυρών, το κλείσιμο του πολιτικού παιχνιδιού, τις πελατειακές σχέσεις, την κυριαρχία των εργολαβικών μίντια, την ιδιωτικοποίηση/λαφυραγώγηση των δημόσιων αγαθών και του περιβάλλοντος κ.ο.κ.) οδηγώντας τη χώρα σε μια λατινοαμερικανικού τύπου μαφιοκρατία ή σε μεσανατολικού τύπου «προσοδοθηρικό κράτος»¹².

11 <http://www.ppol.gr/cm/index.php?LID=1&Datain=2973>

12 http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=6675&cata_id=5&catb_id=9&LID=1

- ▶ Η δεύτερη, η «τυφλή» δηλαδή εξέγερση, απλά θα έβαζε αρνητικό πρόσημο σε ό,τι πρόκρινε, έστω ρητορικά η μεταπολίτευση (μεταξύ άλλων: τη δημοκρατία, τον ευρωπαϊσμό, τα δικαιώματα, την περιβαλλοντική μέριμνα, τις κοινωνικές παροχές) και θα οδηγούσε σε αυταρχικό, εθνικιστικό, αντιδημοκρατικό και αντιευρωπαϊκό πισωγύρισμα.

Και στην πρώτη περίπτωση και στη δεύτερη πάντως, η ελληνική κοινωνία θα παρέμενε στα χέρια των ίδιων πάνω-κάτω πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων, με διαφορετικό ίσως «ένδυμα» κάθε φορά. Στην πραγματικότητα και τα δύο σενάρια αποτελούν εκδοχές της εξουδετέρωσης της παρέμβασης των πολιτών:

- ▶ **στο πρώτο** δια της πλήρους αδρανοποίησής τους,
- ▶ **στο δεύτερο** δια του εγκλωβισμού τους στην τυφλή οργή, το φόβο και την απόγνωση.

Εκτο δίλημμα: παρεμβαίνοντας άμεσα στο πρόβλημα διακυβέρνησης ή περιμένοντας τον πολιτικό «Γκοντό» των «ευνοϊκότερων-συσχετισμών-δύναμης»;

Ο χρόνος είναι από αυτά που δε διαθέτουμε. Βρισκόμαστε στις απαρχές ραγδαίας ρευστοποίησης των γνώριμων πολιτικών, κοινωνικών και ιδεολογικών δεδομένων της χώρας μας. Αλλιώς: τώρα διαμορφώνονται οι νέοι συσχετισμοί δύναμης για μια γενιά! Παράλληλα, ο εγκλωβισμός της πολιτικής ζωής ανάμεσα στην αδιέξοδη και κοινωνικά μεροληπτική κυβερνητική πολιτική και την ανεύθυνη και εξίσου κοινωνικά μεροληπτική «αντιμνημονιακή» αντιπολίτευση, ωθούν κάθε μέρα τη χώρα πιο βαθιά στα αδιέξοδα.

Επείγουν:

- ▶ η παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας στην κατεύθυνση του «πράσινου "new deal"»¹³ και της βιώσιμης ανάπτυξης, της επανάκτησης της εμπιστοσύνης των χρηματαγορών, της δημιουργία νέων θέσεων εργασίας,
- ▶ η κοινωνική ανασυγκρότηση, με αναδιανομή πόρων και εξουσίας από τους κερδισμένους της μεταπολίτευσης προς τις δημιουργικές δυνάμεις της χώρας (ιδίως τις γυναίκες και τα παιδιά και τους νέους, τα δημόσια αγαθά και το περιβάλλον),
- ▶ η δημοκρατική ανασυγκρότηση (με βαθιές, μεταπολιτευτικού τύπου, τομές στη θεσμική συγκρότηση της χώρας).

13 http://europeangreens.eu/fileadmin/logos/pdf/manifesto_in_Greek_final.pdf

«Δεν θα ήθελα να μας ψηφίσει κάποιος επειδή μας συμπαθεί ή επειδή η «πράσινη ανάπτυξη» είναι της μόδας. Θέλω να μας επιλέξει επειδή πιστεύει ότι μπορούν οι ιδέες μας να είναι εφαρμόσιμες και αποδοτικές, ότι μπορούμε να είμαστε ο καταλύτης των πολιτικών εξελίξεων. Επειδή χρειάζεται να δούμε την αλήθεια κατάματα, χωρίς τον παραμορφωτικό φακό της επόμενης εκλογικής αναμέτρησης»¹⁴

Χρήστος Μάτης¹⁵

Το σημερινό πολιτικό, κοινωνικό, θεσμικό status quo δεν είναι βιώσιμο. Χρειάζεται έτσι οι ΟΠ να παρέμβουμε άμεσα στο πρόβλημα της διακυβέρνησης της χώρας προτείνοντας σε ένα ευρύ φάσμα πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων (που θα εξαιρεί μόνο τις ευθέως αντιδημοκρατικές δυνάμεις, την άκρα δεξιά και την ολοκληρωτική άκρα αριστερά) τη διερεύνηση για την εύρεση προγραμματικών συγκλίσεων σε ευρύτερο επίπεδο με θέσεις:

1. αναλυτικές, ανά τομέα
2. ιεραρχημένες, με «εκ των ων ουκ άνευ όρους» και «κόκκινες γραμμές»
3. κοστολογημένες¹⁶.

Στα μάτια μας αυτό αποτελεί βασικό πολιτικό καθήκον:

- ▶ προς το ίδιο το κόμμα, που χρειάζεται να πολιτικοποιηθεί περισσότερο και να προβληματισθεί για τις βασικές προγραμματικές του αφηγήσεις
- ▶ προς τους ψηφοφόρους μας, που οφείλουν να γνωρίζουν πριν τις κάλπες τι ακριβώς σκοπεύουμε να κάνουμε με την ψήφο τους¹⁷

14 Συνέντευξη στη «City Press» (<http://www.citypress.gr/index.html?action=article&article=69580> και http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=5490&cata_id=3&catb_id=3&LID=1)

15 http://elec09.ecogreens-gr.org/index.php?option=com_content&view=article&id=153:2009-09-16-16-59&catid=44:06thessaloniki&Itemid=58

16 Στο επόμενο διάστημα, κι εφόσον η συζήτηση στο κόμμα μας το επιτρέψει, δεσμευόμαστε να προτείνουμε μια συγκεκριμένη διαδικασία για το πώς θα συμβεί αυτό.

17 Ιδιαίτερα οι ΟΠ, οφείλουν να συμβάλουν ώστε οι πολίτες οι οποίοι τους στηρίζουν κοινωνικά και εκλογικά να γνωρίζουν από τώρα, πριν από τις εθνικές εκλογές, τις κεντρικές επιλογές μας και τις προϋποθέσεις που σχετίζονται με τη συμμετοχή ή όχι σε κυβερνητικά σχήματα. Οφείλουμε να διαφέρουμε από τις κατεστημένες πολιτικές δυνάμεις οι οποίες είτε απέχουν από τέτοιες συζητήσεις, είτε τις διεξάγουν με αδιαφάνεια στο εσωτερικό τους αποκρύπτοντάς τις από τους πολίτες ώστε να έχουν την ευχέρεια για πολιτικές κινήσεις, διαπραγματεύσεις και «παζάρια», ερήμην των πολιτών. Το επιχείρημα που χρησιμοποιούν τα κόμματα αυτά, ότι δηλαδή οι όποιες συζητήσεις

- ▶ προς την δημοκρατική λειτουργία της χώρας, αφού δεν είναι δυνατό να εγκαταλείψουμε ξανά κρίσιμες πολιτικές επιλογές έρμαιο στα χέρια του εντυπωσιασμού, των συνθημάτων, των διακηρισμών, των ΜΜΕ κ.ο.κ.

Το στίγμα των πράσινων

Μιχάλης Τρεμόπουλος

«Δηλωμένος πολιτικός στόχος μας είναι να συμβάλλουμε σε αναδιάταξη των κομματικών τειχών, με στόχο να αποκλειστούν οι μονοκομματικές κυβερνήσεις, που έδειξαν τα όριά τους, η παντοδυναμία των δύο κομμάτων εξουσίας και η «κοινωνία των κολλητών».

Σε όλη την Ευρώπη, τα πράσινα κόμματα αποτελούν έναν 4ο διακριτό πολιτικό πόλο, πέρα από τη δεξιά, τη σοσιαλδημοκρατία και την αριστερά.

Με την κριτική (και αυτοκριτική) αριστερά μας ενώνει η επιθυμία για κοινωνική δικαιοσύνη και κοινωνική αλλαγή. Είμαστε όμως άλλη πολιτική παράταξη, με διαφορετικές προτεραιότητες και στόχους. Ταυτόχρονα, σε ζητήματα δικαιωμάτων και ελευθεριών συντασσόμαστε με φιλελεύθερους κοινωνικούς χώρους, που βρίσκονται πιο μπροστά από την αριστερά.

Εκτιμούμε πως μια γραμμική διάκριση αριστεράς-δεξιάς δεν μπορεί να ερμηνεύει πλέον ικανοποιητικά τις πολιτικές αντιπαραθέσεις και τα ζητήματα του 21ου αιώνα, του αιώνα της οικολογίας»¹⁸.

Υπάρχει πάντα και η άλλη επιλογή: η μόνιμη αναμονή στο χώρο της πολιτικής εφεδρείας, η αυταρέσκεια της έκκλησης για «πίστωση χρόνου» από

για συγκλίσεις και συμμαχίες πρέπει να γίνουν μετά τις εκλογές, είναι αντιδραστικό. Η πολιτική λειτουργία αυτής της τακτικής είναι η προεκλογική παραπλάνηση των πολιτών που δεν μπορούν να γνωρίζουν τι ουσιαστικά ψηφίζουν. Δεν είναι όμως μόνο αυτό. Οι πολιτικές ηγεσίες των κατεστημένων κομμάτων χρησιμοποιούν τέτοιου είδους επιχειρήματα για να νομιμοποιούν συναντήσεις και συνεννοήσεις «κορυφής», αδιαφανείς όχι μόνο για την ευρύτερη κοινωνία αλλά και για τα ίδια τους τα μέλη. Η τακτική αυτή έχει και μια άλλη απαράδεκτη λειτουργία: επιτρέπει και πριμοδοτεί όχι μόνο μικροκομματικά παιχνίδια αλλά και προσωπικές στρατηγικές των «κορυφαίων» στελεχών, πολλές φορές με ιδιοτελείς στόχους, ιδιοτελείς μάλιστα όχι μόνο σε πολιτικό επίπεδο. Όμως δεν μπορεί να είναι αυτό ο δρόμος των ΟΠ. Μόνο η ανοικτή και έγκαιρη συζήτηση και διερεύνηση των δυνατοτήτων συγκλίσεων θα μας προστατεύσει από αυτούς τους κινδύνους, θα προβάλει ένα διαφορετικό πολιτικό ήθος, θα αποδείξει την πραγματική μας πρόθεση να διεκδικήσουμε τις διακηρύξεις μας και εντέλει θα μας επιτρέψει να υπηρετήσουμε με συνέπεια τη μια ή την άλλη επιλογή.

18 <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=47342&ref=search> και http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=5210&cata_id=3&catb_id=3&LID=1

τους πολίτες, η επανάπαυση στα βαλτόνερα της προγραμματικής καχεξίας, η εναγώνια μέριμνα για επίπλευση στον επικοινωνιακό «αφρό», η ατελεύτητη αναμονή για τον πολιτικό «Γκοντό» των «ευνοϊκότερων συσχετισμών δύναμης», το «πέταγμα της μπάλας έξω από το γήπεδο» (στο τοπικό ή το ευρωπαϊκό επίπεδο), το «ψάρεμα» στα θολά νερά της κρίσης.

Εμείς διαφωνούμε! Θεωρούμε μάλιστα συντηρητική κοινωνική και αντιδραστική πολιτικά την εύκολη και προσχηματική απόρριψη κάθε παρέμβασής μας στο πρόβλημα διακυβέρνησης της χώρας. Για μας δεν υπάρχει στην πολιτική πιο ανταγωνιστική και «σκληρή» σχέση από αυτήν της συνεργασίας και μάλιστα σε κυβερνητικό επίπεδο. Η στάση της παραμονής στις εξέδρες ταιριάζει -το βλέπουμε δα από τη στάση των κομμάτων του μικρού και μεγάλου δικομματισμού επί τρεις δεκαετίες- στους δημόσιους υπάλληλους της πολιτικής, τις «παχιές γάτες» του συστήματος, που επαναπαύονται γουργουρίζοντας στη θέρμη των κομματικών γραφείων, των «προκάτ» πολιτικών και της πρετ-α-πορτέ κομματικής ιδιολέκτου, στον πακτωλό των κρατικών επιχορηγήσεων και στις «συναδερφικές» (!) σχέσεις με τα στελέχη των άλλων κομμάτων.

Ο χώρος όμως της πολιτικής οικολογίας και οι Οικολόγοι-Πράσινοι ήρθαν «να αλλάξουν την πολιτική». Αυτό ακριβώς θα κάνουμε!

Ποιοι είμαστε και τι πιστεύουμε για την πολιτική οικολογία

ΜΙΧΑΛΗΣ ΑΝΤΥΠΑΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ, ΜΙΧΑΛΗΣ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, ΜΕΛΙΤΤΑ ΓΚΟΥΡΤΣΟΓΙΑΝΝΗ, ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΤΩΠΗΣ, ΛΙΑΝΑ ΚΑΤΩΠΗ, ΑΘΗΝΑ ΚΟΪΜΤΣΙΔΟΥ, ΘΩΜΑΣ ΚΟΥΤΡΑΣ, ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΥΣΟΥΡΗΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΛΑΛΑΚΟΣ, ΝΟΤΗΣ ΜΑΡΚΟΥ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΙΧΑΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΑΝΑΚΟΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΑΡΔΗΣ, ΝΙΚΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, ΕΛΕΝΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ, ΝΙΚΟΣ ΡΑΠΤΗΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ιούνιος 2010

Ποιοι είμαστε

Αποτελούμε μια τάση από παλιά και νέα μέλη των Οικολόγων Πράσινων που ορίζεται από τη σύγκλιση σε ένα κοινό πλαίσιο ιδεών και δράσεων, μέσα στο πλαίσιο των καταστατικών μας αρχών¹⁹. Εχουμε σκοπό:

- ▶ Να συμβάλλουμε στην εύρυθμη πολιτική λειτουργία των οργάνων του κόμματος.
- ▶ Να διασφαλίζουμε ένα κλίμα πολιτικής λειτουργίας όπου θα γίνονται σεβαστές οι διαφορετικές πολιτικές απόψεις, με πνεύμα αμοιβαίας κατανόησης χωρίς εκ των προτέρων αποκλεισμούς. Ενα πολιτικό κλίμα, που θα ενθαρρύνει πολιτικές συγκλίσεις, αλλά παράλληλα θα επιτρέπει να αναδεικνύονται τα πολιτικά χαρακτηριστικά

19 Το καταστατικό των ΟΠ:
http://www.ecogreens-gr.org/Docs/EG_structure/EG_Katastatiko_20080330.pdf

των τυχόν διαφορετικών προσεγγίσεων. Μια πολιτική λειτουργία, κατά την οποία η έκφραση διαφορετικών απόψεων δεν θα παίρνει χαρακτήρα προσωπικό, αλλά μέσω της ουσιαστικής πολιτικής αντιπαράθεσης και ενός γνήσιου προβληματισμού θα αναδεικνύεται η πολλαπλότητα και η σφαιρικότητα των απόψεων γύρω από τα πολιτικά ζητήματα.

- ▶ Να ενισχύουμε τη διαφάνεια στη λειτουργία του κόμματος και στη λήψη των αποφάσεων καθώς και την ισοτιμία μεταξύ των μελών, περιορίζοντας λογικές αυθαιρεσίας, αρχηγισμού και παραγοντισμού.
- ▶ Να συμβάλλουμε στην όσο το δυνατό μεγαλύτερη σύγκλιση των πολιτικών επιλογών των ΟΠ με τις βασικές αρχές της πράσινης πολιτικής και του «ευρωπαϊκού πράσινου κόμματος»²⁰.
- ▶ Να συμβάλλουμε ώστε να αποσαφηνιστεί και στην πράξη, ότι οι ΟΠ δεν αποτελούν κόμμα διαμαρτυρίας, αλλά κόμμα που επιδιώκει όχι μόνο μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα αλλά και άμεσα πολιτικές λύσεις, κοινωνικές αλλαγές και ποιοτική αναβάθμιση της καθημερινής ζωής.

Τα παραπάνω είναι απαραίτητοι όροι για την εξαγωγή ασφαλών πολιτικών συμπερασμάτων και για την επίτευξη είτε ουσιαστικών συναινέσεων, είτε αποφάσεων, όπου οι πλειοψηφίες και οι μειοψηφίες θα μπορούν να οριστούν με πολιτικά κριτήρια. Είναι απαραίτητοι όροι για την ουσιαστική συνοχή του κόμματος, την αποφυγή διασπάσεων, την αποφυγή της απογοήτευσης και αδρανοποίησης της των μελών μας. Απαραίτητοι όροι για την αναβάθμιση της οργανωτικής μας συγκρότησης και της πολιτικής μας παρέμβασης στην κοινωνία.

Ποιες είναι οι βασικές πολιτικές επιλογές μας

Ενώ οι συγκρούσεις μέσα στο κόμμα εμφανίζονται αρκετές φορές ως αποτέλεσμα προσωπικών φιλοδοξιών και πρωτόγονου φατριασμού, μια προσεκτική ματιά φέρνει συχνά στην επιφάνεια κρίσιμες διαφορές πολιτικών απόψεων. Είναι προτιμότερο αυτές οι διαφορές να έρχονται στο φως, ώστε τα πολιτικά διακυβεύματα να γίνονται σαφή και κατανοητά από τα μέλη του κόμματος, και να μπορούν να τύχουν ουσιαστικής συζήτησης και προβλημα-

20 <http://europeangreens.eu/>

τισμού. Ενδεικτικά αναφέρουμε κάποια ζητήματα σχετικά με τα οποία αναδείχθηκαν πρόσφατα σαφείς πολιτικές διαφορές μεταξύ των μελών των ΟΠ:

- ▶ τα οικονομικά μέτρα της κυβέρνησης/ΕΕ/ΔΝΤ
- ▶ οι κινητοποιήσεις των αγροτών
- ▶ η δημόσια ασφάλεια και η βία
- ▶ η αξιολόγηση στην παιδεία
- ▶ η οργάνωση και διαχείριση του αστικού περιβάλλοντος
- ▶ ζητήματα εξωτερικής και διεθνούς πολιτικής
- ▶ ζητήματα πολιτικών συμμαχιών

«Ποια είναι η συνταγή της επιτυχίας, ποια είναι τα συστατικά της και ποιος ο τρόπος να πάμε εκεί πέρα;

- ▶ Το πρώτο συστατικό είναι η ενότητα. Δεν μπορούμε να ενώσουμε τους πολίτες αν δεν είμαστε ενωμένοι μεταξύ μας. Αυτή είναι η βάση των πάντων. Οπου οι «πράσινοι» είναι χωρισμένοι απλά εξαφανίζονται.
- ▶ Το δεύτερο βασικό συστατικό είναι να έχεις ένα αξιόπιστο όραμα, ένα πρόγραμμα το οποίο θα αποτελεί πρόταση για λύση. Και σ' αυτές τις συγκυρίες, το κλειδί είναι να αρθρώσουμε ζητήματα που αντιμετωπίσουμε από κοινού την οικολογία και την οικονομία... Τα ζητήματα της οικονομίας είναι πολύ σημαντικά. Μην ξεχνάτε ότι ακόμα και για τους «πράσινους» ψηφοφόρους η οικονομία είναι το υπ' αριθμό ζήτημα ένα που τους απασχολεί, με δεύτερο ζήτημα τα κοινωνικά, και τα ζητήματα του περιβάλλοντος έρχονται τρίτα, ακόμα και για τους «πράσινους» ψηφοφόρους. Επομένως, ακόμα κι αν θεωρούμαστε από πολλούς ότι είμαστε οι καλύτεροι στα θέματα του περιβάλλοντος, αυτό δεν είναι αρκετό.
- ▶ Το τρίτο βασικό συστατικό είναι οι άνθρωποι. Οι «πράσινοι» χρειάζονται ανθρώπους που έχουν την αξιοπιστία να μεταφέρουν το «πράσινο» μήνυμα, οι οποίοι θα πρέπει να, να ικανοί και, ταυτόχρονα, να συμπεριφέρονται μ' έναν ηθικό τρόπο, δηλαδή ν' αποδεικνύουν ότι δεν μπαίνουν στην πολιτική για να πλουτίσουν.

Αυτά είναι τα τρία συστατικά: ενότητα, ένα ισχυρό πρόγραμμα και οι κατάλληλοι άνθρωποι. Βέβαια, υπάρχει και η διάσταση του χρόνου γιατί χρειάζεται κανείς να είναι καλός, όχι μόνο σε μία στιγμή αλλά, σε διάρκεια του χρόνου, μ' έναν σταθερό, συνεκτικό τρόπο»²¹

Philippe Lamberts²²

21 Παρέμβαση στο 6ο Συνέδριο των Οικολόγων Πράσινων στις 26/6/2009 στη Θεσσαλονίκη (http://www.ecogreens-gr.org/Docs/Sunedrio_0906/Omilia_P_Lamberts.doc και http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=5304&cata_id=5&catb_id=9&LID=1)

22 Εκπρόσωπος τύπου του «ευρωπαϊκού πρασίνου κόμματος»

Υποστηρίζουμε τις παρακάτω αρχές, τις οποίες θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντικές για την πολιτική φυσιογνωμία ενός ελληνικού πράσινου κόμματος:

1. Το περιβαλλοντικό ζήτημα αποτελεί απόλυτη πολιτική προτεραιότητα με καθοριστική σημασία για τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις παγκοσμίως

Αν δεν δοθούν πράσινες λύσεις στην κλιματική αλλαγή, τη μείωση της βιοποικιλότητας, την ενεργειακή εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα, οι επιπτώσεις θα πλήξουν καίρια τη δημοκρατία, την ευημερία, τον ίδιο τον πολιτισμό, όπως τον γνωρίζουμε.

2. Η πολιτική οικολογία παρεμβαίνει στο σύνολο των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών σχέσεων·

Δεν μπορεί να υπάρξει περιβαλλοντική ανασυγκρότηση χωρίς δημοκρατία· δημοκρατία χωρίς κοινωνική συνοχή· κοινωνική συνοχή χωρίς βιώσιμη ανάπτυξη.

3. Η πολιτική οικολογία τοποθετείται πέραν της δεξιάς και της αριστεράς

Η παραδοσιακή αριστερά, όπου και όποτε μετείχε στην εξουσία, (κυβέρνηση, συνδικαλισμός κ.λπ.) τόσο στη γενική πολιτική όσο και στις εσωτερικές της διεργασίες, έδειξε ένα πρόσωπο από συντηρητικό έως αποτρόπαιο, με καταπάτηση ατομικών ελευθεριών, απαξίωση προσωπικών επιλογών, ολοκληρωτικές συμπεριφορές.

Η «νέα αριστερά» και τα νέα κινήματα μετά το '68, αμφισβήτησαν αυτή την κατάσταση. Από αυτή την αριστερά και απ' αυτά τα κινήματα αντλούμε τις αρχές της κοινωνικής ισότητας, της ισονομίας και της αλληλεγγύης. Από τα κινήματα και την παράδοση του οικολογικού χώρου αντλούμε τις αρχές προάσπισης της διαφορετικότητας. Παράλληλα, από τον πολιτικό φιλελευθερισμό και την ελευθεριακή κουλτούρα αντλούμε την κριτική στον κρατισμό, την έννοια της ευθύνης του ατόμου, την ανάδειξη των δικαιωμάτων για συλλογικές και ατομικές επιλογές, το δικαίωμα στη διαφορετικότητα.

4. Η πολιτική οικολογία είναι υπέρ της ενωμένης Ευρώπης

Υποστηρίζει την οικονομική και πολιτική ένωση της Ευρώπης και μάλιστα με ομοσπονδιακό τρόπο. Η σημερινή κρίση μπορεί να γίνει ευκαιρία για

ουσιαστικά βήματα προς την πολιτική και οικονομική ενοποίηση και στην ανόρθωση του ευρώ. Οι Ευρωπαίοι «πράσινοι» έχουν παίξει πολύ θετικό ρόλο στα δειλά βήματα που έχουν ήδη γίνει προς αυτή την κατεύθυνση.

Η ΕΕ μπορεί να παίξει ηγετικό ρόλο στον παγκόσμιο αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής. Το ελληνικό πράσινο κόμμα πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες του, που απορρέουν από το γεγονός ότι έχει συνυπογράψει την «παγκόσμια χάρτα των πράσινων»²³, ότι είναι πλήρες μέλος του «ευρωπαϊκού πράσινου κόμματος»²⁴, ότι συμμετέχει στην κοινοβουλευτική ομάδα των πράσινων στο ευρωκοινοβούλιο με Ελληνα ευρωβουλευτή, όπως επίσης και σε όλα τα δίκτυα και παρατηρητήριά τους.

5. Η πολιτική οικολογία υποστηρίζει έναν νέο τρόπο ζωής με οικολογική σωφροσύνη, κοινωνική δικαιοσύνη, συμμετοχική δημοκρατία, μη-βία, βιωσιμότητα, σεβασμό στη διαφορετικότητα.

Ποιες πρέπει να είναι σήμερα οι προτεραιότητες για τους ΟΠ

Οικονομία: από την άκριτη μεγέθυνση στην ουσιαστική ευημερία

(α) Για την τρέχουσα οικονομική συγκυρία: Οι Έλληνες «πράσινοι» απορρίπτουν ως τυχοδιωκτισμό κάθε ιδέα αποχώρησης από την ευρωζώνη και ως επικίνδυνη ανευθυνότητα την απόρριψη των μέτρων λιτότητας με ένα γενικό τρόπο, γιατί η εναλλακτική λύση είναι η χρεοκοπία. Εδώ που είχαμε φτάσει και με δεδομένη την ανικανότητα της δημόσιας διοίκησης να εφαρμόσει στοχευμένες και κοινωνικά δικαιότερες περικοπές, το γενικό πλαίσιο στο οποίο κινήθηκαν τα μέτρα που πήρε η κυβέρνηση, αν και άδικο, ήταν δυστυχώς αναπόφευκτο.

(β) Σε μεσο-μακροπρόθεσμο ορίζοντα, η πράσινη πολιτική υποστηρίζει και εκφράζει σε πολιτικό επίπεδο τα συμφέροντά όλων όσοι συμβάλλουν κοινωνικά και επιχειρηματικά στην πράσινη ανάπτυξη, της οποίας βασικοί τομείς είναι:

- οι ανανεώσιμες μορφές ενέργειας,
- οι πράσινες τεχνολογικές και θεσμικές καινοτομίες, η παραγωγή και χρήση «πράσινων» υλικών και η ανακύκλωση

23 <http://www.globalgreens.org/globalcharter>

24 <http://www.greens-efa.org/cms/default/rubrik/6/6270.home.htm>

- η βιώσιμη ανάπτυξη και διαχείριση του αστικού περιβάλλοντος.
- ο αγροτουρισμός και οικοτουρισμός,
- η βιολογική γεωργία, τα βιολογικά προϊόντα και η υγιεινή διατροφή
- η αλληλέγγυα οικονομία.

Η πράσινη πολιτική διεκδικεί μείωση φορολογίας και γραφειοκρατίας για τον κοινωνικό τομέα της οικονομίας στις παραπάνω δραστηριότητες. Θεωρεί ότι η πρόσβαση σε υπηρεσίες εκπαίδευσης και υγείας θα πρέπει να είναι πραγματικά (και όχι μόνο τυπικά) ευχερής για όλους, θεωρεί ότι η ποιότητα ζωής στην πόλη με την αναβάθμιση των κοινοχρήστων χώρων και τις βιώσιμες μετακινήσεις καθώς και η δημόσια ασφάλεια είναι πολύτιμοι κοινωνικοί πόροι που μπορούν να δημιουργήσουν οικονομίες κλίμακας υπέρ της κοινωνίας.

Κοινωνική πολιτική: από το κράτος πρόνοιας στο «προληπτικό κοινωνικό κράτος» που δίνει έμφαση στην άρση των γενεσιουργών αιτιών των ανισοτήτων, αντί να προσπαθεί να παρέμβει εκ των υστέρων όταν οι ανισότητες έχουν πια εμπεδωθεί.

- ▶ Ευρεία αναδιανομή πόρων και εξουσίας προς τις γυναίκες, τα παιδιά και τους νέους. Διευκόλυνση της συμμετοχής πολύ περισσότερων γυναικών στην αγορά εργασίας με ισότιμους όρους και υποστήριξη της μητρότητας στα χρόνια που υπάρχει η πραγματική ανάγκη, με ουσιαστικές κοινωνικές υποδομές και θεσμούς. Γενναία πολιτική εφαρμογής μιας διαγενεακής δικαιοσύνης σε όλους τους κοινωνικούς τομείς υπέρ των νέων αλλά και των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας, οι οποίοι, καθώς πλήττονται βαρύτερα αυτή τη στιγμή χωρίς να έχουν μεγάλες δυνατότητες αντίδρασης, πρέπει να τύχουν ιδιαίτερης προστασίας.

«Πρώτον, θα αυξήσουμε το μέγιστο φορολογικό κλιμάκιο από το 42% στο 45%. Δεύτερον, θα υπάρξει μια έκτακτη εισφορά. Δε βλέπω για ποιο λόγο οι υπεύθυνοι για την κρίση -που είναι πρώτιστα οι πολυεκατομμυριούχοι- να μη συμβάλουν στην καταπολέμησή της. Τρίτον, θα καταργήσουμε τις φοροαπαλλαγές στα ζευγάρια: σκοπός μας είναι να υποστηρίξουμε την απόκτηση παιδιών, όχι απλά τους γάμους»

Jürgen Trittin²⁵²⁶

25 Στέλεχος των Γερμανών Πράσινων

26 «Pathetic for a Country that Wants to Be an Engine for Global Growth», Der

- ▶ Η μετανάστευση είναι ευκαιρία, όχι απειλή. Παρά το θετικό βήμα που έγινε με το πρόσφατο νομοσχέδιο²⁷, υπάρχει ακόμη έλλειμμα σοβαρής και υπεύθυνης μεταναστευτικής πολιτικής, που θα καθορίζει τα δικαιώματα αλλά και τις υποχρεώσεις των μεταναστών, ώστε σταδιακά να γίνουν ισότιμοι πολίτες.

Πολιτική: προς τη νέα μεταπολίτευση

Βιώνουμε μια ελλιπή δημοκρατία χωρίς ισονομία, χωρίς ισηγορία, χωρίς διάκριση των εξουσιών, χωρίς ελεγκτικούς-εξισορροπητικούς μηχανισμούς. Η «νέα μεταπολίτευση» στόχο θα έχει την επέκταση και εμβάθυνση της δημοκρατίας με ουσιαστικό συμμετοχικό χαρακτήρα προς όφελος του κοινωνικού συνόλου και με ίσες ευκαιρίες για κάθε πολίτη. Για τους στόχους αυτούς χρειάζονται αλλαγές στα παρακάτω:

- ▶ εκλογικό σύστημα με ενίσχυση της σχέσης αιρετού-εκλογέα, μείωση του ρόλου του πολιτικού χρήματος, προσδιορισμό μέγιστου αριθμού θητειών για όλα τα αιρετά αξιώματα.
- ▶ διοικητική οργάνωση της χώρας για αποτελεσματικότητα, διαφάνεια, μείωση του αριθμού του πολιτικού προσωπικού.
- ▶ δημοψηφίσματα λαϊκής πρωτοβουλίας για προσδιορισμένο είδος θεμάτων, εξαιρουμένων επιλογών που βάζουν στο στόχαστρο ανθρώπινα δικαιώματα.

Οργάνωση-συμμαχίες

(i) «Οικολόγοι-πράσινοι»: κόμμα ανοικτών θυρών

Αυτή τη στιγμή το κόμμα δεν έχει παρά ελάχιστη σύνδεση με την κοινωνία. Χρειάζεται έξοδος από την ανυπαρξία εδώ και τώρα! Είναι πια ολοφάνερη η γενικευμένη κρίση του πολιτικού συστήματος, που εγκυμονεί άγνωστους κινδύνους, αλλά και ευκαιρίες για κάτι καλύτερο. Το κόμμα μας οφείλει να συμβάλει στην θετική έκβαση της πολιτικής κρίσης. Στο

Spiegel, 23/6/2009. Αγγλική έκδοση: <http://www.spiegel.de/international/germany/0,1518,632022,00.html> Ελληνική μετάφραση: http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=5300&cata_id=5&catb_id=9&LID=1

27 http://www.synigoros.gr/allodapoi/pdfs_01/8568_1_lthageneia.pdf

έδαφος αυτής της κρίσης αναφύονται νέες πολιτικές δυνάμεις και κινήσεις πολιτών, που έχουν δώσει σημαντικές και νικηφόρες μάχες υπέρ του περιβάλλοντος, της δημοκρατίας, των δικαιωμάτων και με τις οποίες πολλά μας χωρίζουν, αλλά και πολλά μας ενώνουν και που είναι θεμιτό και φυσικό να θέλουν να διατηρήσουν την αυτονομία τους.

Οι ΟΠ οφείλουν να απευθυνθούν σε πολίτες που είτε έμειναν πολιτικά αδρανείς είτε υποστήριξαν άλλες πολιτικές δυνάμεις. Οφείλουν να καλλιεργήσουν σχέσεις διαρκούς διαλόγου και κοινών δράσεων σε ειδικά θέματα κοινού ενδιαφέροντος με όλες τις πολιτικές δυνάμεις που απελευθερώνονται από το ελκτικό πεδίο του «μικρού» και «μεγάλου» δικομματισμού, με δυνάμεις και ομάδες που αναφέρονται:

- ▶ στην αριστερά που αντιλαμβάνεται τα αδιέξοδα του παραγωγισμού και θέλει να τα άρει με δημοκρατικό τρόπο,
- ▶ στο δημιουργικό μη βίαιο ελευθεριακό χώρο,
- ▶ στο εκσυγχρονιστικό κέντρο και τους σοσιαλδημοκράτες,
- ▶ στον πολιτικό φιλελευθερισμό.

(ii) Συμμετοχή στη διακυβέρνηση

Οι ΟΠ οφείλουν να είναι μια χρήσιμη πολιτική δύναμη, που επιδιώκει να δοκιμάσει τις πολιτικές της προτάσεις στη λυδία λίθο της διακυβέρνησης. Θα πρέπει να προετοιμαστούν και να προετοιμάσουν την κοινωνία για τη σύναψη συνεργασιών και συμμαχιών σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο, για την εφαρμογή ενός πολύ συγκεκριμένου προγράμματος. Σε αυτή την κατεύθυνση απαιτούνται:

- ▶ διαμόρφωση συσχετισμών δύναμης που θα καθιστούν τη συνεργασία απαραίτητη για όλες τις συνιστώσες της.
- ▶ δέσμευση σε ένα ρητό κοινό πρόγραμμα, με σαφείς ιεραρχήσεις, μετρήσιμους στόχους και χρονοδιαγράμματα, που θα επιδιώκεται να τίθεται ρητά υπόψη των πολιτών πριν τις εκλογές, εθνικές ή τοπικές, και που θα δεσμεύει όλους όσοι συμμετέχουν σε αυτές τις συνεργασίες.

Ποιος πολιτικός προσανατολισμός για τους Οικολόγους-Πράσινους;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΩΠΗΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΜΙΧΑΣ, ΜΕΛΙΤΤΑ ΓΚΟΥΡΤΖΟΓΙΑΝΝΗ, ΛΙΑΝΑ
ΚΑΤΩΠΗ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ, ΣΤΕΛΙ-
ΟΣ ΚΥΡΙΑΖΗΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ιούνιος 2009

Το ακόλουθο κείμενο κατατέθηκε στο Συνέδριο των Οικολόγων-Πράσινων του Ιουνίου 2009²⁸ ως μια πρώτη σύντομη κριτική στο κείμενο με τίτλο: «Για μια ριζοσπαστική πράσινη σύνθεση (ποιος πολιτικός προσανατολισμός για τους Οικολόγους Πράσινους;» που κατατέθηκε από το **Μιχάλη Τρεμόπουλο** (ΜΤ)²⁹ και άλλους.

Το κείμενο που κατατέθηκε από τον ΜΤ και άλλους είναι ιδιαίτερα σημαντικό και ανοίγει μια σειρά από πολιτικά και θεωρητικά ή ιδεολογικά ζητήματα που είναι ενδιαφέρον να συζητηθούν αναλυτικά. Σε πολλά από αυτά τα ζητήματα θα μπορούσαμε να συμφωνήσουμε πολύ περισσότεροι άνθρωποι από όσους υπογράφουν το κείμενο. Για παράδειγμα: «Θέλουμε να προωθήσουμε έναν ειρηνικό, μη βίαιο και ήπιο πολιτισμό στις προσωπικές, κοινωνικές και διεθνείς σχέσεις. Εδώ ίσως βρεθούμε αντιμέτωποι με άλλους φίλους εντός και εκτός των Οικολόγων Πράσινων που υιοθετούν εριστικές συ-

28 http://www.ecogreens-gr.org/cms/index.php?option=com_content&view=article&id=510:sunedro90626&catid=19:confdec&Itemid=36

29 <http://www.europarl.europa.eu/members/public/geoSearch/view.do?language=EL&id=96909>

μπεριφορές, απόλυτες θέσεις, έλλειψη διαλλακτικότητας, προσωπικές αντεγκλήσεις χωρίς πολιτική ουσία και περιεχόμενο».

Είναι φανερό πως σε αυτό το απόσπασμα γίνεται αναφορά και σε μια διαφορετική ηθική για τη λειτουργία του χώρου μας, με την οποία συμφωνούμε. Αλλωστε για αυτό το θέμα έχουμε μιλήσει αρκετοί αρκετές φορές στο παρελθόν. Δεν συμφωνούμε βεβαίως αυτές οι συμπεριφορές να χρεώνονται σε κάποιους άλλους και όχι και σε εμάς, σε πολλούς από τους υπογράφοντες το οποιοδήποτε κείμενο.

Από τις διάφορες ιδέες που περιέχονται στο κείμενο συγκροτείται κατά τη γνώμη μας εκτός των άλλων και το εξής κεντρικό επιχείρημα, όπως το διαβάζουμε εμείς: «ο οικολογικός χώρος θα πρέπει να έχει μια προνομιακή σχέση με την (ανανεωτική;) αριστερά γιατί μεταξύ άλλων : (1) υπάρχει μια κοινή συμπόρευση με φίλους από αυτό το χώρο (π.χ. ΑΚΟΑ³⁰ στη Θεσσαλονίκη), (2) υπάρχουν κοινές ιδεολογικές αναφορές (π.χ. απόρριψη των ατομικών φιλελεύθερων ή νεοφιλελεύθερων απαντήσεων υπέρ των συλλογικών λύσεων) (3) μαζί μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την πίεση που υφίσταται ο οικολογικός χώρος από εθνικιστικούς κύκλους».

Ορισμένα σύντομα σχόλια για το κάθε ένα από αυτά τα ζητήματα:

1. Ενα κόμμα ή κίνηση κομμουνιστικής κατεύθυνσης όπως η ΑΚΟΑ μπορεί να αποτελείται από πολύ συμπαθείς ή ενδιαφέροντες ανθρώπους. Σίγουρα μπορούν να αναζητηθούν σε κάποια ζητήματα (π.χ. τοπικής αυτοδιοίκησης) προγραμματικές συγκλίσεις. Ομως από εκεί και πέρα οι διαφορές είναι σημαντικές, πιθανότατα σημαντικότερες από αυτές που υπάρχουν με «φιλελεύθερους» ανθρώπους του κεντρώου χώρου. Η αριστερά που ονειρεύτηκαν κάποτε κάποιοι από εμάς, φάνηκε από τα πράγματα ότι υπήρξε μόνο στη φαντασία μας, στα οράματα κάποιων ανθρώπων. Η αριστερά που κάνει πολιτική έδειξε ένα αρκετά διαφορετικό πρόσωπο, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, όπου και όποτε μετείχε στην εξουσία είτε την κυβερνητική είτε σε διάφορους κρίσιμους κοινωνικούς χώρους. Έδειξε ένα διαφορετικό πρόσωπο στις εσωτερικές πολιτικές της διεργασίες αλλά και στην αντιμετώπιση του δικού μας χώρου.

Η αριστερά που περιγράφεται από το κείμενο δεν αποτελεί μια ουτοπία: αποτελεί απλώς μια πλάνη.

30 Ανανεωτική Οικολογική και Κομμουνιστική Αριστερά (<http://www.akoa.gr/>)

2. Ο «κοινωνικός φιλελευθερισμός» όπως και η μη βία είναι συστατικά στοιχεία του χώρου μας, ενώ δεν είναι συστατικά στοιχεία της αριστεράς. Το κείμενο των ΜΤ κ.ά. αντιπαραθέτει τις συλλογικές λύσεις με τις ατομικές επιλογές που υπερασπίζεται ο πολιτικός ή κοινωνικός φιλελευθερισμός και προτάσσει τις ατομικές επιλογές απέναντι στις συλλογικές λύσεις.

Όμως ο χώρος κατά τη γνώμη μας που απαγορεύει, που καταπνίγει τις ατομικές επιλογές σε κοινωνικά ζητήματα προς όφελος των συλλογικών λύσεων (όπως τις αντιλαμβάνεται κάποια φωτισμένη πρωτοπορία;) δεν είναι ο χώρος της οικολογίας, είναι ο χώρος της αριστεράς. Και η επιλογή αυτή της αριστεράς αρκετές φορές έχει οδηγήσει σε καταπάτηση ατομικών ελευθεριών, σε ποινικοποίηση και απαξίωση προσωπικών επιλογών, σε ολοκληρωτικές συμπεριφορές και φαινόμενα. Να ακόμα ένας λόγος που μερικοί επιμένουμε πως ο οικολογικός χώρος δεν μπορεί να οριστεί μέσα στο πλαίσιο του σχήματος «αριστερά-δεξιά».

3. Ο οικολογικός χώρος δέχεται πράγματι επίθεση από διάφορους χώρους. Αν προς στιγμή αφήσουμε στην άκρη τακτικά λάθη που έγιναν (και που ήταν αναμενόμενο να γίνουν λόγω απειρίας και ελλιπούς πολιτικής συζήτησης) ο χώρος μας δεν απάντησε ικανοποιητικά στις επιθέσεις που δέχθηκε όχι μόνο από την ακροδεξιά αλλά και από την αριστερά, γιατί ήταν πολιτικά ανέτοιμος. Δεν έλειπαν οι συμμαχίες, έλειπαν οι επεξεργασμένες πολιτικές θέσεις (με ευθύνη φυσικά όλων μας). Ούτε χρειάζεται να συρόμαστε σε συμμαχίες για να υπερασπιστούμε θέσεις που είναι σημαντικές, δεν είναι όμως ο πυρήνας των θέσεων που συγκροτούν τον οικολογικό χώρο (ας μην έχουμε το άγχος των θέσεων επί παντός επιστητού. Μας σέρνουν σε αυτό το δρόμο, που δεν είναι ο δρόμος μας. Κανείς δεν απαιτεί από εμάς θέσεις για τα πάντα. Αντιθέτως, υπάρχει πάντα ο κίνδυνος το εύρος των θέσεων να είναι σε βάρος του βάθους και το εύρος των θέσεων να θολώσει τη σημασία της κεντρικής θεματολογίας και των κεντρικών θέσεων γύρω από τις οποίες συγκροτείται ένα οικολογικό κόμμα).

Η προνομιακή σχέση με την αριστερά επίσης δεν πρόκειται να μας σώσει από τον «κίνδυνο οικοφασιστικών ή ακροδεξιών παρεκκλίσεων» του χώρου μας. Ποιος θεωρεί αυτή τη στιγμή υπαρκτό για την Ελλάδα ένα τέτοιο κίνδυνο; Αντίθετα, ο υπαρκτός κίνδυνος είναι η σχέση μας με την υπαρκτή αριστερά να μας περιθωριοποιήσει σε μια γωνία του πολιτικού σκηνικού, όπου θα υπερασπιζόμαστε δευτερεύουσες θέσεις μας και θα αυτοαπομονώνομαστε από το μεγάλο κομμάτι της κοινωνίας που μας αφορά.

Πιθανότατα αυτός είναι και ο μεγάλος κίνδυνος από εδώ και πέρα: οι κακοί χειρισμοί μας στις επιθέσεις που δεχόμαστε, να μας απομονώσουν, να μας περιχαρακώσουν, να μικρύνουν το εύρος της επιρροής μας και να μας οδηγήσουν στο πολιτικό περιθώριο όπως συμβαίνει και με τις περισσότερες εκδοχές της αριστεράς. Αν θέλουμε να αλλάξουμε το πολιτικό σκηνικό, αν θέλουμε να δούμε να υλοποιούνται οι κεντρικές πολιτικές επιλογές μας, σίγουρα η σωστή επιλογή δεν είναι να συνοδεύσουμε την αριστερά στο πολιτικό περιθώριό της. Να ακόμα ένας λόγος για τον οποίο εξακολουθεί να είναι επίκαιρο και πολιτικά επιβεβλημένο να διατηρήσουμε τη θέση μας ότι η οικολογική πολιτική δεν είναι ούτε αριστερή ούτε δεξιά, είναι απλώς οικολογική.

Κλείνοντας αυτό το σύντομο σημείωμα θα θέλαμε να δηλώσουμε τη συμφωνία μας με ένα ακόμη κομμάτι του κειμένου: «Δεν θέλουμε να επαναληφθούν φαινόμενα «αρχέγονου φατριασμού», όπως στους Οικολόγους-Εναλλακτικούς και γι' αυτό πιστεύουμε ότι η οργανωμένη επεξεργασία θέσεων από συγκροτημένες σε πολιτικές βάσεις-τάσεις και η έκφρασή τους εντός του κόμματος θα πρέπει να ακολουθήσει πολιτισμένες, ήπιες και επεξεργασμένες κατευθύνσεις για να μην εξελιχθεί σε διαλυτικές αντεγκλήσεις χωρίς νόημα».

Με βάση το πολιτικό πλαίσιο που περιγράφει και στο οποίο αναφερθήκαμε, το κείμενο φαίνεται να προτείνει, τη δημιουργία πολιτικής τάσης μέσα στο χώρο των ΟΠ, με κύριο στόχο τη σύγκλιση -στο πολιτικό επίπεδο- της αριστεράς με την οικολογία. Εμείς τουλάχιστον δεν έχουμε καμία αντίρρηση για αυτή τη δημιουργία, αρκεί η όποια τάση να συγκροτείται όχι γύρω από προσωπικές φιλοδοξίες αλλά γύρω από πολιτικές θέσεις.

Το κείμενο δείχνει ότι πράγματι αυτή η τάση φιλοδοξεί να συγκροτηθεί γύρω από πολιτικές θέσεις. Ας ευχηθούμε, μαζί με τους συντάκτες του κειμένου, αυτή η προσπάθεια να μην οδηγήσει σε τρόπους λειτουργίας των τάσεων αντίστοιχους με αυτούς που είδαμε και γνωρίσαμε από την αριστερά στη χώρα μας.

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ
Global Young Greens – Second Congress
Panel Discussion

Green New Deal

A Concept for a Global
Economic Change?

Berlin, 12th of August 2010

With:

Reinhard Bütikofer – MdEP

Asia environ

Οι Πράσινοι και η κρίση

ΜΙΧΑΛΗΣ ΑΝΤΥΠΑΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΩ-
ΠΗΣ, ΝΙΚΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, ΝΙΚΟΣ ΡΑΠΤΗΣ

Φεβρουάριος 2011

Η παγκόσμια οικονομική κρίση του 2008 αναδεικνύει εν σπέρματι τις μεγάλες προκλήσεις που θα αντιμετωπίσει η ανθρωπότητα τον 21ο αιώνα:

- ▶ Τις κλιματικές αλλαγές και την εξάντληση φυσικών πόρων που έχουν ζωτική σημασία για την αναπαραγωγή του κατεστημένου οικονομικού-πολιτικού υποδείγματος·
- ▶ Την ανάδειξη του πάλαι ποτέ «τρίτου κόσμου» σε ισάξιο οικονομικό και γεωπολιτικό παράγοντα με τον αναπτυγμένο κόσμο, με την επακόλουθη μείωση του μεριδίου της δύσης -και ιδιαίτερα της Ευρώπης- στον παγκόσμιο πλούτο·
- ▶ Την κατάρρευση του κατεστημένου μοντέλου παγκόσμιας διακυβέρνησης και την ανάγκη για παγκόσμια συνεννόηση και διαχείριση των κοινών πολιτικών προβλημάτων.

**Τι θα έλεγα στον πρωθυπουργό της χώρας...
αν είχε καλέσει και τους Οικολόγους-Πράσινους¹**

Μιχάλης Τρεμόπουλος

1. Για μας, η τρέχουσα δημοσιονομική κρίση είναι μέρος μιας συνολικότερης κρίσης του συστήματος, αλλά και του μοντέλου ανάπτυξης, που περιλαμβάνει:

- ▶ **Κρίση οικονομική** ενός μοντέλου που απέτυχε και η κρίση του οποίου αμφισβήτησε ουσιαστικά όλες τις «βεβαιότητες» που το στηρίζαν για το ρόλο και τη σημασία των αγορών και του κράτους. Στην Ελλάδα ιδιαίτερα, το ακολουθούμενο οικονομικό μοντέλο είχε από την αρχή ημερομηνία λήξης, εν γνώσει μάλιστα εκείνων που αποφάσισαν τις βασικές επιλογές.
- ▶ **Κρίση κοινωνική**, όχι μόνο όπως τη γνωρίζουμε συνήθως, αλλά και ως υποβάθμιση των συλλογικών αγαθών, ως έλλειμμα εμπιστοσύνης και συνεργασίας ανάμεσα σε μας τους πολίτες.
- ▶ **Κρίση περιβαλλοντική**, που για μας τουλάχιστον είναι προφανής και δε χρειάζεται να την αναλύσουμε περισσότερο εδώ.

2. Προφανής απάντηση για μας είναι επίσης, ότι πρέπει να αντιμετωπίζουμε και τις τρεις αυτές κρίσεις, ταυτόχρονα. Επενδύοντας σε μεγάλη έκταση στη δημιουργία αυτού που λέμε «υποδομές βιωσιμότητας»:

- ▶ δημιουργούμε μαζικά νέες «πράσινες» θέσεις εργασίας,
- ▶ τονώνουμε την οικονομία και παράλληλα
- ▶ την οδηγούμε σε κατευθύνσεις φιλικότερες προς το περιβάλλον.

3. Η Ευρώπη συνολικά, είχε και πριν την κρίση:

- ▶ Ένα χρηματοπιστωτικό σύστημα που δεν ελεγχόταν, είχε υπό την εξάρτησή του το σύνολο της οικονομίας και, λόγω μεγεθών και επιπτώσεων, δε μπορούσε ούτε να αφεθεί να χρεοκοπήσει, με όρους ιδιωτικού τομέα.
- ▶ Οικονομίες που αναπτύσσονταν χωρίς να δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας
- ▶ Πολύ μεγάλες απαιτήσεις σε φυσικούς πόρους, και σημαντική εξάρτηση από εισαγόμενους φυσικούς πόρους
- ▶ Οικονομίες που ανταγωνίζονταν μεταξύ τους, δεν ακολουθούσαν παράλληλους δρόμους, αλλά συνδέονταν παρ' όλα αυτά -αρκετές από αυτές- με ένα κοινό νόμισμα (ευρωζώνη).

1 http://www.ecogreens-gr.org/cms/index.php?option=com_content&view=article&id=1926:2011-03-21-13-56-07&catid=104:articles και http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=6779&cata_id=6&catb_id=9&LID=1

Ζητούμενο, λοιπόν, δεν είναι η επιστροφή στο καλοκαίρι του 2008, λίγο πριν καταρρεύσει η «Λέμαν μπράδερς», αλλά ριζική στροφή της ευρωπαϊκής οικονομίας -πράσινη στροφή λέμε εμείς:

- ▶ Με νέους οικονομικούς δείκτες μέτρησης για το τι είναι και τι τελικά δεν είναι πλούτος, που να ξεπερνούν τις στρεβλώσεις που προκύπτουν πολύ συχνά από τη χρήση του «ΑΕΠ» ως μοναδικού δείκτη.
- ▶ Με ισχυρή ρύθμιση και δημόσιο έλεγχο του χρηματοπιστωτικού συστήματος, στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρώπη. Ενδεικτικά αναφέρω:
- ▶ διαχωρισμό του επενδυτικού από τον καταθετικό-χρηματοδοτικό κλάδο των τραπεζών, ώστε να μην κινδυνεύουν αποταμιεύσεις των πολιτών από λάθος χρηματιστηριακές τοποθετήσεις τους,
- ▶ σπάσιμο των χρηματοπιστωτικών ομίλων σε μικρότερα μεγέθη, που να μη χρειάζεται να διασωθούν με δημόσιο χρήμα,
- ▶ αυστηρούς περιορισμούς ή και πλήρη απαγόρευση σε αμφιλεγόμενα προϊόντα όπως τα CDS ή το λεγόμενο «γυμνό» short-selling, απεξάρτηση από τους αμφιλεγόμενους «οίκους αξιολόγησης» κ.ά.
- ▶ Με δίκαιη φορολόγηση του χρηματοπιστωτικού τομέα, μέσα από ένα φόρο χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, όπως είπαμε πριν, που να αποθαρρύνει τις βραχυπρόθεσμες επαναλαμβανόμενες κερδοσκοπικές κινήσεις κεφαλαίων χωρίς να επηρεάζει τις επενδύσεις στην πραγματική οικονομία.
- ▶ Με κοινή ευρωπαϊκή οικονομική διακυβέρνηση:
- ▶ κοινή φορολογική πολιτική, ενιαία φορολογική βάση και ενιαίο κατώτατο φορολογικό συντελεστή για τις επιχειρήσεις -τουλάχιστον στο σημερινό μέσο όρο της Ευρώπης των 15-
- ▶ υπολογίσιμο ευρωπαϊκό προϋπολογισμό χωρίς το σημερινό ασφυκτικό πλαφόν του 1%,
- ▶ έκδοση ευρωομολόγων τόσο για εθνικό δημόσιο χρέος όσο και για τα εκτεταμένα επενδυτικά προγράμματα που χρειάζεται η Ευρώπη για να βγει από την οικονομική και οικολογική κρίση. Ενας δρόμος, δηλαδή, τελείως διαφορετικός από το «σύμφωνο ανταγωνιστικότητας», με τις εθνικές του παρωπίδες.
- ▶ Με ριζικές αλλαγές και στο «σύμφωνο σταθερότητας». Οι Πράσινοι δίνουμε μεγάλη σημασία σε αυτό που λέμε διαγενεακή δικαιοσύνη και δε θεωρούμε καταρχήν δίκαιο να γίνεται κοινωνική πολιτική με δανεισμό, καθώς αυτό μεταφέρει το βάρος στις επόμενες γενιές. Ομως τα ελλείμματα και τα πλεονάσματα δεν είναι όλα ίδια και δε χωρούν στο σημερινό κορσέ του 3%: άλλο οι αντικυκλικές δαπάνες σε καιρούς ύφεσης, άλλο οι επενδυτικές δαπάνες, άλλο ο ανέμελος δανεισμός που είχε συνηθίσει το πολιτικό μας σύστημα στην Ελλάδα και που ουσιαστικά χρηματοδοτούσε την εκτεταμένη φοροδιαφυγή. Αν θέλουμε να κάνουμε αναδιανομή, η πράσινη λύση δεν είναι μεγαλύτερος δανεισμός -αλλά υψηλότερη φορο-

λογία στις πιο επιβαρυντικές για το περιβάλλον δραστηριότητες και στα υψηλότερα εισοδήματα.

- ▶ Με ένα εκτεταμένο, τέλος, πρόγραμμα πράσινων επενδύσεων σε αυτό που ανέφερα πιο πάνω ως «υποδομές βιωσιμότητας», απαραίτητο να αναπροσανατολίσει την ευρωπαϊκή οικονομία σε κατευθύνσεις χαμηλών εκπομπών ρύπων, μειωμένων απαιτήσεων σε φυσικούς πόρους, ολοένα και λιγότερων αποβλήτων και σταδιακής εξάλειψης των ουσιών που απειλούν την υγεία και τη ζωή μας.

4. Σε αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να δούμε και το χρέος χωρών όπως η Ελλάδα, η Ιρλανδία ή η Ιβηρική, χρέος που δεν πρέπει να προσεγγίζεται ούτε μόνο ως εθνικό ούτε μόνο ως ευρωπαϊκό. Ο «μηχανισμός στήριξης», όπως είναι σήμερα, είναι σίγουρα η επιλογή που δεν μπορούμε να υιοθετήσουμε: μεταφέροντας στην Ευρώπη την κλασική λογική του ΔΝΤ, στραγγαλίζει τις οικονομίες με ιδιαίτερη προτίμηση στα πιο αδύνατα εισοδήματα, προκειμένου να καλύψει ελλείμματα που τελικά διογκώνονται και ανατροφοδοτούνται λόγω της ύφεσης. Νέο στοιχείο είναι εδώ ο υπερβάλλον ζήλος της «ευρωπαϊκής επιτροπής» (Κομισιόν), που φθάνει να δημιουργήσει μέχρι και γκρίζες ζώνες στην ευρωπαϊκή νομισματικότητα, κάνοντας το ΔΝΤ να φαντάζει σχεδόν ως ο «καλός» της υπόθεσης.

Στις συνταγές του ΔΝΤ, ο φαύλος κύκλος των περικοπών και της ύφεσης κλείνει τελικά με τον περίφημο «εξαγωγικό προσανατολισμό» της οικονομίας, που επικεντρώνεται κατά κανόνα σε ληηλασία φυσικών πόρων. Μην εκπλαγείτε αν δείτε αύριο να προβάλλονται ως ατμομηχανή της ελληνικής οικονομίας οι εξορύξεις (βλέπε τον ελληνικό χρυσό στη Χαλκιδική) και οι «all inclusive» θηριώδεις τουριστικές μονάδες με δεκάδες χιλιάδες στρέμματα γης και με υδροβόρα γήπεδα γκολφ σε άνυδρα μέρη.

5. Μια εναλλακτική πρόταση αντιμετώπισης του χρέους περιλαμβάνει μια σειρά πολιτικές:

(α) μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης (δηλαδή μείωσης του πρωτογενούς ελλείμματος), βασισμένα όμως σε άλλες προτεραιότητες: περικοπές στις αμυντικές δαπάνες, φορολόγηση της εκκλησίας, φορολόγηση των υψηλών εισοδημάτων και μείωση της φοροδιαφυγής όπως και επανεξέταση όλων των φοροαπαλλαγών (επιχειρήσεων και προσώπων) από μηδενική βάση, περικοπές κατά προτεραιότητα στους προκλητικά υψηλούς μισθούς και συντάξεις (ο μισθός ενός διευθυντή στην «τράπεζα της Ελλάδος» δύσκολα μπορεί να θεωρηθεί εργατική κατάκτηση).

(β) αναδρομικό σάρωμα των χιλιάδων «γκρίζων» περιουσιών που δημιουργήθηκαν με φοροδιαφυγή και διαφθορά (και που εντοπίζονται με πολύ απλούστερους τρόπους από ό,τι συνήθως πιστεύουμε). Δεν πειράζει να αρχίσουμε να εξαγάγουμε κάποια στιγμή και «καγιέν» ελαφρώς μεταχειρισμένα. Λογικά περιλαμβάνει και αναδιάρθρωση με σημαντική μείωση του χρέους, στο βαθμό που αυτό δεν είναι βιώσιμο, αλλά και αντικατάσταση του υπόλοιπου με τίτλους ισχυρότερων εγγυήσεων, ώστε να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη και η δυνατότητα δανεισμού.

(γ) Λογιστικό έλεγχο του χρέους, ώστε να ξέρουμε τι πληρώνουμε, πώς φθάσαμε στο σημείο αυτό και σε τι έκταση υπάρχουν «παράνομα» ή «απεχθή» χρέη. Προσωπικά έχω υπογράψει τη σχετική έκκληση και έχω κάνει και παρεμβάσεις στο ευρωκοινοβούλιο για συγκεκριμένες περιπτώσεις απεχθούς χρέους, όπως με τις εκβιαστικές παραγγελίες όπλων την περασμένη άνοιξη, παραμονές της χρεοκοπίας. Ας μην έχουμε, όμως, προσδοκίες για μαγικές λύσεις και ας μην ξεχνάμε και τις διαφορές ανάμεσα στην Ελλάδα και σε χώρες σχεδόν χωρίς μεσαία τάξη, όπως ο Ισημερινός. Ειδικά για τη χώρα μας έχω την αίσθηση, αίσθηση που θα πρέπει βέβαια να διασταυρωθεί, ότι βασικός παράγοντας για τη συσσώρευση υψηλού χρέους ήταν και τα επί δεκαετίες συγκριτικά χαμηλά δημόσια έσοδα, που παραπέμπουν σε πολύ εκτεταμένη φοροδιαφυγή (όχι πάντως από μισθωτούς) αλλά και σε ευρεία κοινωνική ανοχή απέναντί της, καθώς και σειρά νομίμων φοροαπαλλαγών. Πολύ πιο άμεσα μας πιέζει άλλωστε το γεγονός ότι, ακόμη και σήμερα που η ελληνική οικονομία και η κοινωνία κυριολεκτικά στύβονται, εξακολουθούμε να δανειζόμαστε από την τρόικα περισσότερα από όσα εξοφλούμε.

(δ) Σε αυτό το πλαίσιο αντιμετώπισης του χρέους θα έρθουν να «κουμπώσουν» συμφωνημένες εγγυήσεις δανεισμού, όπως τα ευρωμόλογα, αλλά και μαζικές εισροές πόρων για τα προγράμματα πράσινης στροφής που αναφέραμε, εισροές που είναι απαραίτητες -όχι μόνο για το περιβάλλον, αλλά και για την αντιστάθμιση του κινδύνου μιας βαθιάς ύφεσης. Κάποιοι από τους πόρους αυτούς θα είναι με μορφή δανείων, άλλοι με αναδιανομή δημόσιων πόρων, όπως αυτοί που θα προέκυπταν από εργαλεία όπως ο «φόρος χρηματοπιστωτικών συναλλαγών». Τα ευρωμόλογα ήταν και η μεγάλη χαμένη ευκαιρία, την περασμένη άνοιξη. Τα ψήφισε ως πρόταση το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο πριν ένα χρόνο, στα πλαίσια της έκθεσης Γκίγκολντ (Giegold) για το ευρώ και την ευρωζώνη, την ίδια μέρα που ανακοινωνόταν η σύσταση του «μηχανισμού στήριξης» «για περίπτωση ανάγκης». Ενδεικτικό πάντως για την αξιοπιστία των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων, είναι ότι η απόφαση για το «μηχανισμό στήριξης» δήλωνε επίσημα ότι τα πριν το μνημόνιο μέτρα ήταν «επαρκή για το 2010».

6. Σήμερα στην Ελλάδα, έχουμε να επιλέξουμε ανάμεσα σε δύο βασικούς δρόμους:

- ▶ Είτε με τις συνταγές που έχει ήδη εφαρμόσει το ΔΝΤ σε δεκάδες χώρες, με βίαιη ύφεση και στύψιμο της οικονομίας, με θύματα τη μεσαία τάξη και τους ασθενέστερους. Είναι η συνταγή που ακολουθεί και το «μνημόνιο»: οι ΟΠ έχουμε συνοψίσει την αντίθεσή μας σ' αυτό με τρεις φράσεις:
- ▶ υπέρμετρο τίμημα,
- ▶ άδικη κατανομή και
- ▶ αμφίβολη διεξοδος.
- ▶ Είτε με συγκροτημένη παρέμβαση κατά της ύφεσης, επενδύοντας σε μια συνολική βιώσιμη διεξοδο, μια ταυτόχρονη απάντηση και για τις τρεις όψεις της κρίσης: την οικονομική, την κοινωνική και την περιβαλλοντική.

Προτείνουμε λοιπόν, επένδυση στη βιωσιμότητα, στις πράσινες θέσεις εργασίας, μέσα από τέσσερις βασικούς άξονες προτεραιότητας:

- ▶ **Άξονας 1ος:** Βιώσιμη αναζωογόνηση της υπαίθρου Ιδιαίτερα στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές, που αποτελούν τα 2/3 της χώρας μας και σήμερα είναι σχεδόν πλήρως εγκαταλειμμένες. Βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία, συνδυασμένη με ήπιο τουρισμό και μικρής κλίμακας μεταποίηση, μπορούν να δώσουν ξανά ζωή στα χωριά μας. Σκεφτείτε μόνον ότι αν η Ελβετία και η Αυστρία είχαν τις ίδιες πολιτικές που έχουμε εμείς για τη χώρα μας, θα ήταν σήμερα ακατοίκητες.
- ▶ **Άξονας 2ος:** Απεξάρτηση από το πετρέλαιο και το λιγνίτη Εισαγωγές ενέργειας (κυρίως πετρελαίου) και όπλων, αντιπροσωπεύουν μαζί πάνω από 80% του ελλείμματος στο εμπορικό μας ισοζύγιο, ένα οικονομικό μέγεθος εξίσου κρίσιμο με το δημόσιο έλλειμμα. Χρειάζεται λοιπόν να κηρύξουμε τον πόλεμο στη διπλή αυτή αιμορραγία της χώρας μας. Η εξοικονόμηση ενέργειας και η ορθολογική χρήση της, οφείλουν να αποτελούν προτεραιότητα. Τονίζω όμως ότι στην ανανεώσιμη ενέργεια υποστηρίζουμε το μοντέλο της Γερμανίας και της Δανίας που, παράλληλα με τις εταιρίες, δίνει κεντρική θέση σε παραγωγή από τα νοικοκυριά, σε συνεταιρισμούς λαϊκής βάσης, σε δημοτικές επιχειρήσεις, σε θεσμούς δηλαδή που συνδέονται άμεσα με κάθε τοπική κοινωνία. Το αντίθετο μοντέλο, αυτό που εφαρμόζει η κυβέρνηση, είναι το μοντέλο της Ισπανίας, βασισμένο σε λίγες μεγάλες εταιρίες.
- ▶ **Άξονας 3ος:** Αναβάθμιση των συλλογικών αγαθών Με στόχο να αντισταθμίσουν ένα μέρος από τη χαμένη μας αγοραστική δύναμη. Θέλουμε νέα πρότυπα ευημερίας, στηριγμένα κυρίως στην ποιότητα ζωής, ως δικαίωμα για όλους. Ας επενδύσουμε στη βελτίωση της δημόσιας συγκοινωνίας, την αναβάθμιση των δημόσιων χώρων, την επιστροφή της φύσης στην πόλη, τις κοντινές καθαρές παραλίες. Αντί για το γυμναστήριο, που τόσο φαίνεται να προτιμά ο πρωθυπουργός, ας δώσουμε σε όλους τη δυνατότητα να περπατάμε σε αξιοπρεπείς συνθήκες και να κάνουμε ποδήλατο με ασφάλεια στις καθημερινές μας διαδρομές.
- ▶ **Άξονας 4ος:** Ενίσχυση καινοτομίας και έρευνας Διαμόρφωση πολιτικής για συγκρότηση παραγωγικής βάσης στην Ελλάδα με καινοτομία και σύνδεση με την έρευνα (πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα) ειδικά σε νέους «πράσινους» τομείς.

Από την άποψη αυτή, τα Πράσινα κόμματα και ο χώρος της πολιτικής οικολογίας αποτελούν την πρώτη αυθεντική πολιτική δύναμη του 21ου αιώνα. Γεννήθηκαν στα τέλη του περασμένου αιώνα, ως μια μικρή ριζοσπαστική δύναμη που προειδοποιούσε για την ανάγκη για προστασία του περιβάλλοντος, άμεση δημοκρατία, ανθρώπινα δικαιώματα και ειρήνη, κατηγορώντας αμφοτέρους τους πρωταγωνιστές του «ψυχρού πολέμου» πως υποθηκεύοντα το μέλλον του πλανήτη σε βραχυπρόθεσμες στρατηγικές και ιδιοτελή συμφέροντα.

Σήμερα σε όλο τον κόσμο οι Πράσινοι και ο χώρος της πολιτικής οικολογίας γίνονται σημείο αναφοράς για ολοένα και περισσότερες πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις που αναζητούν μια μεγάλη περιβαλλοντική, οικονομική και περιβαλλοντική αλλαγή στις πατρίδες τους και σε πλανητικό επίπεδο.

Αυτό είναι το πλαίσιο στο οποίο εμφανίστηκαν και αναπτύσσονται οι Έλληνες Οικολόγοι-Πράσινοι (ΟΠ), η πρώτη αυθεντική πολιτική δύναμη του 21ου αιώνα στην Ελλάδα. Οι Έλληνες πολίτες το αντιλαμβάνονται αυτό, και τους αντιμετωπίζουν με θετική προδιάθεση και ενδιαφέρον, όπως φάνηκε και στις πρόσφατες αυτοδιοικητικές εκλογές, στις οποίες πολλαπλασιάστηκε η παρουσία τους στους ΟΤΑ².

Προκειμένου να ανταποκριθούμε ως Οικολόγοι-Πράσινοι και χώρος της πολιτικής οικολογίας στο αίτημα που μας απευθύνουν οι πολίτες, ένα χρέος έχουμε: να είμαστε ειλικρινείς, να «μιλάμε την αλήθεια» χωρίς να υποτάσσουμε την πραγματικότητα σε μικροπολιτικούς σχεδιασμούς και να είμαστε χρήσιμοι στην πατρίδα μας, στο κοινωνικό σύνολο, στους «χαμένους» του κατεστημένου συστήματος, στις οικογένειες και τα παιδιά μας. Να είμαστε μέρος της λύσης και όχι του προβλήματος, σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και τοπικό επίπεδο.

Αυτός είναι ο λόγος που απευθύνουμε αυτό το κείμενο στους εσωκομματικούς μας φίλους αλλά και στο ακροατήριό μας εκτός των κομματικών γραμμών.

Η δημοσιονομική κρίση της Ελλάδας

Η οικονομική-δημοσιονομική κρίση της Ελλάδας αποτυπώνει πολύ συγκεκριμένους πολιτικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς συσχετισμούς δύναμης που διαμορφώθηκαν επί δεκαετίες. Το ελληνικό υπόδειγμα βασίστηκε στην προσοδοθηρία εκτενών κοινωνικών δυνάμεων διαμέσου της διαφθοράς, της φοροκλοπής, της μαύρης/μαφιακής οικονομίας, της αργομισθίας. Οι πόροι που προέρχονταν από τη δηλωμένη-νόμιμη-παραγωγική οικονομική δραστηριότητα, την πολιτική μας συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή

2 Δες «Οι Οικολόγοι-Πράσινοι μετά τις αυτοδιοικητικές εκλογές» (σελ. XXX) και <http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=6555&LID=1> ή <http://thinkpi.gr/?m=201012>

Ένωση και το δανεισμό, υπεξαιρούνταν επί δεκαετίες από τους «κερδισμένους της Μεταπολίτευσης»³, βυθίζοντας τη χώρα μας στα χρέη.

Η κρίση του 2008 οδήγησε τους μεγάλους χρηματοπιστωτικούς παίκτες (κυρίως τράπεζες, αμοιβαία κεφάλαια και ασφαλιστικά ταμεία) σε επανεξέταση των κριτηρίων των αγορών τους. Αποκαλύφθηκε έτσι η «τοξικότητα» των ομολόγων που «πουλούσαν» επί πολλά χρόνια μη-βιώσιμα χρέη, σαν το ελληνικό. Οι διεθνείς αγορές απέβαλαν την Ελλάδα και άρχισαν έκτοτε να ξεφορτώνονται τα ελληνικά χρεόγραφα. Παράλληλα, οι ελληνικές τράπεζες άρχισαν να λυγίζουν από τα τοξικά χρεόγραφα που αναγκάζονταν να αγοράσουν, υπό την πολιτική πίεση των κατεστημένων πολιτικών δυνάμεων. Η αισχροκέρδεια των χρηματαγορών έδωσε στην Ελλάδα τη χαριστική βολή, οδηγώντας την στην προσφυγή στη διεθνή βοήθεια, με τα συνεπακόλουθα πολιτικά ανταλλάγματα.

**Τοποθέτηση του Ντανιέλ Κον Μπεντίτ στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
για το «μνημόνιο» (9/5/2010): «Είστε εντελώς τρελοί!»**

«Είναι προφανές ότι για τέσσερις μήνες υπεκφεύγαμε· είναι προφανές ότι κάναμε λάθος· είναι προφανές ότι με τις υπεκφυγές βοηθήσαμε τις αγορές και τους κερδοσκόπους. Οσοι είναι έντιμοι στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να το ομολογήσουν: «φταίμε!» «Εμείς φταίμε!» Η Μέρκελ, ο Σαρκοζί, όπως και να τους λένε, κι ό,τι κι αν κάνουν στη ζωή τους, ήξεραν: όλοι το διάβαζαν στις εφημερίδες, έπρεπε να βοηθήσουμε την Ελλάδα αμέσως. Αυτό είναι το πρώτο που θέλω να πω.

Το δεύτερο. Θα ήθελα να καταλάβουμε κάτι: αυτό που ζητείται να κάνει η κυβέρνηση Παπανδρέου είναι σχεδόν αδύνατον. Ζητάω από το Εκοφίν, από τους αρχηγούς των κρατών, να σκεφτούν ότι οι ίδιοι στις χώρες τους είναι ανίκανοι να κάνουν τέτοιες μεταρρυθμίσεις. Πόσον καιρό χρειάζεται η Γαλλία για να μεταρρυθμίσει τις συντάξεις; Πόσον καιρό χρειάζεται η Γερμανία; Και τώρα ζητάμε από τον Παπανδρέου: σε τρεις μήνες, άλλαξε τα όλα!

Είστε τελείως τρελοί! Απόδειξη είναι αυτά που συμβαίνουν τώρα στην Ελλάδα. Δεν δίνουμε στην Ελλάδα, στον Παπανδρέου το χρόνο να οικοδομήσει συναίνεση στη χώρα. Στην Ελλάδα οι πολίτες δεν ταυτίζονται με το κράτος· εκεί ισχύει το «ο καθένας για τον εαυτό του». Μπορεί να μη μας αρέσει αυτό, άλλα η ευθύνη είναι κοινή, φταίνει δεκάδες χρόνια πολιτικής πρακτικής και διαφθοράς των πολιτικών. Αλλά χρειάζεται

3 Με τον όρο «κερδισμένοι της Μεταπολίτευσης» εννοούμε όλους όσοι το εισόδημά τους προέρχεται κυρίως από τη φοροκλοπή, τη διαφθορά, την μαφιακή οικονομία, την αργομισθία, την καταλήστευση ευρωπαϊκών και κρατικών πόρων

να υπάρξει συναίνεση κι αυτή δε δημιουργείται με διατάγματα. Θα δείτε στην Ισπανία ή στην Πορτογαλία όταν αρχίσουν τα προβλήματα τι θα γίνει! Ο κύριος Μπαρόζο κάτι ξέρει, έτσι έχασε τις εκλογές. Αυτό που θέλω να πω είναι ότι χρειάζεται να είμαστε υπεύθυνοι και να μην ζητάμε το αδύνατο. Κάποτε ακούγαμε «θέλω πίσω τα λεφτά μου!». Τώρα ακούμε από τις κυβερνήσεις, «θέλω να βγάλω λεφτά απ' την Ελλάδα!». Γιατί αυτό ακριβώς συμβαίνει όταν δανειζόμαστε με 1.5% και δανείζουμε με 5% και 6%! Αυτό κάνουμε, βγάζουμε λεφτά εις βάρος της Ελλάδας. Είναι απαράδεκτο!

Κι έπειτα, η Ευρώπη πρέπει να πάρει πρωτοβουλίες. Ο Γκι Φερχόφσταντ είχε δίκιο όταν μίλησε για ένα «ευρωπαϊκό νομισματικό ταμείο», ένα επενδυτικό ταμείο αλληλεγγύης για ευρωπαϊκό δανεισμό. Κι αν πρέπει να αλλάξουμε τις συνθήκες, είναι εδώ, συνάδελφοι, εδώ στο Κοινοβούλιο είναι που μπορούμε να το κάνουμε. Εδώ στο Κοινοβούλιο, μπορούμε! Χωρίς να περιμένουμε το Συμβούλιο· εκεί είναι ανίκανοι να αποφασίσουν!

Ας πάρουμε πρωτοβουλία, να αλλάξουμε τις συνθήκες και ας φτιάξουμε ένα «ευρωπαϊκό νομισματικό ταμείο» για να αντισταθούμε στους κερδοσκόπους. Μπορούμε να το κάνουμε.

Τώρα θέλω να πω και κάτι άλλο για τη διαχείριση αυτού που συμβαίνει στην Ελλάδα. Ζητώ από την Κομισιόν να εμπλέξει σε αυτό που συμβαίνει στην Ελλάδα, στη διαχείριση αυτής της υπόθεσης, τη «διεύθυνση απασχόλησής» της, για να εκτιμούμε όσα συμβαίνουν στην Ελλάδα. Και να ζητηθεί από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο να φέρει και το Διεθνή Οργανισμό Εργασίας (ILO) στη διαχείριση της κρίσης. Γιατί πρόκειται για ανθρώπους, υπάρχουν θέματα εργασίας, είναι εργαζόμενοι. Δεν μπορεί να αποφασίζει μόνο το χρήμα! Η διεύθυνση απασχόλησης της Κομισιόν ή ο ILO θα ήταν μια διορθωτική δύναμη απέναντι στην τρέλα αυτών που αποφασίζουν με βάση μόνο τα δημόσια οικονομικά.

Και ένα τελευταίο σημείο. Υπάρχει μια δυνατότητα να βοηθήσουμε τον ελληνικό προϋπολογισμό. Απλή: ας πάρει η ΕΕ μια πρωτοβουλία για τον αφοπλισμό στην περιοχή. Μια πολιτική πρωτοβουλία Ελλάδας-Τουρκίας για τον αφοπλισμό, για να αποσυρθούν τα τουρκικά στρατεύματα από την βόρεια Κύπρο.

Λέω ένα πράγμα: είμαστε υποκριτές! Τούς τελευταίους μήνες η Γαλλία πούλησε στην Ελλάδα έξι φρεγάτες για δυόμισι δισεκατομμύρια ευρώ, ελικόπτερα για τετρακόσια εκατομμύρια, και “ραφάλ”, προς εκατό εκατομμύρια το ένα. Δυστυχώς οι “κατάσκοποι” μου δεν ήξεραν να μου πουν πόσα ακριβώς, αν θα είναι είκοσι ή τριάντα “ραφάλ”. Σχεδόν τρία δισεκατομμύρια! Η Γερμανία πούλησε έξι υποβρύχια για τα επόμενα χρόνια, προς ένα δις ευρώ. Είμαστε πέρα για πέρα υποκριτές. Τους δίνουμε χρήματα για ν’ αγοράζουν τα όπλα μας. Ζητώ από την Κομισιόν να υποβάλει έκθεση, εδώ στο κοινοβούλιο, για τις πωλήσεις ευρωπαϊκών όπλων στην Ελλάδα και την Τουρκία τα τελευταία χρόνια. Να υπάρξει διαφάνεια τουλάχιστον, να μάθουμε.

Αν είμαστε σοβαροί, να εγγυηθούμε στους Έλληνες τα σύνορα τους. Εχουν 100,000 χιλιάδες στρατό ίσως παραπάνω, και η Γερμανία έχει 200,000. Είναι παρανοϊκό μια χώρα 11 εκατομμυρίων να έχει 100,000 στρατό. Αυτό να ζητήσουμε από την Ελλάδα. Είναι πιο αποτελεσματικό από το να κόβουμε τούς μισθούς κάποιου που βγάζει 1,000 ευρώ.

Να τι ζητάω από την κομισιόν. Να είμαστε στοιχειωδώς δίκαιοι!»

Το αντιδραστικό-συντηρητικό πρόταγμα της χρεοκοπίας

Από την άποψη αυτή, το «μνημόνιο» αποτελεί ένα επεισόδιο μόνο της πορείας υπεξαίρεσης της χώρας από τους «κερδισμένους της Μεταπολίτευσης». Οι αντιπαραθέσεις για το πώς φθάσαμε ως εκεί, εντάσσονται στον πολιτικό σχολιασμό, όχι στην πολιτική παρέμβαση. Δεν υπάρχει αμφιβολία πως το «μνημόνιο» έχει αρνητικό κοινωνικό πρόσημο (χωρίς να λείπουν οι εποικοδομητικές του πλευρές). Είναι όμως εξίσου αληθές πως το «μνημόνιο» αφήνει μεγάλα πολιτικά περιθώρια στις εγχώριες πολιτικές δυνάμεις και την κυβέρνηση.

Με άλλα λόγια, «υπάρχει ζωή -και πολιτική- πέρα από το μνημόνιο». Η συζήτηση έτσι περί «καταγγελίας του μνημονίου»-«στάσης πληρωμών» και «εξόδου από το ευρώ» είναι κοινωνικά αντιδραστική, πολιτικά συντηρητική και εθνικά επικίνδυνη⁴. Μια τέτοια εξέλιξη θα σήμαινε:

- ▶ σημαντική υποτίμηση του νέου νομίσματος
- ▶ διόγκωση του χρέους και του ελλείμματος (που θα... πολλαπλασιαστούν αφού θα συνεχίσουν να αποπληρώνονται σε ευρώ) και άρα πολύ πιο βίαιες περιοριστικές πολιτικές λιτότητας, που θα συνοδεύονται από τη βιαιότερη πορεία κατάληψης από αντιπαραγωγικά ιδιωτικά συμφέροντα των υπολειμμάτων των υφιστάμενων βασικών δημοσίων υπηρεσιών και του δημοσίου χώρου
- ▶ εκτόξευση του επιτοκίου των τραπεζών (όσων τουλάχιστο επιβιώσουν από την πτώχευση) σε επίπεδα που θα καθιστούσαν επισφαλής ακόμα και τα μικρότερα σημερινά δάνεια, θα κατέστρεφαν κάθε στοιχείο δυναμισμού της ελληνικής οικονομίας, θα καταδίκαζαν τις ελληνικές επιχειρηματικές προσπάθειες και θα οδηγούσαν σε κύμα κατασχέσεων και πτωχεύσεων.
- ▶ διεθνή απομόνωση της χώρας μας και υποβιβασμό της στο επίπεδο του κράτους-παρία, με ό,τι σημαίνει αυτό για την αποσταθεροποίηση της ειρήνης στην περιοχή και την όξυνση του εθνικισμού στο εσωτερικό.

4 Όπως ανέφερε δελτίο τύπου του κόμματος της 9ης Μαΐου 2011, «δεν μπορεί να συζητηθεί μια επιστροφή στη δραχμή, που θα εξανέμιζε ό,τι μένει από την αγοραστική δύναμη των μισθών και των συντάξεων» (<http://www.ecogreens-gr.org/cms>, <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=273734>,

Το ιδεώδες και το καταστροφικό σενάριο για την Ελλάδα

Sven Giegold

«Το ιδεώδες ελληνικό σενάριο... θα ήταν να αξιοποιήσει η Ελλάδα αυτήν την κρίση για να προχωρήσει σε μεταρρυθμίσεις που καθυστερούν πολύ καιρό και που είναι προς το συμφέρον της πλειοψηφίας των κατοίκων της. Η Ελλάδα κυβερνιόταν από μια μισο-διεφθαρμένη πολιτική ελίτ, που την οδήγησε σε... εκτεταμένες χαμηλές αμοιβές για τον πολύ κόσμο και μεγάλα προνόμια και παχυλά εισοδήματα για άλλους, τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Αυτή η κατάσταση εξασθένησε την Ελλάδα και υπονόμευσε την οικονομική της ανάπτυξη, οδηγώντας την σε μια στρεβλή και αντι-οικολογική οικονομική πορεία.

Η κρίση θα μπορούσε να είναι μια ευκαιρία ώστε από εδώ και πέρα να λογοδοτούν όλοι οι δημόσιοι αξιωματούχοι, να υπάρξει μεγαλύτερος ανταγωνισμός και άρα χαμηλότερες τιμές για τους καταναλωτές, αλλά μια νέα εποχή επενδύσεων σε πράσινους τομείς της οικονομίας... Σε αντίθεση με όσα λέει στην Ελλάδα η ριζοσπαστική αριστερά, όλες οι μεταρρυθμίσεις δεν είναι αρνητικές. Είναι θετικό να πληρώνουν φόρο όσοι έχουν ψηλά εισοδήματα ή να απελευθερωθούν ορισμένοι τομείς της οικονομίας όπου οι καταναλωτές σήμερα υποχρεούνται να πληρώνουν ψηλές τιμές... κατάσταση που προφανώς πλήττει κυρίως τους πιο φτωχούς Έλληνες. Φυσικά, θα ήταν άδικο το κόστος των μεταρρυθμίσεων να το επωμιστούν κυρίως οι πιο αδύναμοι. Στο «ιδεώδες σενάριο» συμπεριλαμβάνεται επίσης η καταδίκη όσων διεφθάρησαν κι ενεπλάκησαν σε πράξεις διαφθοράς, ξένων κι Ελλήνων...

Το «σενάριο καταστροφής» θα ήταν η Ελλάδα να μην κατορθώσει να αντεπεξέρθει, να αποσταθεροποιηθεί πολιτικά κι εντέλει να μην καταφέρει να ξαναγίνει ανταγωνιστική εντός της ευρωζώνης. Αυτό θα ήταν καταστροφικό, εκτός των άλλων, και διότι η χώρα θα οδηγούνταν προς την αποκατάσταση της κυριαρχίας των διεφθαρμένων ελίτ, αντί προς μεταρρυθμίσεις που θα μπορούσαμε να τις αποκαλέσουμε «πράσινη νέα συμφωνία»⁵.

Κι όμως, ένα τέτοιο σενάριο μοιάζει σήμερα ελκυστικό στις πιο αντιδραστικές δυνάμεις της χώρας, που ελπίζουν πως στο έδαφος της κρίσης θα μπορούσαν να αναδιοργανώσουν την εξουσία τους, με οικονομικό κόστος ασφαλώς, επιτυγχάνοντας όμως ταυτόχρονα:

- ▶ να εξουδετερώσουν πλήρως το δημοκρατικό παράγοντα,

5 Συνέντευξη του Sven Giegold, Γερμανού «πράσινου» ευρωβουλευτή στο Νίκο Πάπτη (http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=6808&cata_id=5&catb_id=9&LID=1)

- ▶ να επεκτείνουν την κυριαρχία τους επί του δημοσίου πλούτου,
- ▶ να συνάψουν ληστρικές σχέσεις συνεργασίας με αραβικές, ασιατικές ή άλλες δυνάμεις, και
- ▶ να ελέγξουν πλήρως τη χώρα, αξιοποιώντας το λαϊκισμό και τον εθνικισμό.

Ατζέντα 2020: Βιώσιμη ανάπτυξη και δουλειές

Εδώ ακριβώς βρίσκεται το κύριο πολιτικό διακύβευμα της σημερινής συγκυρίας: η κρίση να οδηγήσει σε ανατροπές υπέρ της δημοκρατίας και της ευρωπαϊκής προοπτικής, της υγιούς-πράσινης επιχειρηματικότητας, του δημοσίου χώρου και του περιβάλλοντος, των γυναικών και των νέων, και όχι υπέρ του αυταρχισμού και του εθνικισμού, της καταλήστευσης του δημοσίου πλούτου, της μαφιοκρατίας, της περαιτέρω εκποίησης του ελληνικού περιβάλλοντος, των «ισχυρών» της Μεταπολίτευσης.

Για να συμβεί αυτό, το βασικότερο είναι να μπορέσει η χώρα μας να θέσει στο επίκεντρο της στρατηγικής της το ζήτημα της βιώσιμης ανάπτυξης και της παραγωγής θέσεων εργασίας, παραμένοντας πάση θυσία στην ευρωζώνη, υποτάσσοντας στο στόχο αυτό κάθε κληρονομημένη από το κατεστημένο της χρεοκοπίας, κοινωνική, πολιτική και ιδεολογική δουλειά.

Θέτουμε λοιπόν σήμερα το ζήτημα της αναζήτησης ενός νέου βιώσιμου αναπτυξιακού υποδείγματος για την ευρωπαϊκή Ελλάδα του 2020. Αυτή η «ατζέντα 2020» οφείλει να περιλαμβάνει:

1. ένα ρεαλιστικό στόχο για το 2020, που θα περιλαμβάνει περιβαλλοντικό, πολιτικό και κοινωνικό πυλώνα.
2. έναν «οδικό χάρτη» που να συνδέει το σήμερα με το 2020, ώστε να μη σπαταλιέται χρόνος, πόροι και δυνάμεις και να υπάρχει δημοκρατικός έλεγχος στην πορεία αυτή⁶.

6 Δύο περίπου μήνες μετά τη δημοσίευση του κειμένου αυτού, στις 14 Απριλίου 2011, τον όρο «οδικός χάρτης για έξοδο από την κρίση» (με πολύ διαφορετικό πάντως περιεχόμενο) χρησιμοποίησε και ο πρωθυπουργός Γιώργος Παπανδρέου, μιλώντας στο υπουργικό συμβούλιο

«Μιλώντας εκ μέρους ενός κόμματος που είναι αντίθετο στο «μνημόνιο», δεν καταλαβαίνω για ποιο λόγο πρέπει να θεωρώ αντίπαλό μου κάποιον που νιώθει υποχρεωμένος να υποστηρίξει το «μνημόνιο» επειδή πιστεύει πως έτσι θα περιοριστεί η φοροδιαφυγή και η διαφθορά. Οι Οικολόγοι-Πράσινοι αντιπολιτευόμαστε το «μνημόνιο» επειδή είμαστε αντίθετοι στις συνταγές που έχει εφαρμόσει το ΔΝΤ σε δεκάδες χώρες, συνταγές που έχουν αποτύχει σχεδόν παντού (εκτός από όπου υπήρχε ένα σχέδιο διεξόδου, εκτός ΔΝΤ, όπως η Τουρκία). Επιπλέον, οι συνταγές αυτές έχουν μια πολύ επικίνδυνη φιλοσοφία: ότι κατεδαφίζουμε όσο μπορούμε την υπάρχουσα οικονομία, και την κάνουμε όσο πιο ελκυστική γίνεται στις ξένες επενδύσεις, που ως επί το πλείστον αφορούν την εκμετάλλευση φυσικών πόρων! Οπου οι φυσικοί πόροι, περνούν σε ένα καθεστώς σχεδόν ληλασίας!

Περιμένουμε δυστυχώς να δούμε στην Ελλάδα κρανίου τόπους από χρυσоруχεία, έως και εξόρυξη ουρανίου στο Παρανέστι. Εξορυκτική βιομηχανία λοιπόν, ο ένας πόλος. Ο άλλος πόλος θα είναι μια νέα μορφή τουρισμού, το «all inclusive». Οπου απαλλοτριώνονται χιλιάδες στρέμματα για να φτιαχτεί μια ιδιωτική τουριστική περιοχή όπου ο επισκέπτης δεν έχει την παραμικρή επαφή με την τοπική οικονομία, εκτός αν ο επιχειρηματίας αποφασίσει πως θα του προσφέρει τοπικά προϊόντα. Πρακτικά μια τέτοια μονάδα μπορεί να καταργήσει τις αγροτικές εκμεταλλεύσεις σε μια έκταση χιλιάδων στρεμμάτων. Στην καλύτερη περίπτωση οι άνθρωποι της περιοχής θα προσληφθούν ως υπάλληλοι στο ξενοδοχείο, στη χειρότερη θα βάλουν τα χρήματα της απαλλοτρίωσης στην άκρη και θα κοιτάξουν πού θα τα επενδύσουν, πώς θα τα «φάνε». Τελικά δηλαδή καταργούνται περισσότερες θέσεις εργασίας από όσες δημιουργούνται!

Αυτές οι δύο μορφές επενδύσεων φαίνεται πως θα πάρουν πολύ μεγάλη έκταση το επόμενο διάστημα. Κάπου εδώ κολλάει και η «αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας».

Ισως είναι εδώ το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα για το πώς το «υπέρ» ή «κατά» του μνημονίου, μπορεί να θολώνει τις γραμμές, χωρίς να λείπει τίποτα. Η αντιμνημονιακή λοιπόν Νέα Δημοκρατία είχε μιλήσει από πέρσι το καλοκαίρι για 50 δις ευρώ που θα «έβγαϊναν» από τη δημόσια περιουσία, με το επιχείρημα πως αυτά θα «έσωζαν» και τους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων! Τελικά καταλήγουμε να μην έχουμε ούτε τη δημόσια περιουσία, ούτε τα 50 δις -που πιθανότατα δε θα «βγούνε»- ούτε τους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων!

Αν υπάρχει εμπορεύσιμη δημόσια περιουσία, ένα συγκρότημα γραφείων, δέκα νεοκλασικά στην Πλάκα, πράγματα που ανήκουν στο Δημόσιο χωρίς να χρησιμοποιούνται για δημόσιους σκοπούς (ένας φίλος μου έλεγε πως στον Άγιο Γερμανό Πρεσπών τα μισά σπίτια ανήκουν στο ελληνικό Δημόσιο), αυτά βεβαίως και μπορούμε να συζητήσουμε να πουληθούν! Συλλογικά όμως αγαθά, ελεύθεροι χώροι σε πόλεις με έλλειμμα πρασίνου, προστατευόμενες περιοχές αυτά δεν μπορούν ούτε να πουληθούν ούτε να αλλάξουν χρήση! Αφορούν και τις επόμενες γενιές! Για μας αυτή είναι μια «κόκκινη γραμμή!» Το χειρότερο απ' όλα; Είδα πως στη λίστα πρώτης προτεραιότητας για αξιοποίηση, είναι οι παλιές εγκαταστάσεις της «Φωνής της Αμερικής», 8,000 στρέμματα στην καρδιά του δέλτα του Νέστου!»

Γιάννης Παρασκευόπουλος

Η ευρωπαϊκή Ελλάδα του 2020

Ως το 2020 χρειάζεται να έχει υπάρξει στην Ελλάδα μια νέα παραγωγική-επιχειρηματική βάση που θα παράγει βιώσιμη ανάπτυξη και δουλειές, και που θα στηρίζεται από ένα κράτος αναδιοργανωμένο, ορθολογικό, αξιοκρατικό, που θα αξιοποιεί περί το 40% του ΑΕΠ της χώρας για να ενισχύει την ανάπτυξη και να προσφέρει στους πολίτες επαρκείς και ποιοτικές υπηρεσίες παιδείας, υγείας, ασφάλειας, μετακίνησης και πολεοδομίας.

7 Απόσπασμα από συνέντευξη του εκπροσώπου τύπου των Οικολόγων-Πράσινων στην ppol.gr (http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=6733&cata_id=7&catb_id=9&LID=1)

Η απανάπτυξη με απλά λόγια⁸

Αγγελος Τρωιάνος

Η ελίτ για να συντηρηθεί, χρειάζεται έλεγχο των πηγών. Η υπερκατανάλωση των πηγών επηρεάζει αρνητικά το βιοτικό επίπεδο. Αναγκαία αγαθά για την ύπαρξη του είδους, όπως ο αέρας και το νερό έχουν γίνει δυσεύρετα κι επικίνδυνα.

Αυξήσαμε το ΑΕΠ μας, μειώνοντας τον δείκτη βιοτικού επιπέδου μας. Ο μύθος της ανάπτυξης, ήθελε να συγχέονται αυτά τα δύο. Ουσιαστικά, συντηρούμε κι αυξάνουμε το οικολογικό μας αποτύπωμα, προκειμένου ν' αυξήσουμε το ΑΕΠ μας. Και δυστυχώς, φορτώσαμε το περιβαλλοντικό αυτό πρόβλημα στις επόμενες γενιές, όπως ακριβώς το φόρτωσαν οι προηγούμενες σε μας, με μια διαφορά: η διόγκωση που παραδίδουμε, είναι εκθετική.

Μία μορφή χρέους που φορτώνουμε στις επόμενες γενιές, όπως και με το χρηματοοικονομικό, έχουμε κι εδώ. Μόνο που εδώ δεν υπάρχει CDS ούτε για τους λίγους...

Πρώτη αναφορά του όρου «οικολογικό αποτύπωμα» γίνεται τα πρώτα χρόνια μετά την πτώση του τείχους, και το 1996 βγαίνει και βιβλίο: «our ecological footprint: reducing human impact on the Earth» («το οικολογικό μας αποτύπωμα: μειώνοντας την ανθρώπινη επίδραση στη Γη»), θεσπίζοντας κι επιστημονικό δείκτη (EF). Οι μετρήσεις είναι αποκαλυπτικές: το 2007, η αναλογία του παγκόσμιου EF προς την συνολική βιοϊκανότητα, είναι ήδη 1.51: δηλαδή, καταναλώνουμε τους φυσικούς πόρους ταχύτερα από όσο μπορούν αυτοί να ανανεωθούν. Κι αυτό όχι γιατί αυξήθηκε το EF, αλλά γιατί μειώθηκε η βιοϊκανότητα.

Η δε ανισότητα που αποκαλύπτει η μέτρηση του 2005, είναι φρικιαστική. Οι (πλούσιες) χώρες υψηλού εισοδήματος καταναλώνουν κατά μέσο όρο 6.4gha (παγκόσμια εκτάρια), ενώ οι φτωχές κάτω από 1. Ενδεικτικά, ο μέσος όρος στο Μπαγκλαντές είναι 0.56gha, ενώ στη βόρεια Αμερική 12.5gha. Ενα «ξεφούσκωμα» χρειάζεται κι εδώ. Την στιγμή που οι αντικαταναλωτές, οι αντικαπιταλιστές και οι περιβαλλοντιστές ένωσαν τη φωνή τους, το κίνημα είχε γεννηθεί. Βασικά προτάγματα:

- ▶ η μείωση του EF,
- ▶ η αύξηση της βιοϊκανότητας και
- ▶ η δίκαιη ανακατανομή των gha.

8 Διάβασε ολόκληρο το κείμενο στα <http://prasinovelos.blogspot.com/2011/06/blog-post.html>, <http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=7122&LID=1> και στο τεύχος Ιουνίου 2011 της «Πράσινης Πολιτικής»

Εμείς οι Πράσινοι και ο χώρος της πολιτικής οικολογίας δε θεωρούμε την ανάπτυξη αυτοσκοπό: έχουμε τονίσει πως η σημερινή «μέτρηση» της ανάπτυξης (που ταυτίζεται με τη μεγέθυνση του ΑΕΠ!) θα μπορούσε να εξασφαλισθεί με ρυπογόνες δραστηριότητες, αύξηση της διαφθοράς, ακόμα και με τον πόλεμο ή τις φυσικές καταστροφές! Οπότε η ανάπτυξη επ' ουδενί δεν είναι συνώνυμη με την ποιότητα ζωής και την ευημερία. Αλλά δεν είναι ούτε αντώνυμη προς αυτήν! Εμείς οι Πράσινοι είμαστε η μόνη διεθνής πολιτική δύναμη που με την πρότασή μας για «πράσινη «νέα συμφωνία»» («πράσινο «νιου ντιλ»»⁹) συνδέουμε την ανάπτυξη με τη βιωσιμότητα και τη δημιουργία 5 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας στην Ευρώπη την επόμενη πενταετία. Εξάλλου η ανάπτυξη είναι η ασφαλέστερη οδός για έλεγχο του δημοσίου χρέους και του ελλείμματος και για επέκταση της απασχόλησης.

Τούτου λεχθέντος, θεωρούμε πως η παραγωγική-επιχειρηματική βάση της βιώσιμα αναπτυσσόμενης Ελλάδας θα πρέπει να επικεντρωθεί σε ορισμένους πυλώνες όπου η χώρα παρουσιάζει σχετικό πλεονέκτημα, όπως:

- ▶ Την αγροτική παραγωγή, με έμφαση την ανάπτυξη των βιοκαλλιεργειών, με καθετοποίηση της παραγωγής και συνδυασμό της πρωτογενούς δραστηριότητας με την βιομηχανική επεξεργασία των προϊόντων (βιομηχανίες τροφίμων) και την ανάπτυξη των αντίστοιχων υπηρεσιών (τυποποίησης, προώθησης, εμπορίας). Συνδυασμό της νέας αυτής αγροτικής ανάπτυξης με διαδικασίες συλλογικής διαχείρισης των γαιών (του κλήρου) και παράλληλες δραστηριότητες (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, εκπαίδευση-κατάρτιση, υγιεινή εστίαση) που θα πρόσφεραν νέες και διαχυμένες ευκαιρίες απασχόλησης.
- ▶ Την αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος των ελληνικών πόλεων, με την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας στην παραγωγή «πράσινων» υλικών και τις ανανεώσιμες μορφές ενέργειας.
- ▶ Το μετασχηματισμό της τουριστικής δραστηριότητας σε ήπια και βιώσιμη βάση, με άξονα την επέκταση των τουριστικών δραστηριοτήτων στο χώρο και το χρόνο.

9 «Ένα Πράσινο New Deal για την Ευρώπη» (http://europeangreens.eu/fileadmin/logos/pdf/manifesto_in_Greek_final.pdf)

Η σημασία της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας

«Η αύξηση της γυναικείας οικονομικής ισχύος είναι το πιο αποτελεσματικό μέσο αλλαγής που διαθέτουμε... Έχει υπολογισθεί πως για κάθε χρόνο που συνεχίζουν τα κορίτσια τις σπουδές τους μετά την Δ' δημοτικού, οι αμοιβές σε μια χώρα αυξάνουν 20% και η παιδική θνησιμότητα μειώνεται 10%. Κάθε παραπάνω χρόνος σπουδών των γυναικών, αυξάνει τη συμμετοχή τους στη αγορά εργασίας 1%... Οι εταιρείες που έχουν περισσότερες γυναίκες στα διοικητικά τους συμβούλια έχουν καλύτερα οικονομικά αποτελέσματα από τις πιο ανδροκρατούμενες επιχειρήσεις. Μια σχετική έρευνα της εταιρείας συμβούλων «Μακ Κίνσεϊ» έδειξε πως από τις επιχειρήσεις που κατέβαλαν προσπάθειες να ενδυναμώσουν τις γυναίκες στις αναδυόμενες αγορές, το 34% ανέφεραν άνοδο των κερδών τους, εκ των οποίων το 38% δήλωσε πως θεωρούν την άνοδο αυτή ως άμεσο αποτέλεσμα των συγκεκριμένων προσπαθειών.

Η επαγγελματική εξίσωση των φύλων μπορεί ακόμα και να διασώσει παραπαύουσες εθνικές οικονομίες. Το «παγκόσμιο οικονομικό φόρουμ» (WFM) έχει εκτιμήσει πως η εκμηδένιση της ανισότητας των φύλων στους εργασιακούς χώρους των ΗΠΑ θα επέφερε αύξηση του αμερικανικού ΑΕΠ κατά 9% στις χώρες BRIC, αλλά και στις χώρες του λεγόμενου «N11» (Μπαγκλαντές, Αίγυπτο, Ινδονησία, Ιράν, Μεξικό, Νιγηρία, Πακιστάν, Φιλιππίνες, Νότιος Κορέα, Τουρκία και Βιετνάμ), το CWLP εκτιμά πως η είσοδος των γυναικών στην αγορά εργασίας θα μπορούσε να αυξήσει το ΑΕΠ κατά 14% ως το 202 και κατά 20% ως το 2030. «Η μια μελέτη μετά την άλλη...», λέει η διευθύντρια του Λευκού Οίκου για τη δημόσια κινητοποίηση Κριστίνα Τσεν (Christina Tchen), «δείχνουν πως η άνοδος του μορφωτικού επιπέδου και του εισοδήματος των γυναικών συμβάλει αποφασιστικά στην κοινωνική σταθερότητα και την οικονομική πρόοδο»¹⁰

10 «Women Will Rule the World», Newsweek, 6/7/2010 (<http://www.newsweek.com/2010/07/06/women-will-rule-the-world.html>). Ελληνική έκδοση: «Οι γυναίκες θα κυβερνήσουν τον κόσμο» (http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=6191&catb_id=8&catb_id=9&LID=1)

Τα τέσσερα συστατικά της πρότασης για «πράσινη στροφή»

Philippe Lamberts¹¹

Το πρώτο συστατικό είναι το ζήτημα των «πράσινων επενδύσεων» ως απάντηση στην κρίση. Ο καλύτερος τρόπος για να αναστήσουμε την Οικονομία είναι να αντιμετωπίσουμε την κλιματική κρίση, την κρίση των φυσικών πόρων, την κρίση της βιοποικιλότητας. Επομένως απαιτούνται πράσινες επενδύσεις κυρίως σε τέσσερις τομείς:

- ▶ των κατασκευών,
- ▶ των μεταφορών,
- ▶ της ενέργειας και
- ▶ της αγροτοκτηνοτροφίας.

Στην ΕΕ υπάρχουν κάποιες «πράσινες» πρωτοβουλίες στα σχέδια οικονομικής ανάπτυξης. Τα επόμενα 2,5 χρόνια αναμένεται να επενδυθούν περίπου 54 δις σε «πράσινες» επενδύσεις. Θυμίζω πως η ΕΕ έχει περίπου 480 εκατομμύρια κατοίκους. Στις ΗΠΑ του Ομπάμα μιλάνε για 112 δις «πράσινες» επενδύσεις, σε μία χώρα 300 εκατομμυρίων κατοίκων. Στην Ασία, η Νότια Κορέα, μία όχι από τις μεγαλύτερες χώρες της Ασίας, με 40 εκατομμύρια κατοίκους, θα επενδύσει 30 δις σε «πράσινες» επενδύσεις. Ολη η Ευρώπη 50 δισεκατομμύρια, η Νότιος Κορέα από μόνη της 30. Αν προσθέσουμε την Κίνα, πάμε πολύ πάνω από τα 200 δις. Ετσι, θα μπορούσαμε να πούμε ότι για κάθε 1€ που επενδύουμε στην Ευρώπη για «πράσινες» επενδύσεις, στην Αμερική επενδύονται 2€ και στην Ασία 5€.

Το δεύτερο συστατικό του Πράσινου New Deal είναι οι ρυθμίσεις... Δεν μπορούμε να αφήσουμε την αγορά να λειτουργήσει ανεξέλεγκτη. Ενα εστιατόριο δεν μπορεί να πουλήσει στους πελάτες του οτιδήποτε, όμως μια τράπεζα μπορεί να πουλήσει οτιδήποτε, μπορεί να πουλήσει τοξικά προϊόντα. Μέχρι τώρα βλέπαμε ότι τα πάντα δινόντουσαν στην αγορά. Θα πρέπει άραγε να πάμε τώρα αντίστροφα και να δώσουμε τα πάντα στον κρατικό έλεγχο; Η απάντηση η δικιά μας είναι «Όχι. Σε καμιά περίπτωση, όχι». Υπάρχει χώρος για την αγορά, όμως το σημαντικό είναι ότι θα πρέπει να υπάρχουν κανόνες για την αγορά, και το δεύτερο που δεν πρέπει να ξεχνούμε είναι η τιμή. Στην τιμή θα πρέπει να αντανakλώνται όχι μόνο το άμεσο κόστος αλλά και το κόστος, το εξωτερικό κόστος στην κοινωνία, στους ανθρώπους, στην υγεία τους. Και από τη στιγμή που ενσωματωθεί κάτι τέτοιο στην τιμή, αυτό θα οδηγήσει και στην αλλαγή των επιλογών και των συμπεριφορών των ανθρώπων.

11 Εκπρόσωπος τύπου του «ευρωπαϊκού πράσινου κόμματος»

Το τρίτο συστατικό του Green New Deal είναι η κοινωνική προστασία. Θυμάστε, μέχρι πριν από 2 χρόνια, αν διάβαζε κανείς τον οικονομικό τύπο στην Ευρώπη, θα διάβαζε ότι το ευρωπαϊκό μοντέλο κοινωνικής προστασίας σκοτώνει την οικονομία. Κι όμως, στις ίδιες σελίδες των ίδιων εφημερίδων, τον Νοέμβριο μετά την κρίση, θα μπορούσε να διαβάσει κανείς ότι αυτό ακριβώς το ευρωπαϊκό μοντέλο κοινωνικής προστασίας κάνει μια πολύ καλή δουλειά, προστατεύει τον κόσμο από την φτώχεια πολύ καλύτερα από το αμερικάνικο μοντέλο. Για μας τους Πράσινους τα συστήματα κοινωνικής προστασίας θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε οι άνθρωποι να παίρνουν το μέλλον στα χέρια τους, να είναι ελεύθεροι να κάνουν τις επιλογές τους.

Το τέταρτο συστατικό του Green New Deal είναι η εκπαίδευση, η έρευνα και η τεχνολογία. Αν δεν επενδύσουμε πραγματικά σε θέματα εκπαίδευσης και έρευνας και ανάπτυξης της τεχνολογίας, δεν θα μπορέσουμε να έχουμε ένα αποτελεσματικό, επιτυχημένο Πράσινο New Deal. Εκπαίδευση καταρχάς, ώστε οι ίδιοι οι άνθρωποι να είναι εκπαιδευμένοι, καταρτισμένοι, να κάνουν τη δουλειά που απαιτείται. Έευνα με την έννοια να οδηγήσουμε την Ευρώπη να καινοτομήσει. Ξέρετε, δουλεύω τα τελευταία 22 χρόνια στην IBM. Στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και της Πληροφορικής η επανάσταση έγινε, κατά κύριο λόγο, στις ΗΠΑ. Αυτό που θέλουμε είναι η ΕΕ να πάρει το δίκαιο μερίδιό της στην «πράσινη» τεχνολογική επανάσταση.

Τελειώνοντας με το θέμα της εκπαίδευσης, χρειαζόμαστε μια διαφορετική κουλτούρα, μια αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο ζούμε, μια αλλαγή πολιτισμού. Μια αλλαγή, μια μεταστροφή, από έναν κόσμο όπου το περισσότερο είναι πάντα και καλύτερο σε έναν κόσμο στον οποίο η ποιότητα ζωής θα' ναι το μέτρο με το οποίο θα αξιολογούμε τη ζωή. Για κάθε αλλαγή στον τρόπο σκέψης, στον τρόπο συμπεριφοράς, στις αξίες, η Παιδεία είναι το κλειδί. Αυτό ξεκινάει από την οικογένεια αλλά συνεχίζεται και στα σχολεία, και επομένως είναι πολύ σημαντικό να εξασφαλίσουμε ότι τα σχολεία θα μπορούν να μεταφέρουν αυτό το μήνυμα.

Θεωρούμε πως η εμφάνιση μιας τέτοιας παραγωγικής βάσης δεν συμβιβάζεται με τη σημερινή διάταξη των πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων. Όπως έχει τονιστεί, η ελληνική κρίση είναι σε μεγάλο βαθμό πολιτική. Ως το 2020, θα πρέπει λοιπόν να έχουν ολοκληρωθεί τρεις παράλληλες διαδικασίες:

Δημοκρατική αναζωογόνηση της χώρας (νέα μεταπολίτευση), που θα περιλαμβάνει:

- ▶ σαφή διάκριση και ανεξαρτητοποίηση των εξουσιών και την χαλιναγωγήση της λειτουργίας των ΜΜΕ, ώστε η κάθε εξουσία να ελέγχεται και να αντισταθμίζεται από τη λειτουργία όλων των υπολοίπων,
- ▶ θέσπιση ενός πιο ολιγομελούς και υπεύθυνου πολιτικού προσωπικού, σε όλα τα επίπεδα,
- ▶ μείωση του ρόλου του πολιτικού χρήματος κι αυστηρό έλεγχο της σχέσης κομμάτων-πολιτικού χρήματος,
- ▶ περισσότερη σταθερότητα, με τακτές και αμετακίνητες ημερομηνίες εκλογών, στο σουηδικό ή το αμερικανικό πρότυπο,
- ▶ θέσπιση της άμεσης προσφυγής στο λαό σε μεγάλα ζητήματα που τον αφορούν.

Αναδιανομή πόρων και εξουσίας προς τις γυναίκες και τους νέους, τα δημόσια αγαθά, το περιβάλλον. Το επόμενο διάστημα θα πρέπει να θεωρηθεί απόλυτη εθνική προτεραιότητα:

1. Να μπορούν οι γυναίκες να ασκούν ολοκληρωμένη και απαιτητική επαγγελματική σταδιοδρομία, έχοντας ενεργό αρωγό στο έργο αυτό μία πολιτεία που να δραστηριοποιείται στην ανατροφή, την ευζωία, την προστασία των παιδιών μας... Να μην είναι πια η γέννηση παιδιών «διαβατήριο για τη φτώχεια», αλλά εκπλήρωση μιας βαθιάς ανθρώπινης και ψυχικής ανάγκης των Ελληνίδων και των νέων γονιών. Η επέκταση της ισότιμης ένταξης των γυναικών στην αγορά εργασίας αποτελεί για τη σημερινή Ελλάδα ένα από τα βασικότερα της αναπτυξιακά αποθέματα. Πέραν δε από την καταπολέμηση των ανδροκρατικών σχέσεων που συνεχίζουν να κυριαρχούν στους επαγγελματικούς χώρους του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα στη σημερινή Ελλάδα.

Στην Ελλάδα κινδυνεύει να συμβεί ό,τι και στη Ρωσία του Γιέλτσιν

Τζεμ Οζντεμίρ

«Ζητάμε -και σωστά- από το ελληνικό κράτος να ιδιωτικοποιήσει την περιουσία του, που όμως σήμερα πουλιέται σε εξευτελιστικές τιμές. Υπάρχει κίνδυνος να επαναληφθεί ό,τι συνέβη στη Ρωσία του Μπόρις Γιέλτσιν (Boris Yeltsin). Αυτό κανείς δεν μπορεί να το θέλει»¹²

2. Να αναταχθεί το ελληνικό περιβάλλον, ιδίως ως προς τη διαχείριση των υδατικών πόρων, την αντιμετώπιση της ερημοποίησης, την προστασία της πανίδας και της χλωρίδας, ιδίως της ιχθυοπανίδας, την εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των οδηγιών της ΕΕ. Να ληφθούν προληπτικά μέτρα για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

3. Να αναβαθμισθούν τα δημόσια αγαθά, να προστατεύεται ο δημόσιος πλούτος, ο χώρος της κοινοκτημοσύνης όπου ο Έλληνας θα βρίσκει παροχές υγείας, παιδείας, ασφάλειας, στέγασης και μετακίνησης αντίστοιχες με εκείνες ενός ευρωπαϊκού κράτους.

Επανάσταση του αυτονόητου

Δεν αποδεχόμαστε πλέον το σουρεαλιστικό κόσμο που μας επιφυλάσσουν οι ισχυροί της διαφθοράς και της παραοικονομίας, της αργομισθίας και της μαφιακής οικονομίας. Εννοούμε να θεωρούμε πως τα σχολεία είναι για να μαθαίνουν γράμματα τα παιδιά μας, τα νοσοκομεία για να θεραπεύονται αποτελεσματικά οι ασθενείς μας, οι δημόσιες υπηρεσίες για να εξυπηρετείται ο φορολογούμενος, τα ΜΜΕ για να ενημερωνόμαστε...

Εννοούμε να θεωρούμε πως η πόλη ανήκει σε εμάς, τους πολίτες και δεν είναι χώρος αθλοπαιδιών για συνδικαλιστικές ηγεσίες, κουκουλοφόρους και όποιον άλλο ισχυρό επιθυμεί κάθε φορά να την καταλαμβάνει...

Εννοούμε κοντολογίς να εφαρμοστούν και στη χώρα μας όλες εκείνες οι λύσεις που εφαρμόστηκαν αλλού και βελτίωσαν τη λειτουργία της δη-

12 Συνέντευξη στο Spiegel (21/7/2011): <http://www.spiegel.de/international/europe/0,1518,775668,00.html> και http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=7074&cata_id=5&catb_id=9&LID=1

μόσιας διοίκησης, έκαναν πιο παραγωγική την οικονομία, πιο ποιοτική την παιδεία, καλύτερη την υγεία κ.ο.κ.

Ζητάμε να εφαρμοστεί ό,τι πρέπει για να ζήσει κι ο Έλληνας πολίτης σε ένα περιβάλλον που θα θυμίζει αναπτυγμένη χώρα, κράτος-μέλος της ΕΕ, και όχι μία ιδιότυπη τριτοκοσμική χώρα. Κι είμαστε έτοιμοι να αντιπαρατεθούμε με τους ισχυρούς που εμποδίζουν να γίνει αυτό, μόνο και μόνο για να υπερασπιστούν ιδιοτελή κεκτημένα, αγνοώντας το κοινό καλό και την ίδια την κοινωνική τους αποστολή!

Το επόμενο βήμα του Οδικού Χάρτη προς το 2020

Καμία πρόταση για το μέλλον δεν μπορεί όμως να είναι πειστική χωρίς τη σύνδεσή της με το παρόν.

Πρώτο καθήκον μας σήμερα είναι να αποφευχθεί η έξοδος από την ευρωζώνη και η μονομερής χρεοκοπία. Αποτελεί σήμερα κοινή διαπίστωση πως μετά τη λήξη του μνημονίου, το ελληνικό δημόσιο χρέος δε θα είναι βιώσιμο. Αυτό μας οδηγεί στο πρώτο μας συμπέρασμα, πως η αναδιάρθρωση του ελληνικού δημόσιου χρέους είναι αναπόφευκτη.

Στην Ελλάδα οι πλούσιοι δε συνεισφέρουν!¹³

Philippe Lamberts

«Στην Ελλάδα οι πλούσιοι δε συνεισφέρουν στα έσοδα. Πρόκειται για ένα σημείο-κλειδί. Η οργή που βλέπετε στους ελληνικούς δρόμους οφείλεται βασικά στο ότι το κόστος της κρίσης το επωμίζονται οι φτωχότεροι, οι πιο αδύναμοι κοινωνικά. Οι φορολογικοί μηχανισμοί είναι αναποτελεσματικοί. Ακόμα κι αν επιβάλετε αυστηρότερο φορολογικό κώδικα για τους πλούσιους, αυτοί δεν πληρώνουν, διότι οι εφορίες δεν είναι σε θέση να συλλέξουν τους φόρους και διότι έχουν συνηθίσει να μην πληρώνουν...

Οι πάντες, συμπεριλαμβανομένων των πλουσίων, πρέπει να κατανοήσουν πως η Ελλάδα είναι τυλιγμένη στις φλόγες. Αυτό συμβαίνει στην πραγματικότητα. Κι όταν καίγεται στο σπίτι σου, δεν υπάρχει καιρός για δισταγμούς, ούτε για ευγένειες και καλοσύνες. Παρεμπιπτόντως, από τη στιγμή που στην Ελλάδα δεν δείχνουμε ούτε ευγένεια, ούτε καλοσύνη στους φτωχότερους, γιατί να το κάνουμε στους πλουσιότερους; Αν οι ελληνικές αρχές χρειάζονται την αρωγή των κρατών-μελών της ΕΕ προκειμένου να εντοπίσουν τον πλούτο που έχει διαφύγει στο εξωτερικό, ε, πρέπει να τους τη δώσουμε! Είναι κι αυτό τμήμα της αλληλεγγύης που οφείλουμε να δείξουμε στην Ελλάδα!»

Παράλληλα παρατηρείται μια ραγδαία διαδικασία «ξεφορτώματος» των ελληνικών χρεογράφων από τους διεθνείς κατόχους τους, που ταυτόχρονα μειώνει τη διαπραγματευτική δύναμη της χώρας και αποδυναμώνει ταχύτατα το ελληνικό τραπεζικό σύστημα (που αναγκάζεται να αγοράζει τα «τοξικά» ελληνικά ομόλογα). Κι αν η πρώτη τάση σημαίνει πως ο χρόνος δουλεύει εις βάρος μας (αφού η αποβολή της Ελλάδας από την ευρωζώνη γίνεται ολοένα και πιο «ακίνδυνη» για τους διεθνείς –πρώην- κατόχους ελληνικών ομολόγων) η δεύτερη τάση καθιστά το αίτημα της αναδιάρθρωσης του χρέους όλο και πιο επικίνδυνο για την ελληνική κυβέρνηση, αφού θα κλυδώνιζε όλο και περισσότερο το ελληνικό τραπεζικό σύστημα.

13 Συνέντευξη στο Euractiv, 24/6/2011: <http://www.euractiv.com/en/euro-finance/green-mep-early-orderly-default-best-greece-interview-505955> και http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=7026&cata_id=6&catb_id=7&LID=1

Τα τρία συμπεράσματά μας

- (i) Η αναδιάρθρωση του ελληνικού δημόσιου χρέους είναι αναπόφευκτη
- (ii) Η αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους οφείλει να γίνει όσο το δυνατό ταχύτερα
- (iii) Χρειάζεται άμεσα ευρωπαϊκή οικονομική διακυβέρνηση και δημοσιονομική εναρμόνιση

Αυτός είναι ο λόγος που θεωρούμε πως η αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους οφείλει να γίνει όσο το δυνατό ταχύτερα.

Η αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους όμως δεν πρέπει να γίνει με άτακτο ή μονομερή τρόπο, αλλά κατόπιν συμφωνίας με την ΕΕ και τους δανειστές μας. Εντάσσεται ως εκ τούτου σε μια συνολική-ευρωπαϊκή πολιτική που θα περιλαμβάνει:

1. την έκδοση ευρωομολόγων,

2. τη συμμετοχή των ιδιωτικών χρηματοπιστωτικών οργανισμών στο μόνιμο μηχανισμό στήριξης της ευρωζώνης (μιας και οι δανειστές θα πρέπει να επωμισθούν τμήμα των συνεπειών των πράξεών τους, και η απερίσκεπτη δανειοδότηση ήταν όλα αυτά τα χρόνια η «άλλη όψη» του απερίσκεπτου δανεισμού)

3. τη θεσμοθέτηση συνολικής και αξιόπιστης οικονομικής διαχείρισης της ΕΕ και της ευρωζώνης, που θα περιλαμβάνει μόνιμες πολιτικές μεταφοράς πόρων και δημοσιονομική-φορολογική εναρμόνιση.

Το τρίτο συμπέρασμά μας είναι λοιπόν πως χρειάζεται άμεσα ευρωπαϊκή οικονομική διακυβέρνηση και δημοσιονομική εναρμόνιση.

«Δήλωση του Λουξεμβούργου» για την κρίση στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Pascal Canfin, Sven Giegold, Philippe Lamberts, Claude Tourmes

Επείγοντα μέτρα

Στο πνεύμα της κοινοτικής αλληλεγγύης, χρειάζεται να επιμηκυνθεί η διάρκεια της οικονομικής στήριξης προς χώρες που βρίσκονται σε κρίσιμη κατάσταση, σαν την Ελλάδα και την Ιρλανδία, με ανεκτά επιτόκια, ανάλογα με εκείνο με το οποίο χρηματοδοτείται από τις αγορές η «υπηρεσία ευρωπαϊκής οικονομικής σταθερότητας» (EFSF). Χρειάζεται να διευκρινισθούν ταχύτατα οι όροι που διέπουν την αδυναμία εκ μέρους των κρατών-μελών της αποπληρωμής του χρέους τους, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στις οικονομικές τους αρχές να αναδιαρθρώσουν το δημόσιο τους χρέος ή να το μετατρέψουν σε χρηματοοικονομικά παράγωγα, κατορθώνοντας όμως παράλληλα να συνεχίσουν να εγγυώνται την αξιοπιστία των χρηματοπιστωτικών τους οργανισμών, να αποταμιεύουν και να χρηματοδοτούν τις μικρομεσαίες τους επιχειρήσεις, διαμέσου των «καλών τραπεζών», ενός υγιούς τραπεζικού συστήματος.

Η εκπόνηση ενός προγράμματος δράσης για την αναδιάρθρωση των δημοσίων χρεών συνεπάγεται μία προσέγγιση ad hoc πολυμερούς κατανομής ενός μέρους του κόστους εξυπηρέτησής τους, ώστε να αποφευχθεί η εξαγωγή του συνολικού κόστους της εξυπηρέτησής τους στους φορολογουμένους, σε περίπτωση χρεοκοπίας.

Θα πρέπει να εξασφαλισθεί η σημαντική συμβολή των πλουσιότερων ενδιαφερομένων κρατών-μελών στην προσέγγιση αυτή. Επικρίνουμε με σφοδρότητα την κοινωνικά άδικη κατανομή του κόστους της δημοσιονομικής διόρθωσης στα υφιστάμενα «προγράμματα στήριξης». Χρειάζεται να συμπεριληφθούν στα προγράμματα αυτά όροι που θα μειώνουν τις κοινωνικές ανισότητες, αντί να βάζουν τους φτωχούς να πληρώνουν. Η μείωση των κοινωνικών δαπανών δεν πρέπει να πλήττει τις δημόσιες υπηρεσίες, ούτε την οικονομική ανάπτυξη.

Τελικός στόχος πρέπει να είναι μια κοινή ευρωπαϊκή οικονομική πολιτική

Πέραν όμως της επείγουσας αντιμετώπισης της κρίσης, χρειάζεται και μια μακροπρόθεσμη προσέγγιση, που θα περιλαμβάνει τη βαθιά μεταρρύθμιση και βελτίωση της οικονομικής διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), με σκοπό να αντιμετωπισθούν οι δομικές αιτίες της τρέχουσας κρίσης. Επιπροσθέτως

της ανάγκης για βιώσιμη και αποτελεσματική μείωση των δημοσίων χρεών και των ελλειμμάτων, θα πρέπει να αντιμετωπισθεί και το ευρύτερο ζήτημα των μακροοικονομικών ανισοροπιών, όπως π.χ. ο υπέρμετρος ιδιωτικός δανεισμός (μέσω π.χ. της «φούσκα» στην αγορά ακινήτων) αλλά και τα σημερινά υπερβολικά κρατικά ελλείμματα και πλεονάσματα. Οσον αφορά αυτό το δεύτερο, θα πρέπει να υπάρξουν μηχανισμοί που θα τονώνουν την εσωτερική ζήτηση, διαμέσου π.χ. της θέσπισης ελαχίστου εγγυημένου εισοδήματος, και νέων επενδύσεων στον κοινωνικό και οικολογικό μετασχηματισμό της οικονομίας.

Η μεταρρύθμιση του κανονιστικού πλαισίου λειτουργίας της οικονομίας της ΕΕ, πρέπει να συμπληρωθεί ώστε να εξασφαλισθεί κατάλληλη διαχείριση των ρίσκων που προκαλεί η λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Εντός του 2011 χρειάζεται να υιοθετηθούν αυστηροί έλεγχοι στις βραχυχρόνιες κερδοσκοπικές συναλλαγές, στην έκδοση τραπεζικών παραγώγων και στην κεφαλαιοποίηση των χρηματοπιστωτικών οργανισμών.

Με δεδομένο πως σήμερα η εμπειρογνωμοσύνη αλλά και η άσκηση πολιτικών πιέσεων (lobbying) στα ζητήματα των νέων οικονομικών προδιαγραφών είναι εξαιρετικά μονομερής και βρίσκεται ως επί το πλείστον στα χέρια του ίδιου του χρηματοπιστωτικού τομέα, οι «πράσινοι» ευρωβουλευτές, ακολουθούμενοι αργότερα από ευρωβουλευτές και άλλων πολιτικών ομάδων, ανακοίνωσαν τον Ιούνιο του 2010 τη έκκληση για το «οικονομικό παρατηρητήριο» που θέλει να υποβοηθήσει την ανάπτυξη ενός οικονομικού αντι-παραδείγματος. Η πρωτοβουλία αυτή υποστηρίζεται από 160 ευρωβουλευτές και εθνικούς βουλευτές από πέντε διαφορετικές πολιτικές ομάδες. Εχουν δε αναληφθεί συγκεκριμένες πρωτοβουλίες, σε συνεργασία με μη-κυβερνητικές οργανώσεις, συνδικάτα, οργανώσεις καταναλωτών, πανεπιστημιακούς και ειδήμονες κ.ο.κ, ώστε το «οικονομικό παρατηρητήριο» να λάβει σάρκα και οστά εντός του 2011. Δεν μπορεί να υπάρξει δημοσιονομική εξυγίανση στην Ευρώπη χωρίς δίκαιη φορολογία των εισοδημάτων και φορολογική ενοποίηση της ΕΕ. Για να συμβεί αυτό απαιτείται: **(α')** Ενα ποιοτικό άλμα στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της εξαπάτησης των φορολογικών αρχών. **(β')** Δικαιότερη συμβολή των επιχειρήσεων: χρειάζεται η θέσπιση σε επίπεδο ΕΕ της «ελάχιστης κοινής φορολογικής βάσης» (CCCTB) αλλά και η φορολογική εναρμόνιση της Ένωσης, με φορολογικό συντελεστή γύρω στο 25%. Χρειάζεται να δημοσιοποιούνται οι φορολογικοί διακανονισμοί των φορολογικών αρχών των κρατών-μελών με μεμονωμένες επιχειρήσεις με διεθνή δραστηριότητα. **(γ')** Γενίκευση, σε όλα τα κράτη-μέλη του ΟΟΣΑ, ενός αυτοματοποιημένου

συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών για την κατοχή μερισμάτων, δικαιοχρήσεων, και κεφαλαιακών κερδών. **(δ')** Είναι δυνατό ορισμένα νέα φορολογικά εργαλεία (φόροι επί των χρηματοοικονομικών συναλλαγών, της ενέργειας, άλλοι περιβαλλοντικοί φόροι) να αποδίδονται απευθείας στην ΕΕ. **(ε')** Εκδοση ευρωμολόγων για την αναχρηματοδότηση των δημοσίων χρεών αλλά και έκδοση κοινών ομολόγων για τη χρηματοδότηση ενός «ευρωπαϊκού πράσινου «νιου ντιλ»», με άλλα λόγια τον οικολογικό μετασχηματισμό της ευρωπαϊκής οικονομίας. **(στ')** Μεσοπρόθεσμα ο κανόνας της ομοφωνίας, που ισχύει ακόμα για δημοσιονομικά ζητήματα, εκμηδενίζοντας ουσιαστικά τη δυνατότητα κάθε κοινής απόφασης στο επίπεδο της ΕΕ, θα πρέπει να αντικατασταθεί από σύστημα ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία και συναπόφασης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Όπως το βλέπουμε εμείς οι Πράσινοι, αυτή είναι μια καθοριστική στιγμή για το μέλλον της πολιτικής ολοκλήρωσης της Ευρώπης. Καθόλου δεν υποτιμούμε τις καταστροφικές δυνατότητες της σημερινής δημοσιονομικής, οικονομικής και κοινωνικής αναταραχής που κλυδωνίζει τις κοινωνίες της Ευρώπης. Αυτή η κρίση χρειάζεται να επιλυθεί με συνδυασμό της εξισορρόπησης και σταθεροποίησης των δημοσίων και ιδιωτικών οικονομικών μας δεδομένων με επενδύσεις στο «πράσινο «νιου ντιλ»», που θα επιτρέψουν στην Ευρώπη να πρωτοπορήσει στην οικοδόμηση της βιώσιμης κοινωνίας του 21ου αιώνα.

Χωρίς αυτά, η Ευρώπη κινδυνεύει από τη μια να μην κατορθώσει να εγγυηθεί την ποιότητα ζωής και την κοινωνική δικαιοσύνη στους πολίτες της, από την άλλη να καταντήσει ασήμαντος διεθνής παράγοντας.¹⁴

14 «Luxemburger Grüne engagieren sich für Europäische Steuerkooperation» (<http://www.sven-giegold.de/2010/gemeinsame-erklarung-von-dei-greng-und-des-grunen-econ-teams-fur-eu-steuerkooperation/>). Ελληνική έκδοση: (http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=6672&cata_id=5&catb_id=9&LID=1 και <http://thinkpi.gr/?p=79>)

Μόνο έτσι θα κατορθώσει η χώρα μας να συνδυάσει τις απαραίτητες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις της με την επιστροφή της στις αγορές, ώστε να χρηματοδοτηθεί η βιώσιμη αναπτυξιακή πορεία και η δημιουργία θέσεων εργασίας. Είναι προφανές το πόσο λεπτή και δύσκολη είναι η προώθηση των παραπάνω στόχων, αφού θα πρέπει να αποφευχθεί πάση θυσία η διασπορά ανησυχίας και πανικού στο κοινό, αλλά και η δημοσιοποίηση μιας στρατηγικής που αποτελεί εν πολλοίς ζήτημα διεθνούς και σκληρής διαπραγμάτευσης (μεταξύ ευρωπαϊκών οπαδών της οικονομικής διακυβέρνησης κι εθνοκεντρικών. Μεταξύ «πλεονασματικών» κι «ελλειμματικών» κρατών. Μεταξύ κοινωνικά προοδευτικών και συντηρητικών. Μεταξύ των κυνικών -που υποτάσσουν τα πάντα στις προδιαγραφές του παρόντος- και όσων λαμβάνουμε τις αποφάσεις μας συνυπολογίζοντας τις μελλοντικές τους επιπτώσεις -και το ενδεχόμενο μεσοπρόθεσμο ή μακροπρόθεσμο κόστος τους).

Οι Οικολόγοι-Πράσινοι μπορούν να συμβάλουν ιδιαίτερα στην κατεύθυνση αυτή, προβάλλοντας αυτές τις θέσεις στα διεθνή φόρα (δεδομένου πως το «Ευρωπαϊκό Πράσινο Κόμμα» αποτελεί έναν ισχυρό παράγοντα της διεθνούς πολιτικής, ενώ οι «Πράσινοι» οδεύουν προς την ανάληψη κυβερνητικών ευθυνών σε χώρες όπως η Γερμανία και η Γαλλία) αλλά και στην ελληνική πραγματικότητα. Και αυτό ακριβώς σκοπεύουμε να επιδιώξουμε.

Αναγκαία μια πραγματική εναλλακτική λύση¹⁵

Νίκος Χρυσόγελος

Δυστυχώς, ο «μηχανισμός» με τη συμμετοχή και του ΔΝΤ είναι πλέον εδώ, κάτι που έπρεπε να έχει αποφευχθεί. Αλλά δεν έχει πλέον νόημα να περιοριζόμαστε σε μια συζήτηση για το πόσο κακός είναι αυτός ο μηχανισμός.

Με τα μέτρα που προωθούνται, ακόμα και αν η κυβέρνηση καταφέρει να γεμίσει φέτος τα ταμεία, θα οδηγήσει σε:

- ▶ μεγάλη αύξηση της ανεργίας,
- ▶ κατάρρευση της πραγματικής οικονομίας και
- ▶ διάλυση του κοινωνικού ιστού.

Πρέπει να διαμορφωθεί γρήγορα μια εναλλακτική λύση -που δυστυχώς ούτε καν σκιαγράφησε η κυβέρνηση ή οι άλλες πολιτικές δυνάμεις. Ορισμένες πολιτικές δυνάμεις και οικονομολόγοι προτείνουν στάση πληρωμών, τυπική χρεοκοπία, ακόμα και έξοδο από την ευρωζώνη και επιστροφή στη δραχμή, σε συνδυασμό με υποτίμησή της.

Κάτι τέτοιο δεν αποτελεί λύση, γιατί με αυτόν τον τρόπο: θα οδηγηθεί η χώρα στο περιθώριο της ΕΕ και πιθανόν εκτός ευρωζώνης, θα διπλασιαστεί το χρέος της Ελλάδας, θα χαθούν οι όποιες ιδιωτικές αποταμιεύσεις, θα πέσει δραματικά η ποιότητα ζωής, θα στερηθεί η χώρα τους όποιους πόρους μπορεί να εξευρεθούν για μεταστροφή της οικονομίας προς πράσινη κατεύθυνση και πολύ μεγάλο ποσοστό της ελληνικής κοινωνίας θα οδηγηθεί στη φτώχεια και την ανεργία.

Η χώρα δεν παράγει πλέον σπουδαία πράγματα για να περιμένουμε ότι θα αυξηθεί έτσι η ανταγωνιστικότητα και οι εξαγωγές και θα ανακάμψει μεσοπρόθεσμα η οικονομία. Είναι αμφίβολο αν μεγάλο κομμάτι του αστικού πληθυσμού θα μπορέσει χωρίς εισοδήματα πλέον να διατηρήσει ανθρώπινες συνθήκες διαβίωσης. Χρειάζεται, λοιπόν μια πραγματικά εναλλακτική λύση απέναντι στην κρίση, που είναι όχι μόνο δημοσιονομική αλλά και οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντική, καθώς και απέναντι στη σημερινή αδιέξοδη πολιτική με δυο διαστάσεις:

(α) Εγχώρια διάσταση: Να περιοριστούν άμεσα οι επιπτώσεις στην κοινωνική συνοχή, την απασχόληση και την πραγματική οικονομία από τα προωθούμενα μέ-

15 Το κείμενο πρωτοδημοσιεύτηκε στην «Οικολογική Εφημερίδα». Διαβάστε το ολόκληρο στο http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=6050&cata_id=7&catb_id=9&LID=1

τρα· να επιστραφούν τα χρήματα από τις μίζες και τη διαφθορά στα δημόσια ταμεία· να εξοικονομηθούν πόροι με περικοπή 5 δις ευρώ από το πρόγραμμα στρατιωτικών εξοπλισμών το 2010· να μειωθούν οι επιπτώσεις στην κοινωνική συνοχή με «επιστροφή» της απώλειας εισοδήματος στα πιο αδύναμα κοινωνικά στρώματα με τη μορφή «κοινωνικού μισθού», δηλαδή υπηρεσιών και υποδομών που ελαφρύνουν την επιβάρυνση του οικογενειακού προϋπολογισμού και βελτιώνουν την ποιότητα ζωής, όπως για παράδειγμα επιτυγχάνεται με τη βελτίωση των γειτονιών, των συγκοινωνιών, της ενεργειακής αποτελεσματικότητας, των συνθηκών ζωής και της υγείας (και όχι απλώς της περιθαλψής), της παιδείας· να δημιουργηθεί ευνοϊκό κλίμα για κοινωνικά υπεύθυνα πράσινη επιχειρηματικότητα και καινοτομία καθώς και για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και του τρίτου τομέα (κοινωνικές επιχειρήσεις), που θα μπορούσαν να προσφέρουν ευκαιρίες απασχόλησης αλλά και να αναβαθμίσουν τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές υποδομές με βιώσιμο οικονομικά τρόπο.

(β) Ευρωπαϊκή διάσταση: να προωθηθούν μεσοπρόθεσμα αλλαγές στο οικονομικό μοντέλο («πρασίνισμα» οικονομίας) μέσω σχεδιασμένων πολιτικών αλλά και επίδειξης πραγματικής ευρωπαϊκής αλληλεγγύης. Η αλληλεγγύη όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε όλες τις υπόλοιπες χώρες που βρίσκονται σε κρίση μπορεί να εκφραστεί με:

- ▶ Αύξηση του προϋπολογισμού της ΕΕ με στόχο την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης (διάθεση 500 δις ευρώ μέσα από το GND και δημιουργία 5,000,000 «πράσινων» θέσεων εργασίας πανευρωπαϊκά),
- ▶ Σύνδεση των δανείων χαμηλού επιτοκίου από την ΕΚΤ προς τις τράπεζες με τη χρηματοδότηση κοινωνικών-περιβαλλοντικών προγραμμάτων και όχι κατανάλωσης,
- ▶ Έκδοση ευρωομόλογου και διμερή δάνεια με χαμηλό επιτόκιο που θα στηρίξουν πράσινες επενδύσεις,
- ▶ Επιβολή μηχανισμών ελέγχου των βραχυπρόθεσμων κινήσεων χρηματιστηριακών κεφαλαίων.

Προϋπόθεση για την υιοθέτηση μιας τέτοιας στρατηγικής είναι η πολιτισμική αναγέννηση της χώρας και η εμφάνιση στο κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο νέων πολιτικών δυνάμεων, που θα εκφράζουν τις δυναμικές κοινωνικές ομάδες που επιδιώκουν την πολιτική, οικολογική και κοινωνική μεταρρύθμιση. Δεν μπορούν αυτοί που μας οδήγησαν στην κρίση να αποτελούν συνεχώς τις... εναλλακτικές πολιτικές εφεδρείες.

Καμία οικονομία δεν μπορεί να είναι βιώσιμη μακροχρόνια αν δανείζεται όλο και περισσότερα για να καταναλώνει όλο και πιο πολύ, παράγοντας όλο και λιγότε-

ρα. Αλλά και η δημοσιονομική εξυγίανση για να είναι βιώσιμη πρέπει να συνδεθεί με μια οικονομία που αποσυνδέεται από την αυξανόμενη χρήση πρώτων υλών και επιτυγχάνει τη μείωση του κοινωνικού χάσματος και των κοινωνικών ανισοτήτων.

Ακόμα και αν επιτευχθούν οι δημοσιονομικοί στόχοι για τη μείωση του ελλείμματος, το αποτέλεσμα δεν θα είναι βιώσιμο αν η προσπάθεια αυτή αφήσει πίσω της εκατοντάδες χιλιάδες ανέργους και φτωχούς καθώς και τεράστιο οικονομικό και περιβαλλοντικό χρέος.

Η χωρίς όρια κατανάλωση, ένας τρόπος ζωής που συνδέεται με το «ανάλαφρο» λάιφ-στάιλ και μια «πρόοδος» που στηρίζεται στον υπερδανεισμό, τη συνεχή μεγέθυνση του ΑΕΠ και μια «εικονική» οικονομία ή οικονομία «φούσκα» θα πρέπει να αντικατασταθούν από μια πράσινη, κριτική κατανάλωση καθώς και από οικονομικές δραστηριότητες που είναι οικολογικά και κοινωνικά υπεύθυνες, συμβάλλουν στην κοινωνική δικαιοσύνη και στη διατήρηση των φυσικών πόρων και των οικολογικών συστημάτων μακροχρόνια.

Η ευημερία πρέπει να συμβάλλει πραγματικά στην ποιότητα ζωής, στη βελτίωση της υγείας και την κάλυψη των πολύπλευρων αναγκών των πολιτών αλλά και να μετρίεται με δείκτες που θα λένε την αλήθεια: το «δείκτη αυθεντικής προόδου» (GPI) και το «δείκτη σταθερότητας της οικονομίας».

Η σημερινή κρίση είναι κρίση ταυτότητας, κρίση του μοντέλου οικονομίας και ανάπτυξης που ακολουθήθηκε μέχρι σήμερα στη χώρα μας. Απαιτείται αλλαγή προτεραιοτήτων στον σκληρό πυρήνα της οικονομίας.

Σημαντικές επιλογές για μια βιώσιμη οικονομία και για τη δημιουργία χιλιάδων, χρήσιμων πράσινων θέσεων εργασίας είναι η αρχή της πρόληψης σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος και της υγείας, η διασφάλιση των οικοσυστημάτων, η προστασία των υπηρεσιών που προσφέρει η φύση και τα οικοσυστήματα και η αποκατάσταση των αγαθών που έχουμε στερηθεί σήμερα λόγω της ρύπανσης και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος (καθαρός αέρας, γη και νερά, αντιστροφή τάσεων μείωσης βιοποικιλότητας).

Δεν υπάρχει διέξοδος χωρίς περισσότερη πολιτική Ευρώπη

Χρειαζόμαστε περισσότερη πολιτική Ευρώπη της αλληλεγγύης και της βιωσιμότητας. Οι «πράσινοι» είναι οι μόνοι που έχουν μια τέτοια ξεκάθαρη στρατηγική.

Η ελληνική κρίση θα μπορούσε κάτω από διαφορετικούς πολιτικούς όρους να μετατραπεί σε μια ευκαιρία για μεταρρύθμιση της ευρωζώνης, αν εξασφαλιστεί μια ευρύτατη συμμαχία χωρών και πολιτικών δυνάμεων που θα επιδιώξει τη διαμόρφωση μιας κοινής ευρωπαϊκής νομισματικής και οικονομικής πολιτικής στο πλαίσιο της πολιτικής ολοκλήρωσης της ΕΕ.

Οι ΑΠΕ στην Κρήτη

• ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

• ενεργειακή επανάσταση

• κλιματική αλλαγή

• ενεργειακά μοντέλα

• περιβαλλοντικές προκλήσεις

• εξοικονόμηση ενέργειας

• ορυκτά καύσιμα

• νομικό καθεστώς

• χωροταξία

• περιθώριο διείσδυσης

• αξιολόγηση τεχνολογιών

• αντλησιο-ταμιευτήρες

• σχέδιο διασύνδεσης

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ

Σάβ

26 Ο

9:3

Χ

Αρχιτε

Με

Μεγάλο Α

Οι Οικολόγοι-Πράσινοι μετά τις αυτοδιοικητικές εκλογές

ΝΙΚΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ, ΝΙΚΟΣ ΡΑΠΤΗΣ

Δεκέμβριος 2010

1. Όπως πολλοί από εμάς είχαμε υποστηρίξει από τον περσινό κίόλας χειμώνα, το πολιτικό διακύβευμα των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών του 2010 για τους Οικολόγους-Πράσινους (ΟΠ) και το χώρο της πολιτικής οικολογίας ήταν «τριπλό»:

- ▶ στους δήμους Αθήνας και Θεσσαλονίκης αφορούσε την απαλλαγή από ένα καθεστώς 24 ετών, που βύθιζε τα μεγαλύτερα πολεοδομικά συγκροτήματα της χώρας μας στη ρύπανση, την κακοδιαχείριση και την σπατάλη, την ανασφάλεια, την υποβάθμιση της ποιότητας ζωής χωρίς να εμφανίζεται η παραμικρή θετική προοπτική.
- ▶ στις νεοσύστατες περιφέρειες αφορούσε την πολιτική καταγραφή των ΟΠ και του ευρέως «πράσινου πόλου», ενόψει μάλιστα του νέου «μεταμνημονιακού» πολιτικού σκηνικού και της ρευστοποίησης των κατεστημένων κομμάτων. Τέλος,
- ▶ στους υπόλοιπους δήμους της χώρας είχαμε τονίσει τη σημασία να εκλεγούν «πράσινοι» δημοτικοί σύμβουλοι και να αποκτήσει το ρεύμα της πολιτικής οικολογίας εκπροσώπηση στα τοπικά πράγματα.

Εκτίμηση του αποτελέσματος των αυτοδιοικητικών εκλογών του 2011

Ελεάνα Ιωαννίδου

«Οι αυτοδιοικητικές εκλογές του 2010 έδειξαν για μας ότι έχουμε ριζώσει στις τοπικές κοινωνίες, αφού καταφέραμε, για πρώτη φορά στην ιστορία μας, από την ίδρυσή μας το 2003, να «κατεβάσουμε» αυτοδιοικητικά σχήματα σε όλες σχεδόν τις περιφέρειες: σε 8 περιφέρειες αυτόνομα και στις υπόλοιπες περιφέρειες σε συνεργασίες (ή στηρίζοντας ανεξάρτητα σχήματα αλλά και με τη δική μας συμμετοχή).

Επίσης συμμετείχαμε στις εκλογές σε 65 δήμους. Σε κάποιους από αυτούς τους δήμους, βασικά στο δήμο της Αθήνας -που είναι το πιο σημαντικό απ' όλα- η δική μας συμμετοχή στο συμμαχικό ψηφοδέλτιο έδωσε την ώθηση που χρειαζόταν ο Καμίνης για να εκλεγεί δήμαρχος. Το ίδιο μπορώ να το πω και για τη Θεσσαλονίκη. Εκεί βέβαια διαφοροποιήσαμε τη θέση μας: οι συνθήκες είναι διαφορετικές, έχουμε πολύ μεγαλύτερη προϊστορία στην τοπική αυτοδιοίκηση, είναι ο μόνος νομός όπου έχουμε συμμετάσχει και σε νομαρχιακές εκλογές και σε δημοτικές εκλογές κι έχουμε ένα «σκληρό» αυτοδιοικητικό πυρήνα εκεί. Γι' αυτό το λόγο «κατεβήκαμε» αυτόνομα στον α' γύρο, για λόγους καθαρά πολιτικούς και προγραμματικούς. Θέλαμε ένα δημοτικό συμβούλιο όπου να προβάλλονται ξεκάθαρα οι «πράσινες» θέσεις. Το στοίχημα αυτό το κερδίσαμε στον α' γύρο.

Εχουμε να κάνουμε με πολλαπλασιασμό των δυνάμεών μας. Μέχρι τις εκλογές είχαμε ουσιαστικά δύο νομαρχιακούς συμβούλους στη Θεσσαλονίκη, κάποιους δημοτικούς συμβούλους σε μικρότερους δήμους, που είχαν εκλεγεί σε συνεργασίες, μέσα από την εναλλαγή κ.λπ.

Οι φετινές εκλογές άλλαξαν ποιοτικά την παρουσία μας στην τοπική αυτοδιοίκηση. Πράγμα που για μας γίνεται αντιληπτό ως πάρα πολύ μεγάλη πρόκληση¹

1 http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=6497&cata_id=6&catb_id=9&LID=1

Οι δημοκρατικές διαδικασίες επιλογής του κόμματός μας, διαδικασίες πρωτοφανείς από την άποψη πως δίνουν αποφασιστικές αρμοδιότητες στις τοπικές πολιτικές και περιφερειακές κινήσεις των ΟΠ, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα παρέμβασης των κεντρικών-πανελλαδικών κομματικών οργάνων στις επιλογές αυτές, πέρασαν με επιτυχία τις δύσκολες εξετάσεις μιας εντελώς πρωτότυπης πολιτικής συγκυρίας².

- ▶ Στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη, οι ΟΠ συνέβαλαν έγκαιρα, εμπρός στους ψηφοφόρους, στην ανατροπή του καθεστώτος της ΝΔ, και μάλιστα με επικεφαλής προσωπικότητες που δεν ανήκουν στο ΠΑΣΟΚ και προγράμματα που φέρουν έντονη την προοδευτική, φιλοευρωπαϊκή, φιλελεύθερη και οικολογική σφραγίδα.
- ▶ Στους υπόλοιπους δήμους της χώρας, οι επιλογές των τοπικών Οικολόγων-Πράσινων, επιβραβεύθηκαν από το εκλογικό σώμα με την εκλογή πολλαπλάσιων πράσινων δημοτικών συμβούλων από το 2006.
- ▶ Οι περιφερειακοί συνδυασμοί που υποστήριξαν οι ΟΠ ξεπέρασαν με άνεση τα κομματικά εκλογικά αποτελέσματα των εκλογών του 2009, αλλά κυρίως πέτυχαν ένα μείζον πολιτικό επίτευγμα:

Κατοχύρωσαν την κομματική απήχηση των ΟΠ σε ποσοστά αρκετά άνω του 3%

Επέβαλαν την ισχυρή παρουσία των ΟΠ, που είναι πλέον ισοδύναμοι με τον κλυδωνιζόμενο ΣΥΡΙΖΑ και ξεπερνούν σε πολιτική απήχηση τη νεοσύστατη «δημοκρατική αριστερά» (ΔΗΜΑΡ), που σαφώς αποτελεί την καθεστωτική επιλογή για το χώρο «μεταξύ ΠΑΣΟΚ και ΚΚΕ»

Συμπερασματικά, στις πρόσφατες δημοτικές και περιφερειακές εκλογές οι ΟΠ:

- ▶ Κάναμε σωστές επιλογές, που τις υπηρετήσαμε με συνέπεια και πετυχημένα αποτελέσματα.

2 Παρουσιάστηκε μολτατούτα έλλειμμα όσον αφορά την έγκαιρη λήψη αποφάσεων (που χρειάζεται να μετατεθεί σε διάστημα τουλάχιστο εννέα μηνών πριν τις εκλογές) και λογικού προσδιορισμού της έννοιας της «πολιτικής» ή «περιφερειακής» κίνησης των ΟΠ σε χώρους όπου οι οργανωμένες δυνάμεις μας είναι μειωμένες, ούτως ώστε να μην αξιοποιείται η εσωκομματική δημοκρατία για την ανάπτυξη προσωπικών στρατηγικών

- ▶ Υπερασπιστήκαμε και αναπτύξαμε την πολιτική αυτονομία του χώρου μας και κάναμε θετικά βήματα στη διαμόρφωση ενός αυτόνομου «πράσινου» πολιτικού πόλου, που υπερβαίνει δημιουργικά το αρχαϊκό δίπολο «δεξιά-αριστερά».
- ▶ Κατοχυρώσαμε έντονη πολιτική παρουσία στον προοδευτικό χώρο, με προοπτική η πολιτική και εκλογική επιρροή μας να ξεπεράσει εκείνη του ΣΥΝ/ΣΥΡΙΖΑ και της ΔΑΡ³.

Με άλλα λόγια, με το αποτέλεσμα των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών το εκλογικό σώμα διατύπωσε την προσδοκία να συμμετάσχουν οι ΟΠ, με σημαντικό ρόλο στην οικονομική, οικολογική, κοινωνική και πολιτική ανασυγκρότηση της χώρας στη νέα πολιτική εποχή.

Το κατά πόσο θα ανταποκριθούμε στο αίτημα αυτό αποτελεί τη «λυδία λίθο» για τη συνέχιση της πολιτικής μας παρουσίας και τη διεύρυνση της πολιτικής μας επιρροής. Όπως έδειξε η πρόσφατη μοίρα του ΣΥΝ, αλίμονο στους κομματικούς χώρους που αντιμετωπίζουν με αδιαφορία τις προσδοκίες των πολιτών!

Για να μπορέσουμε όμως να ανταποκριθούμε με επιτυχία στο νέο ρόλο μας, χρειάζεται το επόμενο διάστημα να κάνουμε σαφή βήματα προόδου σε ορισμένα κρίσιμα πεδία της συγκυρίας:

Απάντηση στην οικονομική κρίση

Να απαντήσουμε με σαφήνεια και κυβερνητική οπτική στα μεγάλα ερωτήματα που συνδέονται με την κρίση του ευρώ, τη δημοσιονομική κρίση των περιφερειακών κρατών-μελών της ευρωζώνης, τα προγράμματα λιτότητας που επιβάλλουν Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και «διεθνές νομισματικό ταμείο» (ΔΝΤ).

Πιο συγκεκριμένα:

- ▶ Ποια είναι συγκεκριμένα τα κοινωνικά στρώματα που φιλοδοξούμε κυρίως να εκπροσωπήσουμε και που τα θεωρούμε μακροπρόθεσμα δημιουργούς της οικονομικής, οικολογικής, κοινωνικής και πολιτικής ανασυγκρότησης της χώρας;
- ▶ Ποια ακριβώς είναι τα οικονομικά-κοινωνικά μέτρα που μπορούν -με δεδομένη τη δημοσιονομική στενότητα της χώρας για μια δε-

3 http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=5269&cata_id=6&catb_id=7&LID=1

καετία τουλάχιστο- να κινήσουν διαδικασίες αναδιανομής πόρων και εξουσίας προς τους κρίσιμους «αρμούς» αυτής της ανασυγκρότησης (τις γυναίκες και τα παιδιά, τους νέους, το περιβάλλον, το δημόσιο χώρο);

- ▶ Ποιος είναι ο «οδικός χάρτης» που μπορεί να οδηγήσει την πατρίδα από το σήμερα (τη χρεοκοπία και τη φόρτωση του κόστους της κακοδιαχείρισης και σπατάλης στις μελλοντικές γενιές) στο αύριο (την οικονομική, οικολογική, κοινωνική και πολιτική ανασυγκρότηση της χώρας, με βιωσιμότητα και ανταγωνιστικότητα, χωρίς υπέρογκα ελλείμματα και χρέος;)

Απάντηση στο ζήτημα της διακυβέρνησης

Να καθορίσουμε και να διακηρύξουμε στο εκλογικό σώμα, πριν ανοίξουν οι κάλπες, τους όρους και τις προϋποθέσεις που θα ενέτασσαν τους ΟΠ και τον «πράσινο πόλο» στη συμπολίτευση. Σημειώνουμε πως αυτοί οι όροι και οι προϋποθέσεις θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν συγκεκριμένες μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες και βραχυπρόθεσμα συγκεκριμένα μέτρα στην οικονομία, το περιβάλλον, την κοινωνία και τη θεσμική-πολιτική συγκρότηση της χώρας.

Με βάση αυτή τη συζήτηση, να συζητήσουμε και το πρόβλημα των συμμαχιών των ΟΠ με άλλα πολιτικά υποκείμενα που θα τα ενδιέφερε επίσης να συμβάλουν θετικά σε μια διακυβέρνηση της χώρας με τα παραπάνω χαρακτηριστικά.

Ιδιαίτερη σημασία για τη θετική μετεξέλιξη του πολιτικού συστήματος έχει η διαμόρφωση μιας «πράσινης» ηγεμονίας στον πολιτικό χώρο που συμβατικά και για την οικονομία της συζήτησης θα μπορούσαμε να ονομάσουμε «μεταξύ ΠΑΣΟΚ και ΚΚΕ». Μία τέτοια εξέλιξη θα μετατόπιζε το «κέντρο βάρους» ολόκληρης της ελληνικής πολιτικής ζωής προς τις οικολογικές, δημοκρατικές, προοδευτικές, ριζοσπαστικές και φιλοευρωπαϊκές απόψεις που υπερασπίζουμε -και θα εξουδετέρωνε -επιτέλους!- πολιτικά την κατεστημένη αριστερά.

Συνέχιση της κομματικής μας συγκρότησης

Η οργανωτική συγκρότηση των ΟΠ χρειάζεται να συμπεριλάβει θετικά την ύπαρξη συγγενών πολιτικών δυνάμεων αλλά και ομάδων πολιτών που διακρίνονται για τη δυναμική και ζωγόνα τους παρουσία στους τομείς του περιβάλλοντος και των δικαιωμάτων, σε τοπικό αλλά και εθνικό επίπεδο.

Για τους ΟΠ αποτελεί κρίσιμο πολιτικό στόχο να γίνουν το «φυσιολογικό κόμμα» των ενεργών πολιτών και θα πρέπει να αναπτύξουν συγκεκριμένη πολιτική και στρατηγική για να πετύχουν το στόχο αυτόν.

Τέλος, οι κομματικές μας εσωτερικές διαδικασίες είναι συχνά μακρόσυρτες, φλύαρες, αποκομμένες από την αναζήτηση αποτελέσματος, επηρεασμένες υπέρμετρα από τις χρεοκοπημένες «πολιτικές» διαδικασίες της μεταπολιτευτικής αριστεράς. Αυτό πρέπει να τελειώνει, καθώς η διαιώνισή του έχει δύο πολύ αρνητικά πολιτικά αποτελέσματα:

- ▶ Περιορίζει την παρουσία νέων και γυναικών στο ανθρώπινο δυναμικό των ΟΠ
- ▶ Υποδαυλίζει την πολιτική, κοινωνική, ιδεολογική, ηλικιακή αποσύνδεση του κόμματος από τους πολίτες που το ψηφίζουν, πράγμα πολύ επικίνδυνο και απειλητικό για την ενότητά μας.

19 ερωτήματα γύρω από τα εργαλεία της άμεσης δημοκρατίας: δημοψήφισμα και λαϊκή πρωτοβουλία⁴

Γιώργος Δημητρίου

1. Μήπως η θεσμοθέτηση των εργαλείων της άμεσης δημοκρατίας σημάνει αίτημα δημοψηφίσματος «για όλα»;

Απάντηση: Ένας από τους πλέον διαδεδομένους φόβους, αναφορικά με την θεσμοθέτηση των εργαλείων της άμεσης δημοκρατίας, αφορά την πιθανότητα κατάχρησής τους ή την πιθανή επικάλυψη του έργου των πολιτικών της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας.

Η έως τώρα εμπειρία σε χώρες που χρησιμοποιούνται ευρύτατα εγγυάται ότι δεν συμβαίνει και δεν μπορεί να συμβεί τίποτε από τα παραπάνω· η ίδια η φύση της διαδικασίας... το αποκλείει. Για να καταλήξει σε δημοψήφισμα μία οποιαδήποτε πρόταση λαϊκής πρωτοβουλίας, οφείλει να συνοδεύεται από ένα καθορισμένο αριθμό υπογραφών, ικανό να αποδείξει ότι πρόκειται περί προβληματικής δημόσιου οφέλους, αριθμό που κυμαίνεται μεταξύ 1,6-2% και, σπανιότερα, μεταξύ 9-10% των εχόντων δικαίωμα ψήφου. Πρόκειται για ένα όριο που επιτυγχάνεται κοπιωδώς και, ως εκ τούτου, συνιστά πειστική εγγύηση ότι καταλήγουν σε ψηφοφορία μόνο οι πρωτοβουλίες που ενδιαφέρουν πραγματικά ένα σημαντικό τμήμα του εκλογικού σώματος.

2. Τι συμβαίνει όταν η συμμετοχή στην ψηφοφορία προκύπτει περιορισμένη;

Απ: Η υψηλή συμμετοχή σε περίπτωση εκλογών ή δημοψηφίσματος σημαίνει ότι η όποια πολιτική επιλογή επιδοκιμάζεται από σημαντικό μέρος του πληθυσμού. Υπάρχει όμως μια καθαρή διαφορά μεταξύ εκλογών και δημοψηφίσματος: οι πολιτικοί αντιπρόσωποι διαμορφώνουν την κυβέρνηση και νομοθετούν για 4 χρόνια στο πεδίο μιας πλειάδας θεμάτων που ελέγχονται μόνο έμμεσα από το εκλογικό σώμα, ενώ στην περίπτωση του δημοψηφίσματος το θέμα είναι ένα και μοναδικό και, ευνόητα, δεν έχει την ίδια αξία για όλο το εκλογικό σώμα.

Γι' αυτούς τους λόγους, η συμμετοχή στην ψηφοφορία στην περίπτωση του δημοψηφίσματος συνήθως δεν είναι μεγάλη όπως σε εκείνη των εκλογών. Ο αριθμός των συμμετεχόντων στο δημοψήφισμα εξαρτάται από την αξιολόγηση της σπουδαιότητας του θέματος από το εκλογικό σώμα

4 Διαβάστε ολόκληρο το κείμενο στο <http://prasinovelos.blogspot.com/2011/06/2.html>

3. Συνεισφέρει η πρόβλεψη ενός ελάχιστου ποσοστού συμμετοχής στην ψηφοφορία (απαρτία, 50%+1) στην εγκυρότητα του δημοψηφίσματος;

Απ: (...) Η θεσμοθέτηση του ελάχιστου ποσοστού συμμετοχής στην ψηφοφορία, μακροχρόνια, δεν συνεισφέρει στον θεσμό του δημοψηφίσματος. Ο θεσμός ενισχύεται μόνο μέσω της ελεύθερης προσέλευσης στην κάλπη

4. Κατά πόσο είναι δυνατή η κατανόηση πολύπλοκων προβληματικών από τον πολίτη που καλείται να ψηφίσει;

Απ: Πολλές από τις πολιτικές θεματολογίες είναι πολύπλοκες και απαιτούν ιδιαίτερη εμβάθυνση για να γίνουν κατανοητές. Το ίδιο πολλοί έχουν την αίσθηση ότι, συχνά, το δημοψήφισμα απαιτεί από τον πολίτη γνώσεις και κρίση πέραν των ικανοτήτων του και προτιμούν να αφεθεί στους «ειδικούς» το έργο της αντιμετώπισης των πολιτικών θεματολογιών αυτού του τύπου. (...) Αξίζει να σημειωθεί ότι η ημέρα της ψηφοφορίας δεν πραγματοποιείται από την μια μέρα στην άλλη. Από την στιγμή που εκκινεί η συλλογή των υπογραφών έως την στιγμή της ψήφου μεσολαβεί αρκετός χρόνος (μήνες ή και χρόνια), επαρκής για την δημόσια διαβούλευση του θέματος και τον σχηματισμό μιας πλήρους και τεκμηριωμένης άποψης από κάθε πολίτη. Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι στην Ελβετία η ψηφοφορία ακολουθεί μιας περιόδου πληροφόρησης, κατά την οποία κάθε οικογένεια λαμβάνει ένα σχετικό πληροφοριακό έντυπο συνταγμένο με γνήσια αντικειμενικά κριτήρια.

Οι πολιτικοί επιχειρηματολογούν συχνά ότι η πολυπλοκότητα ορισμένων τύπων προβληματικών δεν τους επιτρέπει να αφεθούν στην ελεύθερη κρίση του πολίτη. Το ίδιο επιχείρημα είχε χρησιμοποιηθεί πριν από 100 χρόνια ενάντια στο δικαίωμα της ψήφου και, αργότερα, ενάντια στο δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες. Η μόνη απάντηση συνίσταται στο γεγονός ότι περισσότερη άμεση δημοκρατία εξαναγκάζει τον πολιτικό να καταθέτει συνεχώς την οπτική του και τα πεπραγμένα του δημόσια και να τα εξηγεί κατά τρόπο κατανοητό σε όλους.

5. Υπάρχουν θεματολογίες που θα έπρεπε να αποκλειστούν από την δυνατότητα να αποτελέσουν αντικείμενο δημοψηφίσματος;

Απ: Σε ορισμένες χώρες, όπως η Ιταλία, αποκλείονται του δημοψηφίσματος θεματολογίες σχετικές με την οικονομική και φορολογική πολιτική ή θεματολογίες σχετικές με την υπογραφή διεθνών συμβάσεων. Παρόμοιες «απαγορεύσεις» εκπορεύονται από την ανησυχία ότι τα δημοψηφίσματα αυτού του τύπου θα μπορούσαν να θέσουν σε αμφισβήτηση τα θεμέλια της λειτουργίας του κράτους ή να παρεμποδίσουν την χώρα να εκπληρώσει τις διεθνείς υποχρεώσεις της.

Σε πολλές πολιτείες των ΗΠΑ και στην Ελβετία, οι πολίτες έχουν την δυνατότητα να αποφασίσουν, μέσω δημοψηφίσματος, την οικονομική και φορολογική πολιτική καθόσον καλούνται οι ίδιοι να σηκώσουν το βάρος των φόρων (...).

6. Μήπως ορισμένοι τύποι προβληματικών είναι πολύπλοκες για να γίνουν αποδεκτές ή να απορριφθούν με ένα «ναι» ή ένα «όχι»;

Απ: Κατά την περίοδο που μεσολαβεί μεταξύ της επικύρωσης του αιτήματος του δημοψηφίσματος και της ημέρας της ψηφοφορίας, τίθενται σε δημόσιο διάλογο όλες οι απόψεις του συγκεκριμένου θέματος και όλες οι σχετικές προτάσεις, αξιολογούνται τα «υπέρ» και τα «κατά» καθώς και οι συνέπειες των διαφόρων απόψεων και οπτικών που έχουν προκύψει. Πρόκειται για τον ίδιο τύπο διαδικασίας που ακολουθείται στην Βουλή όπου, και εκεί, η τελική απόφαση λαμβάνεται με ένα «ναι» ή ένα «όχι».

7. Είναι δυνατή η συναίνεση στο πλαίσιο της διαδικασίας του δημοψηφίσματος;

Απ: Ενώ οι πολιτικές δυνάμεις της Βουλής έχουν την ελευθερία να προθούν σε συναινετικές λύσεις αναφορικά με μια συγκεκριμένη προβληματική, οι πολίτες δεν μπορούν να τροποποιήσουν την πρόταση του δημοψηφίσματος. Μπορούν να απαντήσουν μόνο με ένα «ναι» ή ένα «όχι» και να την επικυρώσουν με μια ευρεία ή με μια οριακή πλειοψηφία ή και να την απορρίψουν.

Μορφές συναίνεσης επιδέχεται η εφαρμογή του άλλου εργαλείου άμεσης δημοκρατίας, της λαϊκής πρωτοβουλίας. Σε αυτή την περίπτωση οι πολίτες καταθέτουν στην Βουλή ένα σχέδιο νόμου προς εξέταση και αποδοχή, έτσι ως έχει, ή αποδοχή με τροποποιήσεις που έχει την ευχέρεια να προτείνει το σώμα. Σε αυτή την περίπτωση, το σώμα και οι υποστηρικτές της πρωτοβουλίας έχουν την δυνατότητα να διαμορφώσουν συναινετικές μορφές της πρότασης. Διαφορετικά, είναι δυνατή η κατάληξη σε δημοψήφισμα, με την κατάθεση εναλλακτικής πρότασης από μέρους της Βουλής, η οποία συντάσσεται συναινετικά από την ολομέλεια του σώματος, σε αντιπαράθεση στην πρόταση της κοινωνίας των πολιτών. Εναλλακτική πρόταση δύναται να κατατεθεί και από μέρους των πολιτών.

Η συναίνεση είναι εφικτή στο πλαίσιο της χρήσης των εργαλείων της άμεσης δημοκρατίας, μέσω της διαβούλευσης των σχεδίων νόμου των πολιτών με τους αποδέκτες-πολιτικούς, ή μέσω εναλλακτικών προτάσεων που κατατίθενται στο πλαίσιο του τελικού δημοψηφίσματος

8. Τι συμβαίνει στην περίπτωση κατά την οποία τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος είναι σε αντίθεση με νομοθετικές ρυθμίσεις;

Απ: Στις χώρες που είναι θεσμοθετημένα τα εργαλεία της συμμετοχικής δημοκρατίας, συμβαίνει συχνά το αποτέλεσμα ενός δημοψηφίσματος να αιτεί την κατάργηση ενός νόμου (...) Στις χώρες που είναι θεσμοθετημένα τα εργαλεία της συμμετοχικής δημοκρατίας, η Βουλή υποχρεώνεται να δίνει μεγάλη προσοχή στις

ανάγκες και στα συμφέροντα της κοινωνίας των πολιτών στο πλαίσιο του νομοθετικού της έργου.

Μέσω των εργαλείων της άμεσης δημοκρατίας, πολίτες και πολιτικοί, εκλεγμένοι και εκλογικό σώμα, είναι υποχρεωμένοι να αποκαταστήσουν ένα διαρκή, ανοικτό, διάλογο

9. Υπάρχει ο κίνδυνος κατάχρησης του θεσμού του δημοψηφίσματος από ισχυρές ομάδες με σημαντική κοινωνική επιρροή;

Απ: Δεν είναι διόλου απίθανο ομάδες συμφερόντων με ισχυρή κοινωνική επιρροή να προσπαθήσουν να εκμεταλλευτούν τον θεσμό για τους σκοπούς τους. Η επιρροή όμως αυτών των ομάδων στηρίζεται, ως επί το πλείστον, στη ποιότητα των σχέσεων που κατορθώνουν να δημιουργήσουν με την πολιτική μέσω διαύλων επικοινωνίας με την Βουλή, με τις κυβερνήσεις, τα κόμματα και τους πολιτικούς σχηματισμούς. Δεν έχουν ανάγκη της κινητοποίησης της κοινωνίας των πολιτών, γιατί είναι πολύ πιο εύκολο το «κυνήγι» των συμφερόντων τους στους προθαλάμους της εξουσίας μακριά από τους κινδύνους της δημόσιας έκθεσης και της πιθανής ήττας στο πεδίο του δημοψηφίσματος.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της διαδικασίας του δημοψηφίσματος η δήλωση ψήφου είναι δημόσια και οι πολίτες γνωρίζουν άμεσα ποια πρόταση κατατίθεται από ποιον και ποια από ομάδες συμφερόντων.

Η δυνατότητα του αιτήματος δημοψηφίσματος αφορά κυρίως τις μειοψηφίες και εκείνες τις ομάδες πολιτών που δεν έχουν άλλες δυνατότητες άσκησης επιρροής

10. Υπάρχει ο κίνδυνος κατάχρησης του δημοψηφίσματος από δημαγωγούς ή και πολιτικούς σχηματισμούς ισχνών μειοψηφιών;

Απ: Τα απολυταρχικά καθεστάτα κάνουν πάντα κατάχρηση του δημοψηφίσματος (plebiscitum) για να προσδώσουν μανδύα δημοκρατικότητας και σταθερή διάρκεια στην εξουσία τους. Πρόκειται για κατευθυνόμενα δημοψηφίσματα που αποφασίζονται και προκηρύσσονται μονομερώς από το καθεστώς ενώ το δημοψήφισμα, με πρωτοβουλία της κοινωνίας των πολιτών, είναι πάντα αυστηρά απαγορευμένο.

Σε κάθε περίπτωση, η κρίση του εκλογικού σώματος και ο μηχανισμός του δημοψηφίσματος (ελάχιστος αριθμός υπογραφών για την κατάθεση του αιτήματος, απαρτία του 50%+1 του εκλογικού σώματος κ.λπ) συνιστούν αποτελεσματικότερα μέσα προφύλαξης από κάθε είδους κατάχρηση.

Σε μία δίκαιη κοινωνία, δικαιούνται όλοι του αιτήματος δημοψηφίσματος, καθόσον τόσο ο μηχανισμός της διαδικασίας του όσο και η κρίση του εκλογικού σώματος συνιστούν το αποτελεσματικότερο εργαλείο απέναντι σε κάθε κατάχρηση.

11. Μήπως χειραγωγούνται σοβαρά οι απόψεις;

Απ: Ερευνες στις Ηνωμένες Πολιτείες απέδειξαν ότι στην περίπτωση που οι οικονομικοί πόροι των αντίθετων στην πρόταση ενός δημοψηφίσματος είναι περισσότερο από διπλάσιοι των πόρων των υποστηρικτών του, οι πιθανότητες απόρριψης της πρότασης αυξάνουν τουλάχιστον κατά 75%. Και αυτό, γιατί οι αντίθετοι στην πρόταση μπορούν να δράσουν με άνεση εναντίον της, να σπείρουν με μεγαλύτερη ευκολία την αμφισβήτηση στο εκλογικό σώμα και να ενισχύσουν σημαντικά την καμπάνια αποχής, όταν ο νόμος προβλέπει απαρτία για το έγκυρο της ψηφοφορίας.

Αντίθετα, έχει αποδειχθεί ότι όταν παραχωρηθεί η ευκαιρία στους υποστηρικτές της πρότασης να την αναλύσουν ικανοποιητικά στο κοινό αποκτούν σημαντικό πλεονέκτημα απέναντι στους αντίθετους, ακόμα και αν αυτοί διαθέτουν σημαντικά ευρύτερη οικονομική βάση.

Η υπερ-συγκέντρωση της οικονομικής εξουσίας στα χέρια ολιγαρχιών, που χαρακτηρίζει την εποχή μας, απαιτεί την λήψη κάθε μέτρου ικανού να διασφαλίσει την απόλυτη ισοτιμία στην άσκηση των δικαιωμάτων όλων των πλευρών στο πεδίο της άμεσης δημοκρατίας. Ενα από τα μέτρα, στην περίπτωση της λαϊκής πρωτοβουλίας, συνίσταται στην διάθεση μιας ελάχιστης χρηματοδότησης για κάθε πρόταση που κατατίθεται προς δημοψήφισμα. Από την άλλη πλευρά, δεν πρέπει να λησμονείται ότι πρακτικά οι λαϊκές πρωτοβουλίες συνδράμουν στην διαμόρφωση της «δημοκρατικής βούλησης», κατά τον ίδιο τρόπο που συμβάλλουν τα κόμματα και ως εκ τούτου δικαιούνται επίσης χρηματοδότησης: την περίοδο που προηγείται της ψηφοφορίας, κάθε ψηφοφόρος πρέπει λαμβάνει ένα πληροφοριακό έντυπο που φέρει τόσο τις απόψεις των υποστηρικτών της πρότασης όσο και των αντιθέτων, καθώς και το πλήρες κείμενο του προτεινόμενου σχεδίου νόμου.

12. Η συγκέντρωση της ιδιοκτησίας των μέσων ενημέρωσης στα χέρια μιας ολιγαρχίας δεν μπορεί να παρεμποδίσει την ελεύθερο σχηματισμό άποψης από το εκλογικό σώμα;

Απ: Η αρνητική επιρροή της εξουσίας των μέσων μαζικής ενημέρωσης στις δημοκρατικές διαδικασίες είναι γνωστή. Μια μονόπλευρη πληροφόρηση όμως, αναφορικά με την θεματολογία του δημόσιου διαλόγου που επακολουθεί της αποδοχής του δημοψηφίσματος, μπορεί μακροχρόνια να αποδειχθεί ιδιαίτερα αρνητική για τα ίδια τα ΜΜΕ. Ετσι, σχεδόν πάντα, τα μέσα ενημέρωσης επιλέγουν να αποτελέσουν ένα απλό φόρουμ ανάπτυξης των επιχειρημάτων αμφότερων των πλευρών, ώστε να συνεχίσουν να παρακολουθούνται και από την πλευρά των ηττημένων.

13. Προστατεύονται επαρκώς τα θεμελιώδη δικαιώματα των μειοψηφιών;

Απ: Το δημοψήφισμα στηρίζεται στην αρχή της πλειοψηφίας και, ως εκ τούτου, η μειοψηφία η οποία χάνει την εκλογική μάχη οφείλει να αποδεχτεί το αποτέλεσμα της κάλπης. Στο πλαίσιο της εφαρμογής αμεσοδημοκρατικών διαδικασιών, οι μειοψηφίες διακρίνονται σε δύο τύπους: από την μία πλευρά εκείνες που προκύπτουν από μια ψηφοφορία και από την άλλη οι κοινωνικές, θρησκευτικές και εθνικές μειοψηφίες. Για τις τελευταίες ο νόμος προβλέπει ειδική προστασία.

Κάθε πρόταση σχεδίου νόμου λαϊκής πρωτοβουλίας υπόκειται, καταρχάς, σε εξέταση αναφορικά με την ανταπόκριση στον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων -την τελική απόφαση για την αποδοχή ή την απόρριψη μιας πρότασης δημοψηφίσματος την λαμβάνει, στις περισσότερες χώρες, το Συνταγματικό Δικαστήριο.

Παρόμοια, η διαβούλευση κάθε πρότασης λαϊκής πρωτοβουλίας στην Βουλή δύναται να καταλήξει σε απόρριψη λόγω διάκρισης αναφορικά με μειοψηφίες. Σε θεματικές αυτού του τύπου η ωριμότητα της κοινωνίας των πολιτών παραμένει θεμελιώδης -αν και ο νόμος εγγυάται την απόλυτη προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων απαγορεύοντας την παραβίαση τους ακόμη και μέσω δημοψηφίσματος.

14. Μήπως το δημοψήφισμα παρεμποδίζει την υλοποίηση κάθε σημαντικού νομοσχεδίου;

Απ: Μεταξύ της κατάθεσης μιας οιασδήποτε πρότασης λαϊκής πρωτοβουλίας και της πιθανής της κατάληξης σε δημοψήφισμα μεσολαβεί ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα. Το δημοψήφισμα μπλοκάρει τα νομοσχέδια της Βουλής που στερούνται λαϊκού ερείσματος, όπως παραδείγματος χάριν, εκείνα του προγραμματισμού μεγάλων έργων που παραβλέπουν σημαντικούς στόχους της κοινωνίας των πολιτών εγείροντας την αντίθεση μεγάλου τμήματος της. Μέσω του δημοψηφίσματος είναι δυνατή η απόρριψη νόμων οι οποίοι έχουν ψηφιστεί από την Βουλή δίχως την προκαταρκτική διαβούλευση με τις ενδιαφερόμενες κοινωνικές ομάδες. Συνέπεια όλων είναι ότι εάν οι πολιτικοί φοβούνται το δημοψήφισμα θα πρέπει να καταβάλλουν κάθε προσπάθεια συναίνεσης γύρω από τις προτάσεις τους πριν από την κατάθεση προς ψήφιση σε νόμο.

15. Μήπως το δημοψήφισμα αποτελεί εχθρό της οικονομίας;

Απ: Η διεθνής εμπειρία στο πεδίο χωρών που έχουν παγιώσει μορφές άμεσης δημοκρατίας, αποδεικνύει ότι η εγγύηση περισσότερων δικαιωμάτων συμμετοχής στην κοινωνία των πολιτών δεν συνεπάγεται αυτόματα αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία

16. Μήπως το δημοψήφισμα απαιτεί πολλά από τον πολίτη;

Απ: Η συμμετοχή στην διαδικασία των εκλογών και η υιοθέτηση της καλύτερης επιλογής, μέσα από μία πλειάδα υποψηφίων και προγραμμάτων διακυβέρνησης, απαιτούν μια σαφώς εντονότερη προσπάθεια πληροφόρησης και κατανόησης από ότι η συμμετοχή στην ψήφο ενός συγκεκριμένου θέματος, όπου το θέμα αναλύεται εκτενώς σε ειδικό πληροφοριακό έντυπο και η ανάλυση των «υπέρ» και των «κατά» λαμβάνει χώρα δημόσια.

17. Το δημοψήφισμα είναι «προοδευτικής» ή συντηρητικής ρίζας; Προάγεται, κύρια, από τους Πράσινους και την αριστερά;

Απ: (...) Τα αιτήματα της κοινωνίας των πολιτών τίθενται σχεδόν πάντα «διαγώνια» ως προς τις ιδεολογικές αναφορές κλειστών κοινωνικών ομάδων και κομμάτων. Η υιοθέτηση ή και η άρνηση των εργαλείων της άμεσης δημοκρατίας χαρακτηρίζει όλα τα πολιτικά σχήματα, άσχετα ιδεολογικής τοποθέτησης.

Σε όλες τις χώρες που υιοθετούν τις αρχές της άμεσης δημοκρατίας, ο θεσμός του δημοψηφίσματος χρησιμοποιείται από όλα τα πολιτικά κόμματα

18. Μήπως το δημοψήφισμα κοστίζει υπερβολικά;

Απ: Σε σύγκριση με το κόστος της πολιτικής, το δημοψήφισμα δεν κοστίζει. Το κόστος της δυνατότητας συλλογικού διαλόγου και συμμετοχής στην διαμόρφωση και στην λήψη αποφάσεων σε μια σύγχρονη δημοκρατία οφείλει να γίνεται αποδεκτό. Ελβετικές μελέτες έχουν αποδείξει ότι η χρήση των αμεσοδημοκρατικών εργαλείων συμβάλλει στην σημαντική εξοικονόμηση δημόσιων πόρων κατά την άσκηση της πολιτικής. Μολονότι η συμμετοχική δημοκρατία δικαιούται να παρουσιάζει ένα οποιοδήποτε κόστος, η χρήση των εργαλείων της, εν τέλει, εξοικονομεί δημόσιο χρήμα

19. Η χρήση των εργαλείων της άμεσης δημοκρατίας είναι δυνατόν να οδηγήσει στην προοδευτική υποβάθμιση των οργάνων του αντιπροσωπευτικού κοινοβουλευτισμού;

Απ: Η άμεση δημοκρατία είναι ο δεύτερος πυλώνας της δημοκρατίας. Το έργο των οργάνων του αντιπροσωπευτικού κοινοβουλευτισμού και οι αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες αλληλοσυμπληρώνονται

Η «τομή» της ήττας των ιδιοκτητών φορτηγών δημοσίας χρήσεως και εμείς οι Πράσινοι

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ, ΝΙΚΟΣ
ΡΑΠΤΗΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Αύγουστος 2010

1. Εδώ και αρκετές δεκαετίες, το ελληνικό πολιτικό σύστημα λειτουργούσε με έναν πολύ συγκεκριμένο τρόπο, που κατέληξε στα σημερινά οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά αδιέξοδα. Μετά την πτώση της δικτατορίας κυριάρχησε ο λαϊκισμός⁵, σύμφωνα με τον οποίο οι πολύπλοκες και πολυποίκιλες διαστρωματώσεις που κινούν την ελληνική κοινωνία, συρρικνώθηκαν στην εξής μία: την αντιπαράθεση του «λαού» (σε άλλες εκδοχές της «εργατικής τάξης») με το «κεφάλαιο» (τον «ιμπεριαλισμό»).

2. Αυτή η υπεραπλούστευση είχε μια πολύ συγκεκριμένη επίπτωση: διαμόρφωσε ένα εκτενές μπλοκ κοινωνικών συμμαχιών υπέρ κάθε είδους κλαδικής («λαϊκής», «εργατικής») διεκδίκησης. Οπως ήταν φυσικό, η κοινωνική αυτή διάταξη λειτούργησε επ' ωφελεία κυρίως των ισχυρών κλαδικών συμφερόντων που αναδύονταν συν τω χρόνω από την εξέλιξη του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού και του μεταπολιτευτικού πολιτικού συστήματος. Συγκεκριμένα, «νικητές» της μεταπολίτευσης αναδείχθηκαν ένα τμήμα ισχυρών παραγόντων του δημοσίου τομέα (που δραστηριοποιούνταν στο χώρο

5 Δες το άρθρο του Χαρίδημου Τσούκα «Από τον αυταρχικό πατερναλισμό στο λαϊκίστικο ναρκισσισμό» (<http://www.ppol.gr/cm/index.php?LID=1&Datain=3153>)

της διαφθοράς ή/και της αργομισθίας) κι ένα μέρος του ιδιωτικού τομέα (που πολλαπλασίαζαν το εισόδημά τους δια της φοροκλοπής, της φοροδιαφυγής και της μαφιοζικού τύπου «μαύρης οικονομίας»).

3. Επί τριάντα πέντε χρόνια, η κοινωνική και πολιτική διαπραγμάτευση λειτούργησε στη χώρα μας ως «χαλασμένος θερμοστάτης»: καλυμμένοι πίσω από τη λαϊκιστική-μεταπολιτευτική ιδεολογία, αλλά και τον εφησυχασμό που καλλιεργούσε στους πολίτες η διαρκής μεγέθυνση της οικονομίας, οι ισχυροί της νομενκλατούρας και της φοροκλοπής γίνονταν όλο και ισχυρότεροι, υπεξαιρώντας παράλληλα σταδιακά το σύνολο της ισχύος της πολιτικής, μιντιακής και συνδικαλιστικής τάξης.

4. Το υπόδειγμα αυτό συναντά τα όριά του τη δεκαετία του 2000, ιδίως με:

- ▶ την εκτόξευση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών (από το 2000),
- ▶ την κατάρρευση της αξιοπιστίας της χώρας (από το 2004) και
- ▶ την κρίση δανεισμού (από το 2008).

Τα ελλείμματα και το χρέος δεν είναι τίποτα άλλο από τη δημοσιονομική αποτύπωση των μεταπολιτευτικών συσχετισμών δύναμης που περιγράψαμε πιο πάνω. Η δημοσιονομική εκτροπή της χώρας οφείλεται στη φοροκλοπή και τη μαύρη οικονομία (στον ιδιωτικό τομέα) και τη διαφθορά και την αποδιοργάνωση (στο δημόσιο). Σύμφωνα με τα στοιχεία, κάθε χρόνο τουλάχιστο 15% με 20% του ΑΕΠ (γύρω στα 40-50 δις ευρώ) αντί να ισοσκελίζουν τους εθνικούς προϋπολογισμούς, καταλήγουν σε «λάθος τσέπες» της φοροκλοπής, της μαφιοκρατίας και της νομενκλατούρας του

δημοσίου⁶. Ταυτόχρονα, η εμπέδωση ενός συστήματος που βασίζεται στην παρεοκρατία, τον κομματισμό, την ανομία, την αδιαφάνεια, αποδιοργανώνει περαιτέρω την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της χώρας.

- 6 Τα στοιχεία είναι σαφή: το καθεστώς πολιτικό σύστημα «χαρίζει» ετησίως στη μαφιοκρατία της φοροδιαφυγής το 30% της φορολογικής ύλης (όσο υστερεί η φορολόγηση φυσικών προσώπων στην Ελλάδα σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση) και στη «νομενκλατούρα» των ισχυρών παραγόντων του δημοσίου τομέα «λίπος» όσο το 30% του κόστους λειτουργίας του (τόσο υπολογίζονται οι σπατάλες στη λειτουργία του κράτους). Η αμύγδα «μαύρη οικονομία» (ναρκωτικά, πορνεία, λαθρεμπόριο) αντιπροσωπεύει τουλάχιστο 7% του ΑΕΠ ετησίως, και αποτελεί την «μπάνκα» του πολιτικού συστήματος (αλλά και των στενά συνδεδεμένων με αυτό κλάδων των ΜΜΕ, της ψυχαγωγίας, του επαγγελματικού αθλητισμού). Η διαφθορά υπολογίζεται ετησίως πως κοστίζει στο κοινωνικό σύνολο 8% του ΑΕΠ και συντηρεί τα «στρατά» του πολιτικού συστήματος: «μεγάλο» και «μικρό» δικομματισμό, και τις ομάδες συμφερόντων των ισχυρών παραγόντων του δημοσίου τομέα (ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ). Ολόκληρο το καθεστώς πολιτικό σύστημα, από τη δεξιά ως την αριστερά, εκφράζει και συντηρεί αυτό το 15%-20% του ΑΕΠ που κάθε χρόνο πάει σε «λάθος τσέπες», ενώ ταυτόχρονα μπλοκάρει την οικονομική, κοινωνική και πολιτική εξέλιξη της χώρας.

Η θέση των ΟΠ δεν μπορεί παρά να είναι στο πλευρό των «χαμένων της μεταπολίτευσης»: αυτών που δεν μπορούν να εργαστούν (ή να σταδιοδρομήσουν) (γυναίκες, νέοι), αυτών που δεν μπορούν να αντεπεξέρθουν στην πλήρη ιδιωτικοποίηση των κοινωνικών υπηρεσιών (ακόμα και των τύποις «κρατικών», που ιδιωτικοποιούνται μέσω της διαφθοράς και της παραοικονομίας). Από τη μια είμαστε όσοι αμειβόμαστε κυρίως (ας πούμε σε ποσοστό άνω του 80%) από την εργασία μας, ως μισθωτοί, αυτοαπασχολούμενοι, επιχειρηματίες. Από την άλλη είναι όσοι αμείβονται κυρίως από την παραοικονομία (η «μαφιοκρατία» της φοροδιαφυγής) τη διαφθορά ή την αργομισθία (η «νομενκλατούρα» των ισχυρών παραγόντων του δημοσίου).

Υπό αυτή την άποψη, το δημοσιονομικό πρόβλημα της Ελλάδας και η κρίση δανεισμού της αποτυπώνει πολύ συγκεκριμένες σχέσεις κυριαρχίας, η ανατροπή των οποίων περνάει από τη δημοσιονομική εξυγίανση της χώρας, που με τη σειρά της προϋποθέτει την πάση θυσία παραμονή της Ελλάδας εντός της ευρωζώνης. Υστατος τυχοδιωκτισμός των ισχυρών του συστήματος θα είναι η έξοδος από την ευρωζώνη, η μονομερής στάση πληρωμών, η άτακτη επαναδιαπραγμάτευση του χρέους. Αυτές οι εξελίξεις θα σηματοδοτήσουν την εξαθλίωση των «χαμένων της μεταπολίτευσης» και την απόπειρα των «κερδισμένων» (της μαφιοκρατίας και της νομενκλατούρας) να αναδιατάξουν την πολιτική τους ηγεμονία στο έδαφος της μεταπολιτικής, του λαϊκισμού, της προσωπολατρίας, του εθνικισμού. Η παραμονή της Ελλάδας στην ευρωζώνη παρεμποδίζει αποφασιστικά την ολέθρια αυτή προοπτική. (Σημείωση Παναγιώτη Μίχα-Νίκου Ράπτη από το κείμενό τους «Η επόμενη σελίδα των ΟΠ», <http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=6132&LID=1>)

5. Αυτός είναι ο λόγος που η αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης είναι η «βασιλική οδός»⁷ για να υπάρξει αναδιανομή πόρων και εξουσίας από τους «κερδισμένους της μεταπολίτευσης» προς τους «χαμένους», ήτοι το δημόσιο χώρο, το περιβάλλον, τις γυναίκες, τα παιδιά και τους νέους⁸.

6. Για να λειτουργήσει ο «χαλασμένος θερμοστάτης» χρειάζεται οι «κερδισμένοι της μεταπολίτευσης»:

(α) να κυριαρχούν ιδεολογικά (στη βάση των λαϊκίστικων θεσφάτων)
(β) να ελέγχουν το ηγεμονικό πολιτικό και συνδικαλιστικό προσωπικό.

Είναι πολύ ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε πως αυτοί οι όροι μοιάζει σήμερα, στο έδαφος της ανάγκης για δημοσιονομική εξυγίανση και παραγωγική ανασυγκρότηση, να μη λειτουργούν πλέον. Αποτελεί «τομή» από την άποψη αυτή η πρόσφατη ήττα μιας από τις ισχυρότερες και πιο αντικοινωνικές συντεχνίες, εκείνης των ιδιοκτητών φορτηγών δημοσίας χρήσεως, που κατέρρευσε «σα να ‘ταν από χιόνι» όταν διαβρώθηκε το έδαφος του λαϊκισμού και το πολιτικό σύστημα βρέθηκε να δεσμεύεται και από παράγοντες πέραν της συνήθους ψυφοθηρίας.

7. Χαιρετίζουμε την εξέλιξη αυτή, καθώς η αποσύνθεση του μπλοκ των «κερδισμένων της μεταπολίτευσης» είναι εκ των ων ουκ άνευ όρος για να κατορθώσουν οι «χαμένοι της μεταπολίτευσης» (που θεωρούμε πως οι Οικολόγοι-Πράσινοι (ΟΠ) κατ’ εξοχήν οφείλουμε να εκπροσωπούμε) να διεκδικήσουν έναν καλύτερο συσχετισμό δύναμης.

8. Θυμίζουμε μολαταύτα πως οι εξελίξεις εξακολουθούν να είναι εξαιρετικά ρευστές, και ως εκ τούτου εμείς, οι ΟΠ, για να είμαστε χρήσιμοι, οφείλουμε να παρέμβουμε σε δύο κυρίως επίπεδα:

(α) **στον απεγκλωβισμό της πολιτικής αντιπαράθεσης από το δίλημμα «ναι» ή «όχι» στο μνημόνιο.** Το ζήτημα είναι να υπάρξουν πολιτικές παρεμβάσεις πέραν του μνημονίου, που θα μειώνουν ριζικά την οικονομική, πολιτική και ιδεολογική ισχύ και επιρροή (ιδιαίτερα) των δομών της μαφιοκρατίας, της φοροκλοπής και της φοροδιαφυγής. Το κενό που θα αφήσει η συντριβή της νομενκλατούρας του δημοσίου τομέα, οφείλει να καλυφθεί

7 <http://www.ppol.gr/cm/index.php?LID=1&Datain=4957>

8 http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=6243&cata_id=6&catb_id=9&LID=1

από την πιο ορθολογική, βιώσιμη και παραγωγική λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών, ιδίως στους τομείς της παιδείας, της υγείας, του περιβάλλοντος, της ασφάλειας, της μετακίνησης και της στέγασης.

Η ανακολουθία της κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα αυτόν εκφράζεται στη δυσαναλογία μεταξύ από τη μια της υπερακόντισης των στόχων της κυβερνητικής πολιτικής όσον αφορά τη μείωση των κρατικών δαπανών, από την άλλη τη σοβαρή υστέρησή της στον τομέα των εσόδων (διάβαζε: της πάταξης της φοροδιαφυγής, της φοροκλοπής, της διαφθοράς, της «μαύρης οικονομίας» κ.λπ).

(β) στην πρόκληση τεκτονικών αλλαγών στο πολιτικό σύστημα. Η πλήρης υποταγή της ΝΔ, του ΚΚΕ και του ΣΥΡΙΖΑ στον πιο ανεύθυνο λαϊκισμό, αποδεικνύει πόσο βαθύς είναι ο εκμαυλισμός του πολιτικού συστήματος από τα κυρίαρχα οικονομικά συμφέροντα και τα ιδεολογικά σχήματα της μεταπολίτευσης. Εξίσου προβληματική είναι η αμηχανία ή/και η αμφιταλάντευση με την οποία αντιμετωπίζουν τις εξελίξεις ο ΛΑΟΣ, η νεοσύστατη «δημοκρατική αριστερά» (ΔΗΜΑΡ) αλλά και το κόμμα μας, οι ΟΠ. Οσο για το ΠΑΣΟΚ, εφαρμόζει τη συνταγή του μνημονίου «με το στανιό», αμυντικά, και όχι αξιοποιώντας επιθετικά την αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης ώστε να ανασυγκροτήσει τη χώρα σε μία πιο παραγωγική, βιώσιμη, δημοκρατική και κοινωνικά δίκαιη βάση. Χαρακτηριστικό είναι πως ο υπουργός Ρέππας είχε τον Απρίλιο προσπαθήσει να «μπαλώσει» (κατά τα μεταπολιτευτικά ειωθότα) το ζήτημα της απελευθέρωσης των μεταφορών, παρουσιάζοντας ένα σχέδιο «απελευθέρωσης-μαϊμού», που είχε γραφεί από και για τα κατεστημένα συμφέροντα του χώρου⁹.

9. Λόγω της θέσης μας στην κεντρική πολιτική σκηνή, της πολιτικής μας φιλοσοφίας και της πολιτικής μας ιστορίας, εμείς, οι Οικολόγοι-Πράσινοι και ο χώρος της πολιτικής οικολογίας μπορούμε και οφείλουμε να είμαστε η δύναμη εκείνη που θα εγγυάται την θετική έξοδο από τη δημοσιονομική κρίση της χώρας και τη βαθιά αλλαγή του κατεστημένου πολιτικού συστήματος που μας οδήγησε στα πρόθυρα της χρεοκοπίας. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος να είμαστε χρήσιμοι και να τύχουμε της επιδοκιμασίας των Ελλήνων πολιτών που θέλουμε και οφείλουμε να εκφράσουμε.

9 <http://www.sofokleous10.gr/portal2/oikonomia/oikonomia/2010-04-21-21-40-28-2010042122327/>

Κάθε άλλη προσπάθεια, είτε να καταφύγουμε σε μία ουτοπική-«πράσινη» μελλοντολογία, πέραν δήθεν του «καυτού» δημοσιονομικού προβλήματος της χώρας, είτε –πολύ περισσότερο- απλά να επαναλαμβάνουμε τα συνθήματα της κατεστημένης αριστεράς (ΣΥΡΙΖΑ, ΣΥΝ, ΚΚΕ, ΔΗΜΑΡ) αλλά με «πράσινο» καρύκευμα, θα μας αποδώσει αυτό που θα μας αξίζει: την πολιτική ανυπαρξία ή/και ανυποληψία.

Οι πολιτικές σταθερές, ο τρόπος σκέψης και τα χαρακτηριστικά που συγκροτούν τον πράσινο πολιτικό λόγο και την πράσινη πολιτική παρέμβαση όχι μόνο στη χώρα μας αλλά και στην υπόλοιπη Ευρώπη, μας επιτρέπουν να είμαστε αισιόδοξοι ότι οι ΟΠ θα βρούμε και σε αυτή τη δύσκολη στιγμή το δρόμο που μας ταιριάζει.

Η βελτίωση των σχέσεων Αθήνας-Τελ Αβίβ είναι καλοδεχούμενη!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ, ΜΕΛΙΤΤΑ
ΓΚΟΥΡΤΣΟΓΙΑΝΝΗ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΙ-
ΧΑΣ, ΝΙΚΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, ΝΙΚΟΣ ΡΑΠΤΗΣ

Αύγουστος 2010

Η πρόσφατη επίσκεψη του πρωθυπουργού του Ισραήλ στην Αθήνα χαιρετίστηκε από πολλούς (αλλά και κατηγορήθηκε από άλλους) πως σηματοδοτεί μια «νέα εποχή» συνεργασίας μεταξύ Αθήνας και Τελ Αβίβ. Παρά την έντονα επικριτική μας στάση σε πολλές δηλώσεις και επιλογές του πρωθυπουργού του Ισραήλ όσον αφορά το παλαιστινιακό ζήτημα, η προσέγγιση Ελλάδας-Ισραήλ είναι μια αισιόδοξη και καλοδεχούμενη εξέλιξη, σε πολλά επίπεδα.

Όσον αφορά τη σταθερότητα στην περιοχή, ουδέποτε θα πρέπει να μας διαφεύγει πως στο επίπεδο των ρητών διακηρύξεων, το μόνο κράτος της περιοχής του οποίου αμφισβητείται αυτή καθ' εαυτή η ύπαρξή του, δεν είναι άλλο από το Ισραήλ. Όπως ανερυθρίαστα διαλαλούν σε όλους τους τόνους πολλά ακραία αραβικά ή ισλαμικά καθεστώτα, ο ισλαμικός φονταμενταλισμός και μεγάλο μέρος του παλαιστινιακού πολιτικού κόσμου, στόχος τους είναι η «εξαφάνιση του Ισραήλ» και των εβραίων από τη Μέση Ανατολή. Αντιστρόφως, όλες οι σοβαρές πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις του Ισραήλ αποδέχονται την αρχή της συνύπαρξης Παλαιστινίων και Ισραηλινών, σε δύο γειτνιάζουσες κρατικές οντότητες («λύση δύο κρατών»).

Από την άποψη αυτή, η αποκατάσταση φυσιολογικών σχέσεων και πολυεπίπεδης συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας και Ισραήλ θα συμβάλει στην εξο-

μάλυνση της κατάστασης σε ολόκληρη τη Μέση Ανατολή: από τη μια θα καταδείξει στον αραβικό κόσμο τον ακραίο χαρακτήρα της πολιτικής της «μη αναγνώρισης» του Ισραήλ, που την αποδοκιμάζουν και την απορρίπτουν έμπρακτα ακόμα και προνομιακοί συνομιλητές των Αράβων, σαν την Ελλάδα. Από την άλλη όμως, η εξομάλυνση των σχέσεων με το Ισραήλ αποτελεί αυτονόητη δημοκρατική και ανθρωπιστική υποχρέωση, ιδίως όταν οι έξαλλες αντι-ισραηλινές προσεγγίσεις του μεσανατολικού προβλήματος, μετά δυσκολίας υποκρύπτουν μια ρατσιστική-αντισημιτική διάθεση, από την οποία η γηραιά ήπειρος, και μάλιστα η νοτιοανατολική Ευρώπη δυσκολεύονται να απαλλαγούν, παρά την οδυνηρή και πρόσφατη εμπειρία του ολοκαυτώματος, που συνεχίζει να αποτελεί ανεξίτηλο μελανό σημείο στον πολιτισμό μας.

Η βελτίωση όμως των ελληνοϊσραηλινών σχέσεων θα είναι ευεργετική και για τη διεθνή αναβάθμιση της θέσης της χώρας μας. Η Ελλάδα και οι Έλληνες διαθέτουμε ιστορικές σχέσεις με τους Αραβες της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής. Οι σχέσεις αυτές χρονολογούνται σε δεκαετίες και σε αιώνες, για να μην πούμε και περισσότερο! Αγκαλιάζουν δε όχι μόνο την πολιτική, αλλά και τον πολιτισμό, τη θρησκευτική και ιστορική συνείδηση, την οικονομία... Θα ήταν αφελές να θεωρεί ο οποιοσδήποτε πως η αυτονόητη θέση της Ελλάδας ως προνομιακού συνομιλητή των Αράβων θα μπορούσε να απειληθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο από κινήσεις τρέχουσας πολιτικής, όπως π.χ. την προσέγγιση Αθήνας-Τελ Αβίβ. Η προσέγγιση αυτή όμως, καθιστά αυτομάτως την Ελλάδα σημαντικό διαμεσολαβητή στη μεσανατολική διαμάχη και τα πολύπλοκα παίγνια της νοτιοανατολικής Μεσογείου. Πράγμα που με τη σειρά του αναβαθμίζει συνολικά τη διεθνή θέση της χώρας μας και εντός των διεθνών οντοτήτων της δύσης, στις οποίες παραδοσιακά συμμετέχει (ΕΕ, NATO, ΟΑΣΕ κ.ο.κ).

Όσον αφορά την αξιοπιστία και την επιρροή των εκδηλώσεων συμπάραστασης του ελληνικού λαού προς το χειμαζόμενο παλαιστινιακό λαό και το δίκαιο αγώνα του για εθνική αποκατάσταση αλλά και των απολύτως δικαιολογημένων διαμαρτυριών μας για τις αδικαιολόγητες πράξεις ωμής βίας, τις παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου, τις προκλήσεις ανθρωπιστικών καταστροφών και τις επιδείξεις δύναμης στις οποίες αρέσκεται ο ισραηλινός милитарισμός, η αποκατάσταση φυσιολογικών σχέσεων μεταξύ Αθήνας και Τελ Αβίβ θα προσέδιδε στις εκδηλώσεις μας αυτές μεγαλύτερη επιρροή και αξιοπιστία, στο ίδιο το Ισραήλ αλλά και στις διεθνείς δυνάμεις που αναμειγνύονται έντονα στις προσπάθειες επίλυσης της κρίσης («κουαρτέτο» κ.λπ).

Στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, ανήκουμε σε εκείνους που με επιμονή τονίζουμε τη συνεργατική πλευρά τους. Υπογραμμίζουμε με επιμονή την ανάγκη οι σχέσεις αυτές να κινούνται στο χώρο του διαλόγου, της συνεργασίας, της διεθνούς επιδιαιτησίας κ.ο.κ. Θεωρούμε εξάλλου πως σε ολόκληρη την περιοχή μας, μόνο η συνεργασία μπορεί να ευνοήσει την ανάπτυξη των απαραίτητων κινήματων και των πολιτικών πρωτοβουλιών που θα κατορθώσουν να αποκρούσουν τις μεγάλες, ιστορικής τάξεως, περιβαλλοντικές απειλές που σκιάζουν σήμερα τη Μεσόγειο, και που αφορούν κυρίως το ζήτημα της ενέργειας, είτε από την άποψη της συνεχιζόμενης εξάρτησης του κυρίαρχου μοντέλου ανάπτυξης από τα ορυκτά καύσιμα (αγωγοί, τάνκερ, εξόρυξη πετρελαίου από τον Κόλπο της Σύρτης¹⁰), είτε από την άποψη της ανάπτυξης (θα τολμούσαμε να πούμε «σαν μανιτάρια») των πυρηνικών αντιδραστήρων στην περιοχή μας.

Τούτων λεχθέντων, ασφαλώς και αντιλαμβανόμαστε πως ο δρόμος του διαλόγου διαθέτει και την ανταγωνιστική του πλευρά. Το διάλογο τον εγγυάται αποτελεσματικότερα η ισορροπία στο συσχετισμό δύναμης μεταξύ των ενδιαφερομένων, που στην περίπτωση της Ελλάδας και της Τουρκίας το τελευταίο διάστημα έχει διαταραχθεί σοβαρά, λόγω της βελτίωσης της κατάστασης της τουρκικής οικονομίας (σε αντίστιξη με τη δική μας ιδιαίτερα δύσκολη οικονομική κατάσταση), αλλά και της επίμονης καλλιέργειας εκ μέρους της Αγκυρας της προσπάθειας να αναδειχθεί ως η κύρια ισλαμική περιφερειακή δύναμη. Οπότε και από την άποψη της ειρηνικής διευθέτησης της ελληνοτουρκικής σχέσης, η προσέγγιση Ελλάδας-Ισραήλ προσφέρει στη χώρα μας πολύτιμα πλεονεκτήματα, εξαιρετικά δυσεύρετα μάλιστα στη σημερινή δύσκολη συγκυρία.

Συμπερασματικά, σαν Έλληνες και Ευρωπαίοι πολίτες, σαν δημοκράτες και ειρηνιστές, σαν μέλη των Οικολόγων-Πράσινων (ΟΠ) και του χώρου της πολιτικής οικολογίας, όχι απλά χαιρετίζουμε την πρόσφατη απόπειρα για ενίσχυση των ελληνοϊσραηλινών σχέσεων, αλλά δηλώνουμε πως θα προσπαθήσουμε να συμβάλουμε στην ενδυνάμωσή της. Όλες οι υποθέσεις που υπηρετούμε, μόνο να κερδίσουν έχουν από την προσέγγιση αυτή.

10 http://www.ppol.gr/cm/index.php?Datain=6263&cata_id=3&catb_id=3&LID=1

Επιτέλους, μια ελπίδα για την Αθήνα!

ΜΕΛΙΤΤΑ ΓΚΟΥΡΤΣΟΓΙΑΝΝΗ, ΚΩΝΣΤΑ-
ΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΩΠΗΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΙ-
ΧΑΣ, ΝΙΚΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ, ΝΙΚΟΣ ΡΑΠΤΗΣ

Αύγουστος 2010

Οι αυτοδιοικητικές εκλογές είναι προνομιακό πεδίο παρέμβασης για τον οικολογικό χώρο. Το περίφημο σύνθημα της οικολογίας «σκέψου πλανητικά, δράσε τοπικά», εδώ εφαρμόζεται πέρα για πέρα. Υποστηρίζουμε πως οι Οικολόγοι-Πράσινοι, με σεβασμό στις εσωκομματικές δημοκρατικές διαδικασίες τους, οφείλουν να προωθούν τις υπάρχουσες ρεαλιστικές λύσεις για την αυτοδιοίκηση, προς όφελος των πολιτών, της πόλης και του βιώσιμου περιβάλλοντος.

Ο δήμος της Αθήνας αποτελεί την καρδιά της πρωτεύουσας, όπου κατοικεί ο μισός πληθυσμός της χώρας. Πρόκειται για μια πόλη με ζωντάνια και δυνατότητες, αλλά και με οξύτατα προβλήματα που αφορούν την οικονομική διαχείριση και τη διαφθορά, το αστικό περιβάλλον, την κοινωνική συνοχή.

Όσο και αν είναι φυσικό η κατάκτηση του δήμου της πρωτεύουσας σε όλες τις χώρες να αποτελεί κεντρικό πολιτικό διακύβευμα, στην Αθήνα το φαινόμενο έχει πάρει ακραίες διαστάσεις. Επί είκοσι πέντε περίπου χρόνια τώρα ο δήμος Αθηναίων χρησιμοποιείται από τα κόμματα ως χώρος προβολής διαφόρων κεντρικών κομματικών στελεχών τους.

Το μήνυμα στήριξης της Μαρίας Βασιλάκου στο Γιώργο Καμίνη

«Καλό σας βράδυ στην Αθήνα! Ονομάζομαι Μαρία Βασιλάκου, είμαι η πρόεδρος των Πράσινων της Βιέννης, και ήθελα πάρα πολύ να μπορούσα να είμαι η ίδια στην Αθήνα για να υποστηρίξω την υποψηφιότητα του Γιώργου Καμίνη για τις εκλογές της Αθήνας, ωστόσο αυτές τις μέρες βρισκόμαστε στην τελική ευθεία των διαπραγματεύσεων για το σχηματισμό κοινής κυβέρνησης στη Βιέννη με το σοσιαλδημοκρατικό κόμμα και έτσι μου είναι αδύνατο να φύγω από το Βιέννη.

Εύχομαι κάθε επιτυχία! Χαίρομαι ιδιαίτερα που ο Γιώργος Καμίνης αποφάσισε να βάλει υποψηφιότητα για το δήμο της Αθήνας, ένας άνθρωπος ο οποίος προέρχεται από την κοινωνία των πολιτών, και έχει δώσει πολλούς αγώνες για το θέμα της ποιότητας ζωής.

Ναι, η ποιότητα της ζωής είναι ένα από τα καίρια θέματα τα οποία αντιμετωπίζουν οι δήμοι σε ολόκληρη την Ευρώπη αυτό τον καιρό. Και υπάρχουν μια σειρά δήμοι οι οποίοι ήδη έχουν σημειώσει σημαντικές προόδους στο θέμα αυτό. Η Βαρκελώνη, η Βιέννη, η Κολωνία, το Μάλμοε, το Παρίσι, όλοι αυτοί οι δήμοι αυτή τη στιγμή κυβερνούνται με συμμετοχή προοδευτικών κομμάτων. Σε αυτούς τους δήμους, ειδικά τα οικολογικά κόμματα, η οικολογική συμμετοχή, έχει δώσει το στίγμα της πολιτικής που ακολουθείται.

Εύχομαι πολύ σύντομα αυτό να συμβεί και στη Βιέννη, όπου αγωνίζομαι εγώ τούτες τις μέρες ώστε να καταφέρουμε να συγκυβερνήσουμε, αλλά προπάντων και στην Αθήνα, η οποία έχει τη δυνατότητα να δώσει ακριβώς το στίγμα αυτό για ολόκληρη την Ευρώπη, ήδη από την επόμενη Κυριακή, εκλέγοντας το Γιώργο Καμίνη δήμαρχο της Αθήνας. Θέλω σε αυτό το σημείο να συγχαρώ το Γιώργο Καμίνη αλλά και όλους εσάς για το καταπληκτικό πρόγραμμα το οποίο «στήσατε» σε αυτές τις εκλογές.

Ναι, η Αθήνα αντιμετωπίζει αυτό τον καιρό πολύ σοβαρά προβλήματα. Η χώρα μας ολόκληρη αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα: υπάρχει το πρόβλημα της οικονομικής κρίσης, υπάρχει το πρόβλημα της κρίσης του προϋπολογισμού, έχουμε σοβαρά κοινωνικά και οικολογικά προβλήματα, έχουμε μια δραματική μείωση της ποιότητας ζωής ειδικά στο κέντρο (της Αθήνας), έχουμε μια σειρά επιπλέον προβλήματα που αφορούν το θέμα της οικονομικής και οικολογικής ανάπτυξης, χρειαζόμαστε χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας, και το πρόγραμμα του Γιώργου Καμίνη είναι ένα πρόγραμμα που μας δίνει την δυνατότητα να είμαστε αισιόδοξοι ότι η Αθήνα θα μπορέσει να δώσει ένα μήνυμα αισιόδοξιας για ολόκληρη την Ελλάδα τα επόμενα χρόνια.

Το πρόγραμμα του Γιώργου Καμίνη, γύρω από την κεντρική ιδέα του «δικαιώματος στην πόλη», περιλαμβάνει άριστα τεκμηριωμένες προτάσεις, μοντέρνες προτάσεις, θα έλεγα ίσως και ριζοσπαστικές προτάσεις, όπως την ιδέα του «συμμετοχι-

κού προϋπολογισμού», η οποία έχει εφαρμοστεί σε λίγες πόλεις στην Ευρώπη μέχρι στιγμής, αλλά όπου κι αν εφαρμόστηκε είχε εξαιρετική επιτυχία.

Επίσης έχουμε τη δυνατότητα να δημιουργήσουμε νέες θέσεις εργασίας, μέσω της πολιτιστικής ανάπτυξης, όπου η Αθήνα βέβαια έχει ιδιαίτερη κουλτούρα και μια ιδιαίτερη κληρονομιά που μπορούμε να εκμεταλλευτούμε, αλλά και την εκμετάλλευση της «κοινωνικής οικονομίας».

Βλέπουμε λοιπόν ότι ο Γιώργος Καμίνης σίγουρα θα μπορέσει με την εκλογή του, την επόμενη Κυριακή, να πάει όχι μόνο την Αθήνα μπροστά, αλλά να δώσει 'ένα νέο πολιτικό ξεκίνημα σε ολόκληρη την Ελλάδα.

Εύχομαι ολόψυχα καλή επιτυχία και εύχομαι μέσα στις επόμενες εβδομάδες, να έχουμε λόγο να γιορτάσουμε διπλά: να γιορτάσουμε τη συμμετοχή των Πρασίνων» στην κυβέρνηση της Βιέννης και να γιορτάσουμε ένα Γιώργο Καμίνη δήμαρχο της Αθήνας!

Σας ευχαριστώ πολύ που με ακούσατε και καλή επιτυχία την Κυριακή!»¹¹
Μαρία Βασιλάκου¹²

11 Δείτε το βίντεο:

http://www.youtube.com/watch?v=o_feycrdmvs&feature=player_embedded

12 <http://wien.gruene.at/mariavassilakou>

Σε συνδυασμό μάλιστα με τις γενικότερες παθογένειες της ελληνικής κοινωνίας, ο δήμος της Αθήνας έγινε κέντρο ανεύθυνης οικονομικής διαχείρισης, αντιδημοκρατικής λειτουργίας, διάθεσης των ελεύθερων χώρων της πόλης στην αυτοκίνηση. Ο δήμος Αθηναίων τάσσεται μονίμως κατά της διατήρησης των ελευθέρων χώρων και του πράσινου, κατά των μέσων μαζικής μεταφοράς, της πεζοπορίας και της ποδηλασίας, υπέρ των «μαφιών» της καθαριότητας, κατά της υγιεινής των δημοτών.

Ως κάτοικοι αυτής της πόλης αισθανόμαστε ότι η τύχη της μας αφορά και εδώ και αρκετό καιρό προβληματιζόμαστε γύρω από το ζήτημα μιας ουσιαστικής πολιτικής παρέμβασης στις δημοτικές εκλογές.

Στις τοπικές εκλογές τα πρόσωπα έχουν μεγάλη σημασία και σηματοδοτούν τη φυσιογνωμία της παρέμβασης. Η μόνη ελπίδα γι' αυτή την πόλη είναι στις εκλογές να βγει μπροστά ένα ανεξάρτητο -μη κομματικό- ψηφοδέλτιο που να απαρτίζεται από ανθρώπους ευρέος φάσματος, που θα τους ενώνει κοινή αντίληψη για την πόλη και τη διοίκησή της. Μια πραγματικά ανεξάρτητη δημοτική παράταξη που θα συγκεντρώνει υποψηφίους που είναι γνωστοί κυρίως ως ενεργοί πολίτες -ασχέτως αν ενδεχομένως ανήκουν και σε κάποιο πολιτικό σχηματισμό. Πρόσωπα που ο καθένας και η καθεμιά, με την έως τώρα δημόσια παρουσία του/της, σηματοδοτούν κάτι συγκεκριμένο για την πόλη, και -πάνω απ' όλα- είναι γνωστά για την ακεραιότητα και εντιμότητά τους.

Οι δημοσκοπήσεις επιβεβαίωσαν ότι οι πολίτες σε συντριπτική πλειοψηφία προτιμούν για το δήμο μη κομματικό υποψήφιο.

Μέσα σε αυτή τη λογική είναι πολύ ελπιδοφόρο που ο κ. Γιώργος Καμίνης, μέχρι τώρα «συνήγορος του πολίτη», φαίνεται να ανταποκρίνεται στην πρόταση να είναι υποψήφιος για τη δημαρχία της Αθήνας. Από τη θητεία του ως επικεφαλής της ανεξάρτητης αρχής έχει δώσει δείγματα γραφής για τη σοβαρότητά και εντιμότητά του αλλά και για την πραγματική του φροντίδα για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών.

Το τι Αθήνα θέλουμε εξαρτάται βέβαια από το συγκεκριμένο δημοτικό πρόγραμμα που θα προκύψει. Και ως Οικολόγοι-Πράσινοι και μέλη του χώρου της πολιτικής οικολογίας, θέλουμε μια πόλη με βιώσιμο αστικό περιβάλλον και έχουμε ήδη αφιερώσει συγκεκριμένη εργασία πάνω σε αυτό. Ομως για την υλοποίηση και του καλύτερου προγράμματος απαραίτητη προϋπόθεση είναι μια δημοτική αρχή έντιμη και με πραγματική διάθεση να κάνει τη ζωή του πολίτη καλύτερη. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι ο κ. Γιώργος Καμίνης έχει τις προϋποθέσεις γι' αυτό.

Ελπίζουμε ότι τόσο οι Οικολόγοι Πράσινοι συνολικά, όσο και το ΠΑ-ΣΟΚ θα αρθούν στο ύψος των περιστάσεων και θα ανταποκριθούν με αίσθημα ευθύνης στην πρόταση της «δημοκρατικής αριστεράς»¹³ για αυτήν την υπερκομματική υποψηφιότητα.

**Το μήνυμα υποστήριξης του Daniel Cohn-Bendit
στους Ελληνες Πράσινους για τις αυτοδιοικητικές εκλογές**

«Σύντομα στην Ελλάδα θα διεξαχθούν αυτοδιοικητικές εκλογές. Όπως γνωρίζετε, στην Ευρώπη σήμερα εμφανίζονται διάφορες τάσεις: η μία είναι προς τα δεξιά, η άλλη όμως είναι η άνοδος των Πράσινων, σε όλη την Ευρώπη.

Θεωρώ πως θα είναι πολύ σημαντικό, σε αυτή την περίοδο της κρίσης και στην Ελλάδα, να δούμε και το ελληνικό Πράσινο κίνημα να ορθώνει το ανάστημά του και να βγει ενισχυμένο από αυτές τις εκλογές, διότι το «πράσινο νιου ντιλ» και ο οικολογικός μετασχηματισμός των οικονομιών μας, είναι μια από τις λίγες διαθέσιμες δυνατότητες ώστε να μειώσουμε και το δημόσιο χρέος σε μια χώρα σαν την Ελλάδα -και να δοθεί μια θετική προοπτική στη χώρα σας.

Αλλά η ενίσχυση των Ελλήνων Πράσινων θα έχει πολύ θετικές επιπτώσεις και για τη χώρα σας συνολικά.

Οπότε, με αυτό το σύντομο μήνυμα θέλω να εκδηλώσω την υποστήριξή μου προς τους Ελληνες Πράσινους, και να εκφράσω την προσδοκία μου πως θα φέρουν εξίσου καλά αποτελέσματα όπως η «Ευρώπη-οικολογία» στη Γαλλία ή οι Γερμανοί Πράσινοι.

Καλό αγώνα λοιπόν και καλή τύχη!»¹⁴

13 <http://www.ppol.gr/cm/index.php?Dain=6296&LID=1>

14 Δείτε το βίντεο: <http://www.youtube.com/watch?v=P8qfgBhCEaQ>

ΑΤΕΛΙΕ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
«ΣΤΟΙΧΕΙΑΓΡΑ»
ΑΦΟΙ ΠΑΠΑΔΑΚΗ ΕΠΕ

Δερβενίων 7, 106 80 Αθήνα
Τ: 210 36 31 288
F: 210 36 00 145
e-mail: pap_typos@otenet.gr
www.stoixeiagraepe.webs.com

